

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za arheologiju
Ulica Mihovila Pavlinovića bb
23000 Zadar

**PROGRAM PREDDIPLOMSKOG STUDIJA ARHEOLOGIJE
NA SVEUČILIŠTU U ZADRU**

Pročelnik Odjela
prof. dr. sc. Brunislav Marijanović

ECTS koordinator
Mr. sc. Josipa Baraka

Zadar, 2009.

Sadržaj

1. UVOD
2. OPĆI DIO
3. OPIS PROGRAMA

- 3.1. Preddiplomski studij

- 3.2. Opis obvezatnih i izbornih kolegija na studiju arheologije

- 3.2.1. Preddiplomski studij

Uvod u arheologiju I

Paleolitik i mezolitik

Egejske civilizacije brončanog doba

Uvod u arheologiju II

Neolitik

Arheologija antičke Grčke

Institucije rimskog svijeta

Kultovi i vjerovanja u neolitiku

Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika

Hrvatsko Podunavlje u antičkom razdoblju

Eneolitik

Brončano doba

Antička arheologija apeninskog poluotoka

Uvod u podvodnu arheologiju

Antički brodolomi i plovidbene rute na istočnoj obali Jadrana

Očuvanje i zaštita spomenika kulture

Željezno doba

Latinski jezik I

Arheologija seobe naroda

Postanak i razvoj kršćanstva

Brodske terete u antičkom razdoblju na istočnoj obali Jadrana

Muzeologija

Latinski jezik II

Starokršćanska arheologija

Bjelobrdski kulturni kompleks

Artes minores

Osnove terenskog istraživanja I

Nacionalna arheologija

Latinski jezik III

Graditeljstvo i urbanizam antičkog Ilirika

Opća slavenska arheologija

Srednjovjekovna numizmatika

Arheološka antropologija

Osnove terenskog istraživanja II

4. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

4.4.1. Nastavnici

Akademik Nenad Cambi, profesor emeritus
Dr. sc. Zdenko Brusić, redovni profesor
Dr. sc. Brunislav Marijanović, redovni profesor
Dr. sc. Željko Tomičić, redovni profesor
Dr. sc. Ante Uglešić, redovni profesor
Dr. sc. Mario Šlaus, izv. prof.
Dr. sc. Sineva Kukoč, izvanredni profesor
Dr. sc. Dražen Maršić, docent
Dr. sc. Miroslav Glavičić, izvanredni profesor
Dr. sc. Željko Miletić, docent
Dr. sc. Mato Ilkić, docent

4.4.2. Suradnici

1. UVOD

1.1. Studij arheologije na Filozofskom fakultetu u Zadru, odnosno Sveučilištu u Zadru, postoji od godine 1962., a novi preddiplomski i diplomski studij arheologije na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru pokreće se zbog implementacije Bolonjske deklaracije, a temelji se na Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. U prve tri godine osposobljavat će studente za stručni, a u sljedeće dvije i za samostalan znanstveni rad. Mjesto zapošljavanja budućih prvostupnika i magistara arheologije u prvom su redu institucije javnoga sektora i državne uprave, koje iskazuju najveće potrebe za takvim visokostručnim i znanstveno-profiliranim kadrom: muzejske ustanove, znanstveno-istraživački instituti, državna uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine, itd. Za vjerovati je da će dio kadra svoje mjesto naći i na visokim učilištima ili sveučilištima u svojstvu znanstvenih novaka. Svrha studija je, međutim, ponuditi visokostručni kadar i privatnom sektoru, koji bi vrlo brzo mogao pokazati interes za pokretanjem privatnih agencija koje bi obavljale arheološke radove (iskapanja) ili vršile usluge konzervacije i restauracije. Novi preddiplomski i diplomski studij arheologije u prvom će redu biti utemeljen na dosadašnjim znanstvenim spoznajama s područja arheologije, ali će u nastavni proces biti uključeni i rezultati najnovijih arheoloških istraživanja. Nastavnici s Odjela za arheologiju vode ili su ravnopravno uključeni u mnoga arheološka istraživanja na području RH (Burnum, Asseria, Crno Vrilo, Podvršje, itd.), a prvi je put u planu i međunarodna aktivnost. Osim arheologije, studij će obuhvatiti i neka područja srodnih znanstvenih disciplina s područja povijesnih znanosti. Tako će pojedini kolegiji obrađivati i neke aspekte religije, mitologije, lingvistike, umjetnosti ili antropologije, doticati se tema kojima se bave potpuno nove znanstvene discipline ili one koje su tek u povođima, ili se pak baviti pitanjima zaštite, istraživanja i očuvanja cjelokupne kulturne baštine. S obzirom na to da je prijedlog studija usklađen s uputama koje je na svojoj sjednici od 14. prosinca 2004. donio Rektorski zbor, u njemu su ispoštovana sva načela zacrtana u dokumentima EU i Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju: podjela studijskog programa na preddiplomski i diplomski obrazovni ciklus, jednosemestralnost predmeta, multidisciplinarnost, uvođenje ECTS bodovnog sustava, mogućnost mobilnosti studenata i profesora, promicanje među-institucionalne suradnje, itd. Stoga se smije kazati kako je prijedlog studija koncepcijски potpuno usporediv s programima svih uglednih inozemnih visokih učilišta ustrojenih na principima Bolonjske deklaracije, a sadržajno samo djelomice, zbog regionalnih specifičnosti i razlika u kulturno-povijesnom razvoju.

1.2. Novi preddiplomski i diplomski studij arheologije nastavak je staroga, postojećeg diplomskog studija, dok je novi doktorski studij (u izradi) nastavak postojećeg poslijediplomskoga magistarskog i doktorskog studija. Posljednji je i sam djelomice ustrojen na principima Bolonjske deklaracije (jednosemestralni kolegiji, multidisciplinarnost, mobilnost profesora, međuinsticacialna suradnja).

1.3. Za pokretanje i realizaciju novoga preddiplomskog i diplomskog studija arheologije, ali jednako tako i doktorskog studija, trebale bi biti zainteresirane sve institucije javnoga sektora i državne uprave koje će od njega imati direktnu ili indirektnu korist, a ponajprije arheološki muzeji, kompleksni muzeji s arheološkim odjelima, arheološki instituti, itd. Od gospodarstva interes i potrebu za kadrovima iskazuju nacionalni parkovi i parkovi prirode, od kojih je s nekim već započeta dugotrajna suradnja. Valja napomenuti da je Sveučilište u Zadru, uz Sveučilište u Zagrebu, još uvijek jedina visokoškolska ustanova u RH gdje je moguće pohađati takvu vrstu studija.

1.4. Novi preddiplomski i diplomski studij arheologije strukturiran je i koncipiran tako da omogući maksimalnu fluktuaciju studenata i nastavnika, bilo unutar matične ustanove-predлагаča (s Odjela arheologije na komplementarne Odjele i obrnuto), ili s nje na druge istovrsne i djelomice istovrsne studije u RH i inozemstvu, kao i obrnuto.

2. OPĆI DIO

- 2.1.** Službeni naziv studija je "Preddiplomski i diplomski studij arheologije". Unutar cjelovitog studija arheologije na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru preddiplomski i diplomski studij predstavlja prvu stepenicu obrazovnog ciklusa, dok je druga doktorski studij. Preddiplomski se studij može realizirati isključivo kao jednopredmetni, isto kao i diplomski - specijalistički.
- 2.2.** Nositelj studija je Sveučilište u Zadru, a izvođač većine studijskih kolegija i koordinator svih aktivnosti na studiju Odjel za arheologiju.
- 2.3.** Predviđeno trajanje studija je šest semestara (1.-6.) ili tri akademske godine za preddiplomski studij i četiri semestra (1.-4.) ili dvije akademske godine za diplomski studij (model 3+2).
- 2.4.** Na preddiplomski studij arheologije mogu se prijaviti učenici sa završenom odgovarajućom srednjoškolskom ili srednjom stručnom spremom u trajanju od četiri godine. Koja je srednjoškolska i srednja stručna spremna odgovarajuća, utvrđeno je Statutom Sveučilišta. Izbor pristupnika obavlja se razredbenim postupkom. Na diplomski se studij izravno upisuju studenti koji su završili preddiplomski studij s prosjekom ocjena od najmanje 3,5 i izradili pozitivno ocjenjenu stručnu radnju. Za ostale se kandidate provodi javni natječaj koji se objavljuje šest mjeseci prije početka nastave.
- 2.5.** Novim studijskim programom arheologije preddiplomski i diplomski studij predlažu se kao dva stupnja zaokruženoga obrazovnog procesa: niži ili stručni i viši ili znanstveni. Na stručnom dijelu studija student stječe temeljno znanje iz različitih grana arheologije, pomoćnih disciplina i kolegija koje odabire s komplementarnih Odjela, te ovladava tehnologijom i tehnikama terenskog i muzejskog rada. Osim preddiplomskog studija ustanove-predлагаča, za praćenje studija dovoljni su i drugi istovrsni ili djelomice istovrsni studiji u RH ili inozemstvu. Po završetku preddiplomskog studija student može nastaviti izobrazbu na diplomskom studiju ustanove-predлагаča. Na diplomskom dijelu studija student razvija specijalističko znanje odabirući kolegije (ne obvezatno) iz jedne od disciplina arheologije (prapovijesna, antička i srednjovjekovna arheologija) te ovladava metodologijom znanstvenog rada. Diplomski studij arheologije mogu upisati svi studenti koji ispunjavaju uvjete iz točke 3.3.
- 2.6.** Završetkom preddiplomskog studija student stječe akademski stupanj baccalaureus / baccalaurea (B. A.) s nazivom «prvostupnik», a završetkom diplomskog studija akademski stupanj «magistar arheologije» (M. A.).

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Popis koji slijedi iskazuje sve obvezatne i izborne kolegije ili druge module nastave, koje studenti mogu upisati tijekom prediplomskog studija (**3.1.1.**), odnosno diplomskog studija (**3.1.2.**). Svi relevantni podaci iskazani su formulom *Nastavnik/suradnik / naziv kolegija / broj sati nastave / ECTS bodovanje / status kolegija*. Status kolegija označen je slovima abecede: *A* obvezni kolegiji (temeljni), *B* izborni u okviru Odjela, *C* izborni u okviru drugih Odjela, *D* izborni kao opće programske osnove i *Mod* drugi moduli održavanja nastave. Broj sati nastave odnosi se na sljedeće nastavne metode: *Predavanja / seminari / vježbe / mentorski rad*.

3.1.1. Preddiplomski studij

Nastavnik/suradnik	Kolegij	Sati	ECTS	Status
--------------------	---------	------	------	--------

1. semestar

Prof. dr. sc. Zdenko Brusić / Mate Parica, prof.	<i>Uvod u arheologiju I</i>	2+2+0+0	6	A
Prof. dr. sc. Zdenko Brusić / Mate Parica, prof.	<i>Paleolitik i mezolitik</i>	2+1+0+0	6	A
Doc. dr. sc. Dražen Maršić	<i>Egejske civilizacije brončanog doba</i>	2+1+0+0	6	A
	<i>Strani jezik (po izboru)</i>	2+0+0+0	3	D
	<i>Osnove informatike</i>	1+1+0+0	3	D
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela Sveučilišta u Zadru*</i>	1+1+0+0	4	C
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	4	C
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Terenske vježbe</i>	0+0+4+0	2	Mod

2. semestar

Prof. dr. sc. Zdenko Brusić	<i>Uvod u arheologiju II</i>	2+2+0+0	6	A
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Neolitik</i>	2+1+0+0	5	A
Doc. dr. sc. Dražen Maršić / mr. sc. Igor Borzić	<i>Arheologija antičke Grčke</i>	2+1+0+0	6	A
Doc. dr. sc. Željko Miletić / mr. sc. Ivana Jadrić	<i>Institucije rimskog svijeta</i>	2+1+0+0	5	A

Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Kultovi i vjerovanja u neolitiku</i>	1+1+0+0	4	B
Doc. dr. sc. Željko Miletić / mr. sc. Ivana Jadrić	<i>Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika</i>	1+1+0+0	4	B
Doc. dr. sc. Mato Ilkić	<i>Hrvatsko podunavlje u antičkom razdoblju</i>	1+1+0+0	4	B
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Terenske vježbe</i>	0+0+4+0	2	Mod
	<i>Stručna ekskurzija</i>	0+0+1+0	1	Mod

3. semestar

Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Eneolitik</i>	2+1+0+0	6	A
Prof. dr. Sineva Kukoč	<i>Brončano doba</i>	2+1+0+0	6	A
Doc. dr. sc. Dražen Maršić / mr. sc. Igor Borzić	<i>Antička arheologija apeninskog poluotoka</i>	2+1+0+0	6	A
Prof. dr. sc. Zdenko Brusić / mr. sc. Irena Radić Rossi	<i>Uvod u podvodnu arheologiju</i>	1+1+0+0	4	B
Doc. dr. sc. Mato Ilkić	<i>Antički brodolomi i plovidbene rute na istočnoj obali Jadrana</i>	1+1+0+0	4	B
Mr. sc. Karla Gusar	<i>Očuvanje i zaštita spomenika kulture</i>	1+1+0+0	4	B
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Terenske vježbe</i>	0+0+6+0	2	Mod

4. semestar

Prof. dr. Sineva Kukoč	<i>Željezno doba</i>	2+1+0+0	6	A
Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić	<i>Latinski jezik I</i>	1+1+1+0	5	A
Prof. dr. sc. Ante Uglešić / Jure Šućur, prof.	<i>Arheologija seobe naroda</i>	2+1+0+0	6	A
Doc. dr. sc. Dražen Maršić / mr. sc. Josipa Baraka	<i>Postanak i razvoj kršćanstva</i>	2+1+0+0	5	B
Doc. dr. sc. Mato Ilkić	<i>Brodski tereti u antičkom razdoblju na istočnoj obali Jadrana</i>	1+1+0+0	4	B
Doc. dr. sc. Mato Ilkić	<i>Muzeologija</i>	1+0+1+0	4	B

	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Terenske vježbe</i>	0+0+6+0	2	Mod
	<i>Stručna ekskurzija</i>	0+0+1+0	1	Mod

5. semestar

Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić	<i>Latinski jezik II</i>	1+1+1+0	6	A
Prof. dr. sc. Ante Uglešić / mr. sc. Josipa Baraka	<i>Starokršćanska arheologija</i>	2+1+0+0	6	A
Prof. dr. sc. Željko Tomičić / mr. sc. Karla Gusar	<i>Bjelobrdski kulturni kompleks</i>	2+1+0+0	6	B
Doc. dr. sc. Mato Ilkić	<i>Artes minores</i>	1+1+0+0	4	B
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Osnove terenskog istraživanja</i>	0+0+8+0	4	Mod
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
	<i>Tečaj iz geodezije</i>	0+0+2+0	2	Mod

6. semestar

Prof. dr. sc. Ante Uglešić / Jure Šućur, prof.	<i>Nacionalna arheologija</i>	2+1+0+0	6	A
Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić	<i>Latinski jezik III</i>	1+0+1+0	5	B
Doc. dr. sc. Željko Miletić / mr. sc. Ivana Jadrić	<i>Graditeljstvo i urbanizam antičkog Ilirika</i>	1+1+0+0	5	B
Prof. dr. sc. Željko Tomičić / mr. sc. Karla Gusar	<i>Opća slavenska arheologija</i>	1+1+0+0	5	B
Doc. dr. sc. Mato Ilkić	<i>Srednjovjekovna numizmatika</i>	1+1+0+0	4	B
Prof. dr. sc. Mario Šlaus	<i>Arheološka antropologija</i>	1+1+0+0	4	B
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević	<i>Osnove terenskog istraživanja II</i>	0+0+8+0	4	Mod
	<i>Kolegij s komplementarnih odjela*</i>	1+1+0+0	3	C
	<i>Tečaj iz crtanja</i>	0+0+2+0	2	Mod
	<i>Stručna ekskurzija</i>	0+0+1+0	1	Mod

3.2. Opis obvezatnih i izbornih kolegija na studiju arheologije

3.2.1. Preddiplomski studij arheologije:

Naziv kolegija: UVOD U ARHEOLOGIJU I			
Opće obavijesti:			
Odjel / katedra:	Odjel za arheologiju /		
Studij:	Preddiplomski studij arheologije		
Nastavnik:	Prof. dr. sc. Zdenko Brusić/Mate Parica, prof.		
Ustanova:	Sveučilište u Zadru		
Status kolegija:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe
<ul style="list-style-type: none"> • Opis kolegija: Kolegij daje pregled općih saznanja o arheologiji kao znanstvenoj disciplini, o podjeli arheologije po kronološkom kriteriju (pretpovijesna, klasična, srednjovjekovna, itd.), o periodizaciji i različitim kronološkim sustavima u svijetu arheologije, zatim o metodama arheoloških istraživanja, vrstama arheološke građe, načinu obrade, zaštite i čuvanja arheoloških nalaza i, konačno, metodologiji interpretacije i prezentacije arheoloških nalazišta i nalaza. Dakako, kolegij daje i pregled pomoćnih znanstvenih disciplina (paleontologija, geologija, paleoetnologija, antropologija i sl.) te prirodoznanstvenih metoda koje se rabe za potpunije (preciznije) datiranje arheološke građe. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Ciljevi kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente s glavnim procesima kulturnopovijesnoga razvoja i razvoja arheoloških kultura od pretpovijesti do srednjega vijeka. Cilj je da studenti na početku studija shvate o kakovoj je materiji riječ, što je to arheologija, koje su metode arheološkoga iskapanja i istraživanja, koje su vrste arheoloških nalazišta i nalaza, kako s njima postupati, odnosno kako ih čuvati, prezentirati i interpretirati. Uz to, studenti će vjerojatno steći spoznaje o najbitnijim elementima arheološkoga rada, postupanja i ponašanja, na terenu, u nekoj mujejskoj ustanovi, institutu ili slično. 			
Vodič:			Zimski semestar
Ects - studentsko opterećenje:	6 ECTS		
Tjedana po semestru:	15		
Sati tjedno:	predavanja	2	
	seminari	2	
	vježbe		
	mentorski rad		

Ukupno sati:	predavanja	30			
	seminari	30			
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
Nastavne metode:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe	terensko istraživanje
Nastavna pomagala:					
Udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka
Uvjet za priznavanje bodova:					
Način polaganja ispita:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • Literatura: 					
Obvezna:					
<p>E. C. Harris, <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London 1989. Ph. Barker, <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, MHAS, Katalozi i monografije 8, Split 2000. C. Renfrew – P. Bahn, <i>Archaeology: theory, methods and practice</i>, London 1991. L. Mumford, <i>Grad u historiji</i>, Naprijed, Zagreb 1988. M. Suić, <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb 1976.</p>					
Dopunska:					
<p>S. Čače, O stratifikaciji prapovijesnih toponima i njihovu odnosu prema arheološkoj građi na istočnojadranskoj obali, <i>MatSADJ</i> 12, Zadar 1976, 133-143. B. Čović, <i>Od Butmira do Ilira</i>, Veselin Masleša, Sarajevo 1976. A. R. Radcliffe-Brown, <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>, Prosveta, Beograd.</p>					
Uvjeti:					
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da			
Preduvjeti za upis kolegija:					

- Opažanja:

NAZIV KOLEGIJA: PALEOLITIK I MEZOLITIK			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju		
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Zdenko Brusić / Mate Parica, prof.		Prva
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru		
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe Semestar: Prvi
OPIS KOLEGIJA: Geološka podjela zemlje s posebnim obzirom na geološke i hidroklimatske osobitosti kvartara. Glacijacije, interglacijacije i kronostratigrafska raspodjela pleistocena. Biološka evolucija čovjeka, fosilni ostaci, teorije o njegovu razvoju i vrste hominida na evroazijskom i afričkom prostoru. Vrste mineralnih sirovina te tehnologija obradbe kamenog i koštanog alata, izrada litičkih alatki korištenjem jezgre, odbojaka odnosno sirovinskog otpada, vrste i tehnologija retuša i dr. Tipološko-tehnološke značajke kamenog i koštanog alata, njihova standardna klasifikacija i strukovno nazivlje. Slijed paleolitičkih kultura Europe, karakteristike alata, važnija nalazišta i ostali popratni materijal. Prilagođavanje lovačko-sakupljačkih zajednica različitim uvjetima života, složenije organizacije, interkulturni kontakti, regionalizacija i pojava planske eksploracije prostora. Inovacije u pogledu uporabe litičkih i koštanih alatki, pojava projektila, harpuna, korištenje luka i strelice i dr. Procesi socijalne i ideološke integracije, briga o pokojnicima, pojava kulta, paleolitička umjetnost i dr. Klimatsko-zemljopisne osobine u razdoblju mezolitika, nastavak tradicije paleolitičkog načina života uz primjenu već usvojenih tehnologija. Ubrzanija regionalizacija i prilagodavanje lovačko-sakupljačkih skupina posebnostima različitog okoliša, morske, jezerske i riječne obale, brdovitih i ravnicačastih oblasti i intenzivnija eksploracija lokalnih resursa, uspostavljanje trajnijih naselja briga o pokojnicima, stvaranje kulta predaka i dr. Pojava tehnoloških inovacija u korištenju kamenog i koštanog alata, mikrolitizacija alata, veća ekonomičnost korištenja alata, veći kompozitni alati od drva ili kosti koji služe kao držači kamenih, sada već standariziranih geometrijskih mikrolita. Način određivanja starosti sedimenata i artefakata u paleolitiku i mezolitiku uz pomoć tipološke analize, stratigrafije, geoloških slojeva, promjena astronomskih elemenata s nagibom zemljane osi, intenzitetom osunčavanja površine zemlje, proučavanjem sedimenata na dnu oceana, odnos izotopa kisika u naslagama ledenjaka i oceana, mjeranjem poluraspada urana i torija, radiokARBONska analiza i dr.			
CILJEVI KOLEGIJA: Dati pregled europskog paleolitika paralelno s obradom antropoloških ostataka čovjeka, geološko-klimatoloških prilika koje su uz florističke i faunističke zajednice diktirali razvoj i život našeg daljnog pretka. Na osnovi općih spoznaja o vremenu trajanja pojedinih pleistocenskih razdoblja, tipološko-tehnoloških karakteristika alata i socijološko kulturnih karakteristika pokušati, u okviru dosadašnjih istraživanja, detaljnije obraditi prostor Jadrana odnosno današnje Hrvatske i njenih susjednih oblasti.			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:	6 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:	15		
Sati tjedno:	predavanja	2	

	seminari	1			
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	30			
	seminari	15			
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Ispunjavanje propisanih obaveza, polaganje ispita					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
LITERATURA:					
Obvezna:					
PRAISTORIJA JUGOSLAVENSKIH ZEMALJA (dalje PJZ), <i>Paleolitik i mezolitsko doba</i> , Sarajevo 1979.					
S. BRODAR , Paleolitik, <i>Enciklopedija Jugoslavije</i> , sv. 6.					
H. MÜLLER-KARPE , <i>Handbuch der Vorgeschichte (altsteinzeit)</i> , München 1977.					
A. BROGLIO – J. K. KOZLOWSKI , <i>Il Paleolitico. Uomo, ambiente, culture</i> , Jaca Book, Milano 1987.					
J. K. KOZLOWSKI , The Balkans in the Middle and Upper Palaeolithic: The gate to Europe or a Cul-de-sac. <i>Proceeding of the Prehistoric Society</i> 58, 1992.					
D. BASLER , Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije, <i>Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu</i> (dalje GZMS), 38, Sarajevo 1983.					
S. BRODAR - M. BRODAR , Potočka zjalka, izd. SANU. Ljubljana 1983.					
M. MALEZ , Paleolitik na području istočne obale Jadrana, <i>Adriatica praehis. et antiqua</i> , Zagreb 1970.					
M. MALEZ , Otkriće najstarijeg kamenog oruđa u južnoj Istri, <i>Jadranski zbornik</i> 9, Pula/Rijeka 1975.					
M. MALEZ , Pregled paleolitičkih i mezolitičkih kultura na području Istre, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva (HAD-a)</i> 11, Pula 1987.					
I. KARAVANIĆ , Strukovno nazivlje za donji i srednji paleolitik, <i>Opuscula Arhaeologica</i> 19, Zagreb 1995.					
I. KARAVANIĆ , Gornji paleolitik Šandalje u okviru jadranske regije. (disertacija).					
V. POHAR , Tehnika izdelave in tipologija staro-in srednje paleolitskog kamenog oruđa, <i>Poročilo o reziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji/dalje Poročilo/</i> , VII, Ljubljana 1979.					
J. RADOVČIĆ , <i>Dragutin Gorjanović – Kramberger i krapinski pračovjek</i> , Zagreb 1988.					
D. SREJOVIĆ , <i>Lepenski vir</i> , Beograd 1969.					
M. MALEZ , Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj, <i>Rad JAZU</i> , 383, Zagreb 1979.					
Š. BATOVIC , Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji, <i>Diadora</i> 3, Zadar 1973.					
Š. BATOVIC , Paleolitički i mezolitički ostaci s Dugog Otoka, <i>Poročilo</i> , 16, Ljubljana 1988.					
Š. BATOVIC , Islam Grčki, nalazi od paleolitika do ranog brončanog doba, <i>Poročilo</i> 15, Ljubljana 1987.					
S. DIMITRIJEVIĆ, T. TEŽAK – GREGL, N. MAJNARIĆ-PANDŽIĆ , <i>Prapovijest</i> , Zagreb 1998.					
A. BENAC , <i>Studije o kamenom i bakrenom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i> , Sarajevo 1964.					
Dopunska:					
B. BRIZZI , <i>L'Italia nell'Età della Pietra</i> , Quasar, Rim 1977.					

D. VIALOU, „Universale Electa/Gallimard, Trst 1997.
G. CLARK, J. MELART i drugi, *Osvit civilizacije*, Beograd 1969.
J. HAWKES, *Preistorija*, Historija čovječanstva, Zagreb 1966.
G. V.NATZMER, *Preistorijske kulture*, «Zora», Zagreb 1966.
J. AUGUSTA – Z. BURIJAN, *Preistorijski čovek*, Beograd 1966.
W. TORBRUGGE, *Pradavna Europa*, «Otokar Keršovani» Rijeka.
A. LEROI – GOURHAN, *Religije preistorije*, Zagreb 1968.
T. G. E. POWELL, *Umetnost praistorie*, Beograd 1970.
B. ŠKERLJ, *Razvoj človeka*, Ljubljana 1950.
J. A. MAUDIT, *40.000 godina moderne umjetnosti*, «Epoha» 1961.
ITALIA PREISTORICA (više autora) Editori Laterza, dva izdanja 1992 i 1993.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **OPAŽANJA:**

NAZIV KOLEGIJA: EGEJSKE CIVILIZACIJE BRONČANOG DOBA			
OPĆE OBAVIJESTI: Kolegij je dio nekadašnjeg predmeta Klasična arheologija			
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju		
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:
NASTAVNIK:	Doc. dr. sc. Dražen Maršić		Prva
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru		Semestar:
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe Prvi
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij se sastoji od uvodnog dijela, glavnog dijela i odabranih poglavlja iz kulturne povijesti egejskih civilizacija brončanog doba (dalje ECBD). Uvodni dio obuhvaća sljedeće tematske cjeline: prirodni i zemljopisni položaj Grčke i šireg prostora Egeje, klimatski uvjeti i prirodni resursi, kratki historijat otkrića ECBD i arheoloških istraživanja, terminologija, tripartitna kronološka klasifikacija, pokušaji suvremenog unapređenja toga sistema, itd. Glavni dio kolegija obrađuje najvažnije fenomene ECBD: pojavu i funkciju pisma (osobito linear A i B), razvoj naselja i gradskog načina života (tipovi naselja, fortifikacije i ostale strukture), pojavu monumentalnih grobnica i grobne običaje (kraljevski grobni krugovi, grobnice s odajom, tolosi), umjetnost i zanate (keramičko i nekeramičko posuđe, keramički stilovi, fresko slikarstvo, sitna figuralna plastika). Odabrana poglavlja posvećena su sadržajima interdisciplinarnog karaktera, tj. temama koje pripadaju tzv. kulturnoj povijesti: nastanku i razvoju religijskih sustava, uzrocima propasti minojske i mikenske civilizacije, te historicitetu pojedinih priča iz grčke predaje i književnosti (trojanski rat, mit o Tezeju i Minotauru, legenda o Atlantidi).</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Razvijanje znanja o nastanku i razvoju najstarijih civilizacija na europskom tlu, njihovim najznačajnijim kulturnim dostignućima i arheološkim spomenicima, zbog kojih se egejski prostor s punim pravom može smatrati područjem rađanja europske civilizacije.</p>			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:	6 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:	15		
Sati tjedno:	predavanja	2	
	seminari	1	
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	30	
	seminari	15	
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE:					
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet Da	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Redovno pohađanje nastave (najmanje 70%)		Izrada i pozitivna ocjena seminarског rada			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna: H. W. Janson – A. F. Janson, <i>Povijest umjetnosti</i> , Varaždin, 2003. (ili neko drugo izdanje). Dž. Čedvik, <i>Mikenski svet</i> , Beograd, 1980. G. Hafner, <i>Kreta i Helada</i> , Rijeka, 1969. F. Durando, <i>Drevna Grčka, zora zapada</i> , Zagreb, 1999.					
Dopunska: R. Higgins, <i>Minoan and Mycenaean Art</i> , London, 1981. (ili neko drugo izdanje) O. Dickinson, <i>Aegean Bronze Age</i> , Cambridge, 1995.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da			
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

Naziv kolegija: UVOD U ARHEOLOGIJU II			
Opće obavijesti:			
Odjel / katedra:	Odjel za arheologiju		
Studij:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:
Nastavnik:	Prof. dr. sc. Zdenko Brusić / Mate Parica, prof.		Prva
Ustanova:	Sveučilište u Zadru		Semestar:
Status kolegija:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe Prvi
<ul style="list-style-type: none"> • Opis kolegija: Kolegij daje pregled općih saznanja o arheologiji kao znanstvenoj disciplini, o podjeli arheologije po kronološkom kriteriju (pretpovijesna, klasična, srednjovjekovna, itd.), o periodizaciji i različitim kronološkim sustavima u svijetu arheologije, zatim o metodama arheoloških istraživanja, vrstama arheološke građe, načinu obrade, zaštite i čuvanja arheoloških nalaza i, konačno, metodologiji interpretacije i prezentacije arheoloških nalazišta i nalaza. Dakako, kolegij daje i pregled pomoćnih znanstvenih disciplina (paleontologija, geologija, paleoetnologija, antropologija i sl.) te prirodoznanstvenih metoda koje se rabe za potpunije (preciznije) datiranje arheološke građe. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Ciljevi kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente s glavnim procesima kulturnopovijesnoga razvoja i razvoja arheoloških kultura od pretpovijesti do srednjega vijeka. Cilj je da studenti na početku studija shvate o kakovoj je materiji riječ, što je to arheologija, koje su metode arheološkoga iskapanja i istraživanja, koje su vrste arheoloških nalazišta i nalaza, kako s njima postupati, odnosno kako ih čuvati, prezentirati i interpretirati. Uz to, studenti će vjerojatno steći spoznaje o najbitnijim elementima arheološkoga rada, postupanja i ponašanja, na terenu, u nekoj muzejskoj ustanovi, institutu ili slično. 			
Vodič:		Zimski semestar	Ljetni semestar
Ects - studentsko opterećenje:		6 ECTS	
Tjedana po semestru:		15	
Sati tjedno:	predavanja		2
	seminari		2
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		30

	seminari		30
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			

Nastavne metode:

predavanja	seminari	individualni projekti	mentorski rad	Vježbe	terensko istraživanje
Da	Da				

Nastavna pomagala:

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	Internet	webCT zbirka
	Da	Da	Da		

Uvjet za priznavanje bodova:

--	--

Način polaganja ispita:

pismeni ispit	usmeni ispit	esej	praktičan rad	Teza	kolokvij
	Da				

- Literatura:**

Obvezna:

E. C. Harris, *Principles of Archaeological Stratigraphy*, London 1989.
 Ph. Barker, *Tehnike arheološkog iskopavanja*, MHAS, Katalozi i monografije 8, Split 2000.
 C. Renfrew – P. Bahn, *Archaeology: theory, methods and practice*, London 1991.
 L. Mumford, *Grad u historiji*, Naprijed, Zagreb 1988.
 M. Suić, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 1976.

Dopunska:

S. Čaće, O stratifikaciji prapovijesnih toponima i njihovu odnosu prema arheološkoj gradi na istočnojadranskoj obali, *MatSADJ* 12, Zadar 1976, 133-143.
 B. Čović, *Od Butmira do Ilira*, Veselin Masleša, Sarajevo 1976.
 A. R. Radcliffe-Brown, *Struktura i funkcija u primitivnom društvu*, Prosveta, Beograd.

Uvjeti:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

Preduvjeti za upis kolegija:

- Opažanja:**

NAZIV KOLEGIJA: NEOLITIK			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju		
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević		Prva Semestar: Drugi
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru		
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij donosi opći pregled neolitika kao posebnog razdoblja prapovijesti, s obzirom na posebnosti u njegovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prapovijesnim razdobljima, kroz sljedeće tematske cjeline: I tematska cjelina: pojam i sadržaj neolitika, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalno-kulturnom podjelom; II tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura Bliskog istoka; III tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura Egejskog područja; IV tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura jugoistočne Europe; V tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura podunavsko-panonskog područja.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj kolegija je stjecanje općih znanja o prapovijesnom razdoblju u kojem otpočinje razvoj zemljoradnje i stočarstva, početku procesa neolitizacije, njegovoj uvjetovanosti uzročno-posljeđičnim odnosom povijesnih razloga i prirodnih potencijala, dalekosežnosti posljedica koje produktivna privreda donosi na sveukupan razvoj prapovijesnih zajednica i društava (način života i stanovanja, razvoj novih proizvodnih sredstava, privredno-društvenih odnosa, kolektivne svijesti i religioznosti i dr.), razumijevanje partikularizama koji uvjetuju stvaranje više kulturno-teritorijalnih cjelina i niza kulturno-etničkih manifestacija koje se u arheološkom smislu distingviraju prema različitostima tipoloških i stilskih svojstava predmeta namijenjenih svakodnevnoj upotrebi ili posebnim prilikama, te razlikovanje te grade na prostornoj i vremenskoj razini.</p>			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		5 ECTS	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja		2
	seminari		1
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		30
	seminari		15
	vježbe		
	mentorski rad		

Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna:					
<p><i>Atlas du Neolithique européen</i>, Liege, 1993.</p> <p>H. Müller – Karpe, <i>Handbuch der Vorgeschichte</i>, Band II & III, München, 1974.</p> <p>The Cambridge Ancient History, I/1, Prolegomena and Prehistory, Cambridge, 1998. (Anatolia before c. 4000 B.C. ; str. 304-326, Palestine during the Neolithic and Chalcolithic periods, str. 499-537; Cyprus in the Neolithic and Chalcolithic periods, str. 539-555; The Stone Age in the Aegean, str. 557-608).</p> <p>J. Mellaart, <i>Catal Huyuk</i>, London 1967.</p> <p>D. Theocharis, <i>Neolithic Greece</i>, National Bank of Greece, 1973.</p> <p>C. Perles, <i>The Early Neolithic in Greece</i>, Cambridge, 2001.</p> <p>Grupa autora, <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja II</i> (Neolit), Sarajevo, 1979.</p> <p>A. Benac, Obre I – Neolitsko naselje stračevačko-impresso i kakanjske kulture na Raskršću, <i>GZM XXVII-XXVIII</i>, Sarajevo, 1973.</p> <p>A. Benac, Obre II – Neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju, <i>GZM XXVI</i>, Sarajevo, 1971.</p> <p>Č. Marković, <i>Neolit Crne Gore</i>, Beograd, 1985.</p> <p>B. Marijanović, Ravlića pećina, <i>GZM 35-36</i>, Sarajevo 1981.</p> <p>B. Marijanović, <i>Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale</i>, Zadar, 2000.</p> <p>B. Čović, <i>Od Butmira do Ilira</i> (poglavlja o neolitiku i eneolitiku), Sarajevo 1976.</p>					
Dopunska:					
<p>S. Dimitrijević – N. Majnarić-Pandžić – T. Težak-Gregl, <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998.</p> <p>A. Benac, <i>Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica</i>, Sarajevo, 1958.</p> <p>A. Benac, <i>Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964.</p> <p>J. Korošec, <i>Neolitska neseobina u Danilu-Bitinju</i>, Zagreb, 1958.</p> <p>G. Novak, <i>Grapčeva spilja</i>, Zagreb, 1955.</p> <p>J. Müller, <i>Das ostadriatische Frühneolithikum</i>, Berlin, 1994.</p> <p>B. Čović, <i>Rezultati sondiranja u praistorijskom naselju u Gornjoj Tuzli</i>, Sarajevo, 1961.</p> <p>Š. Batović, <i>Stariji neolit u Dalmaciji</i>, Zadar, 1966.</p>					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da			
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

NAZIV KOLEGIJA: ARHEOLOGIJA ANTIČKE GRČKE				
OPĆE OBAVIJESTI: Kolegij je dio nekadašnjeg predmeta Klasična arheologija				
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju			
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije	Godina studija: Prva Semestar: Drugi		
NASTAVNIK:	Doc. dr. sc. Dražen Maršić / mr. sc. Igor Borzić			
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru			
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij se sastoji od uvodnog i glavnog dijela. Uvodni dio obuhvaća sljedeće tematske cjeline: kronologiju grčke civilizacije do pojave kršćanstva, terminologiju (objašnjenje naziva klasika, arhaika, helenizam, stil, stilska epoha, itd.), razvoj arheoloških istraživanja, povijesna vrednost za proučavanje grčke civilizacije (Plinije Stariji, Pauzanija i dr.). Glavni dio kolegija kronološki obrađuje najvažnija stilska razdoblja i aspekte grčke civilizacije: Grčku od mikenske do arhajske epohe (dolazak Dorana, otkriće pisma i razvoj književnosti, geometrijska umjetnost, drveno graditeljstvo, velika kolonizacija), arhajsku epohu ili početak prave grčke kulture (orientalni utjecaji, razvoj keramičkog slikarstva, prijelaz s drvenog na kameno graditeljstvo te pojava dorskog i jonskog stila, pojava monumentalne kamene skulpture), klasičnu epohu (strogi, visoki, bogati i zreli stil u skulpturi, razvoj crvenofiguralnog stila, atenska akropola, mješanje dorskog i jonskog stila, pojava korintskog stila, jonska renesansa, literarni zapisi o zidnom slikarstvu) i helenizam (nastanak i podjela Aleksandrova carstva, nova kulturna žarišta, karakteristike helenističke arhitekture, pergamska akropola, stilovi u skulpturi, pojava individualizirajućeg portreta, itd.).</p>				
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Razvijanje znanja o korijenima, nastanku i razvojnim epohama grčke civilizacije, posebice njezinu odnosu prema ranijem, mikenskom razdoblju i pretapanju u kasniju rimsku civilizaciju. Razvijanje vještine prepoznavanja temeljnih likovno-stilskih karakteristika i najznačajnijih arheoloških spomenika antičke Grčke.</p>				
VODIČ:			Zimski semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		6 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:		15		
Sati tjedno:	predavanja	2		
	seminari	1		
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja	30		
	seminari	15		
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				

Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje				
NASTAVNA POMAGALA:									
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet Da	webCT zbirka				
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:									
Redovno pohađanje nastave (najmanje 70%)		Izrada i pozitivna ocjena seminarског rada							
NAČIN POLAGANJA ISPITA:									
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	seminarski radj Da	praktičan rad	teza	kolokvij				
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 									
Obvezna:									
<p>H. W. Janson – A. F. Janson, <i>Povijest umjetnosti</i>, Varaždin 2003. (odabrana poglavlja; može i neko drugo izdanje).</p> <p>K. Šefold, <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad 1973.</p> <p>T. B. L. Webster, <i>Helenizam</i>, Novi Sad 1970.</p> <p>F. Durando, <i>Drevna Grčka, zora zapada</i>, Zagreb 1999.</p> <p>G. Hafner, <i>Atena i Rim</i>, Rijeka 1970.</p>									
Dopunska:									
<p>Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, Split 1989 (prijevod U. Pasini).</p> <p>J. Pinsent, <i>Grčka mitologija</i>, Opatija 1985.</p> <p>F. Chamoux, <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd 1967.</p> <p>G. Richter, <i>A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece</i>, London 1987.</p> <p>W. Fuchs, <i>Die Skulptur der Griechen</i>, München 1983.</p> <p>A. W. Lawrence, <i>Greek Architecture</i>, 1996.</p> <p>J. Boardmann, <i>Greek Sculpture. The Archaic Period</i>, London 1995.</p> <p>J. Boardmann, <i>Greek Sculpture. The Classical Period</i>, London 1985.</p> <p>J. Boardmann, <i>Greek Sculpture. The Late Classical Period</i>, London 1995.</p> <p>R. R. R. Smith, <i>Hellenistic Sculpture</i>, London 1995.</p> <p>J. Boardmann, <i>Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC)</i>, London 1998.</p> <p>J. Boardmann, <i>Athenian Black Figure Vases</i>, London 1988.</p> <p>J. Boardmann, <i>Athenian Red Figure Vases. The Archaic Period</i>, London 1988.</p> <p>J. Boardmann, <i>Athenian Red Figure Vases. The Classical Period</i>, London 1989.</p>									
UVJETI:									
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da							
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:									
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 									

NAZIV KOLEGIJA: INSTITUCIJE RIMSKOG SVIJETA				
OPĆE OBAVIJESTI:				
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju			
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija: Prva Semestar: Drugi	
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Željko Miletić / mr. sc. Ivana Jadrić			
USTANOVА:	Sveučilište u Zadru			
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni		Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA:				
<p>Predmet je temeljan. Sluša se tijekom jednog semestra, tjedno 2 sata predavanja i 1 sat proseminala [P/S]. Program obuhvaća glavne socijalne procese, razvoj društvenog uređenja i vladarskih ustrojstava (kraljevstvo, republika, principat i dominat). Pojašnjavaju se pojmovi poput: <i>regnum, res publica, ager Romanus, coloniae, municipii, socii, civitates foederate, Italia, provinciae, optimates, populares, principatus, pax Romana, exercitus, bellum, damnatio memoriae, religio, dominatus, consilium principis</i>. Rimsko društvo je raslojeno na slobodne i neslobodne, na niz hijerarhijski postavljenih redova, na brojne interesne grupacije, religijska i strukovna udruženja. Objasnit će se pojmovi poput: <i>civis, civitas, peregrinus, libertus, manumissio, servus, ordo senatorius, ordo equester, ingenuus, praetexta, feminae, mancipium, patricii, plebeii, tribus, nobilitas, ius imaginum, ordo publicanorum, collegium</i>. Osobito je važan <i>cursus honorum</i> senatora i vitezova zbog moći, ovlasti i utjecaja kojima su ti redovi gradili povijest Rima.</p> <p>Pregledno se izlažu osnovni pojmovi rimskog prava; razvoj rimskog ustava od običajnog prava, preko Zakonika dvanaest tabli do Justinianove kodifikacije; zakonodavno djelovanje narodnih skupština, pretora i drugih magistrata, senata i careva; Opisuju se tijela središnje, provincijalne i municipalne vlasti i uprave, njihov postanak, izbor, ovlasti i djelokrug; sudstvo i financije (Termini su: <i>lex, edictum, senatus consultum, decretum, mandatum, praescriptum, candidatus, suffectus, prorogatio, fasces, imperium, potestas, comitiae, contiones, magistratus, dictator, consul, interrex, praetor, magister equitum, censor, aedilis, tribunus plebis, quaestor, vigintivir, tribunus militum, rex, princeps, dominus, consilium, regio, administratio, praefecti, procuratores, curatores, apparitores, servi publici, legatus, proconsul, Ilvir, praepositus, ordo decurionum, conventus iuridicus, quaestiones perpetuae, consulares, iuridici, correctores, aerarium, fiscus, census, tributum, stipendum, vectigal, portorium, alimentum, vigesima</i>).</p> <p>Sažeto se opisuje početak uporabe novca kod Rimljana; težinske mjere i novčane vrijednosti. Kovanje u republikanskom periodu; uloga Senata i monetarnih kvatuorvira; <i>as, sestertius, denarius, aureus</i>. Emitiranje pod carskom ingerencijom. Disperzija kovnica izvan Rome; inflacija cijena i devalvacija; uvođenje antoninijana. Dioklecijanove novčano-financijske reforme (novi monetarni standardi, maksimacija cijena); «barbarizacija kasnoantičkog novca».</p> <p>Vojnska u doba republike. Odnos cenzitivnog poretka i mesta u postrojbi. Legije i savezničke ale. Konzuli, legati, centurioni. Promjene od Gaja Marija do Augusta: uvođenje kohorte kao osnovne taktičke postrojbe umjesto manipula, profesionalizacija, vojnička blagajna, stalnost postrojbi. Carski <i>exercitus</i>. Legije, auguziliarne postrojbe, pretorske kohorte, vigile i urbane kohorte, flote; logori; dnevni vojnički život; oprema i naoružanje; opsjedanje; <i>limes</i>. Zapovjedna struktura; mogućnost napredovanja u više društvene slojeve; regionalno načelo služenja vojske; razdvajanje civilne i vojničke karijere; rast zapovjedne uloge vitezova. Kasnoantičke promjene: tvornice oružja i opreme, poljske vojske i granične postrojbe; nova zapovjedna struktura; barbarizacija.</p> <p>Rimska religija. Politeizam, eklekticizam; grčki i etruščanski utjecaji; uloga Senata i sibilinskih sacerdota u uvođenju kultova. Svećenički kolegiji, kultna mesta, obredi, votivni spomenici, kalendar. Rimska klasična religija (kult Kapitolijske trijade, <i>Dii sanctores maiores</i>, religijski elementi u limitaciji agera i podizanju tropeja, vjerovanja o zagrobnom životu, koncept duše) i štovanje carske osobe; mitraizam; autohton, metroački i drugi maloazijski i orijentalni kultovi, egipatska božanstva u Rimu. Ikonografija bogova. Privatni i javni obredi; fatum i soterija; sinkretizam, monoteističke silnice. Propast poganstva i kristijanizacija rimskog svijeta.</p>				
• CILJEVI KOLEGIJA:				
Cilj predmeta je predočiti stratifikaciju rimskog društva, razvoj i djelovanje glavnih institucija i tijela, kao i pojasniti temeljne društvene procese koji su se odvijali tijekom milenijske rimske povijesti. Tako bi studenti usvojili odgovarajuću terminologiju i stekli osnovna znanja o strukturama, čime bi bilo olakšano praćenje nastave i razumijevanje predmeta antičke arheologije (Latinskog jezika, Klasične, Rimsko-provincijalne i Starokršćanske arheologije, Epigrafike, Numizmatike).				

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS – STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			5 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		2		
	seminari		1		
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		30		
	seminari		15		
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja Da	Seminari Da				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
	usmeni ispit Da				
• LITERATURA:					
Obvezna:					
P. CONOLLY, <i>Rimska vojska</i> , Ljubljana – Zagreb 1990. J. FERGUSON, <i>The religions of the Roman Empire</i> , London 1970. P. GRIMAL, <i>Rimska civilizacija</i> , Beograd 1968. A. M. LIBERATI – F. BOURBON, <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i> , Zagreb 2000. A. MUSIĆ, <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i> , Zagreb 1936 (ili neko drugo izdanje). A. ROMAC, <i>Rimsko pravo</i> , Zagreb 1987 (ili neko drugo izdanje) [poglavlje «Pregled pravne povijesti»]. A. STARAC, <i>Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji I – Histria. Društveno i pravno uređenje prema literarnoj, natpisnoj i arheološkoj građi</i> , Pula 1999.					
Dopunska:					
F. F. ABBOT - A. Ch. JOHNSON, <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i> , Princeton 1926. B. GABRIČEVIĆ, <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i> , Split 1987. M. GLAVIČIĆ, <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> , (disertacija - rukopis), Zadar 2001. F. de MARTINO, <i>Intorno all'origine della repubblica romana e delle magistrature</i> , ANRW I/1, 217-249. P. KOS, <i>Leksikon antičke numizmatike</i> , Zagreb 1998. <i>Roman Fortresses and their Legions</i> [ed. R. J. BREWER], London – Cardiff, 2000. P. SOUTHERN – K. RAMSEY DIXON, <i>The Late Roman Army</i> , London 1996. J. M. C. TOYNBEE, <i>Death and Burial in the Roman World</i> , London, 1970.					
Korisno je konsultirati sljedeće edicije:					

ANRW (Aufstieg und Niedergang der römischen Welt), Berlin – New York, od 1972 nadalje.
CIL (Corpus Inscriptionum Latinarum), Leipzig – Berlin: Acad. Litt. Boruss., od 1893 nadalje.
The Oxford Classical Dictionary [ed. M. CARY et alii], Oxford 1950.
RE (Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft) [ed. PAULLY - WISSOWA – KROLL – MITTELHAUS – ZIEGLER i dr.]), Stuttgart, od 1893. nadalje.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da

Registracija za ispit: Da

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **OPAŽANJA:**

Teme predmeta izlažu se u preglednom obliku, u manjoj mjeri studenti analiziraju izvore (povijesnu, epigrafičku i arheološku građu). Predavanja i seminarske vježbe odvijaju se u učionici, prostorijama arheološkog praktikuma, u muzejskim ustanovama i na terenu (na arheološkim lokalitetima). Od didaktičkih pomagala koristi se episkop, grafskop, dijaprojektor, video, DVD, kompjuter i LCD projektor.

NAZIV KOLEGIJA: KULTOVI I VJEROVANJA U NEOLITIKU								
OPĆE OBAVIJESTI:								
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju							
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:				
NASTAVNIK/ SURADNIK:	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević			Prva Semestar:				
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru			Drugi				
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni	Izborni za druge studij. grupe					
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij donosi opći pregled specifičnih vrsta nalaza, objekata i pojava (građevine, antropomorfne i zoomorfne figurine, prikazi, predmeti apotropejskog značenja, simboli, žrtvenici, grobovi i nekropole i sl.), te tumačenje njihovog smisla i značenja u životu neolitičkih zajednica, posebno s obzirom na njihovu univerzalnost na teritorijalnoj i učestalost na vremenskoj razini u neolitiku.</p>								
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Kolegij ima dva cilja. Prvi je upoznati studente s mogućnostima koje pružaju arheološki nalazi u proučavanju vjerovanja, kultova, religioznosti i općenito duhovne kulture neolitičkih zajednica, odnosno nematerijalnih aspekata života. Drugi cilj je upoznavanje s kultovima i onim oblicima vjerovanja neolitičkih zajednica (kult predaka, kult mrtvih, kultovi plodnosti i dr.) koje je moguće rekonstruirati, interpretirati ili pretpostaviti na temelju pojedinačnih nalaza ili cjelina, njihovih oblikovnih karakteristika, konteksta u kojima su pronađeni ili analogija s primjerima iz komparativne etnologije.</p>								
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar			
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				4 ECTS				
TJEDANA PO SEMESTRU:								
Sati tjedno:	predavanja			1				
	seminari			1				
	vježbe							
	mentorski rad							
Ukupno sati:	predavanja			15				
	seminari			15				
	vježbe							
	mentorski rad							
Ukupan broj dana terenske nastave:								
NASTAVNE METODE:								
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe	terensko istraživanje			
NASTAVNA POMAGALA:								
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka			

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>M. Gimbutas, <i>The Gods and Goddesses of Old Europe 7000-3500 BC, Myth, Legends and Cult Images</i>, London, 1974.</p> <p>M. Gimbutas, <i>The Language of the Goddess: Sacred Images and Symbols of Old Europe</i>. Introduction by Joseph Campbell. San Francisco: Harper and Row, 1989.</p> <p>G. Hormouziades, <i>Bourial customs, Neolithic Greece</i>, National Bank of Grcece, 1973.</p> <p>A. Benac, Obre I – Neolitsko naselje stračevačko-impresso i kakanjske kulture na Raskršću (Kult mrtvih i drugi kultovi), <i>Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine</i>, XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973.</p> <p>A. Benac, Obre II – Neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju (Kult mrtvih i drugi kultovi), <i>Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine</i>, XXVI, Sarajevo, 1971.</p> <p>Š. Batović, Pokapanje pokojnika u Smilčiću i kult mrtvih u neolitiku Dalmacije, <i>Arheološki radovi i rasprave JAZU</i>, 4-5, Zagreb 1967.</p> <p>A. Benac, Tragovi kultunog sahranjivanja u neolitu Dalmacije, <i>Diadora</i>, 2, Zadar, 1962.</p> <p>B. Marijanović, Neki aspekti pokapanja u neolitiku Dalmacije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta</i>, razdio povijesnih znanosti, Sv. 33/20, Zadar, 1994.</p> <p>D. Garašanin, <i>Religija i kult neolitskog čovjeka na centralnom Balkanu, Neolit centralnog Balkana</i>, Beograd, 1968.</p> <p>M. Garašanin, Sahranjivanje u balkansko-anadolskom kompleksu mlađeg neolitika, <i>Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine</i>, 11, Sarajevo, 1956.</p> <p>Dopunska:</p> <p>J. Korošec, Neolitske kultne posude iz Smilčića, <i>Arh. vest.</i> IX-X/2 (1958-1959), Ljubljana 1959, 79-93.</p> <p>J. Korošec, Neolitska umetnost od Lepenskog Vira do Vinče, <i>Arh. vest.</i> XXX, Ljubljana 1979, 43-65.</p> <p>Š. Batović, Problem kulta phallosa u danilskoj kulturi, <i>Diadora</i>, 4., Zadar 1968, 5-52.</p> <p>T. Težak-Gregl, Neolitička i eneolitička antropomorfna plastika iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, sv. XVI-XVII, Zagreb 1983-1984.</p> <p>J. Korošec, Prehistorijska glinena plastika u Jugoslaviji (I), <i>Arheološki radovi i rasprave JAZU</i>, I, Zagreb 1959.</p> <p>J. Korošec, Prehistorijska glinena plastika u Jugoslaviji (II), <i>Arheološki radovi i rasprave</i> II, Zagreb 1962.</p> <p>Grupa autora, <i>Alltag und Religion jungsteinzeit in Ost-Ungarn</i>, Frankfurt am Main, 1990.</p> <p>J. Vladar, <i>Praveká plastika</i>, Tatran, 1979.</p>					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da				
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

NAZIV KOLEGIJA: KOLONIZACIJA I ROMANIZACIJA ANTIČKOG ILIRIKA				
OPĆE OBAVIJESTI:				
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju			
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:	
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Željko Miletić / mr. sc. Ivana Jadrić		Prva Semestar: Drugi	
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru			
STATUS KOLEGIJA:	Izborni	Da		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Predmet je obvezatan (izboran). Sluša se tijekom jednog semestra, tjedno je 1 sat predavanja i 1 sat seminara. Predmet se odnosi na razdoblje od kraja 3. st. pr. Krista do severskog perioda. Topografija i etnografija italskog poluotoka i podunavsko – jadranskog prostora u predrimsko vrijeme. Grčka naselja na Jadranu, materijalni ostaci civilizacije. Ilirski ratovi, sukob s Histrima i Delmatima. Diplomatski odnosi Rima s Norikom. Cezarov prokonzulat i Augustova osvajanja. Ustanak Batona i Skribonijanova pobuna. Vojnički centri u Iliriku, Panoniji i Meziji, osobito Burnum, Tilurij, Karnuntum i Akvinkum. Logori i utvrđenja: osobine arhitekture, teritorij, odnos prema civilnim naseljima. Rimske vojne postrojbe na iliričkom prostoru. Dunavski limes: počeci izgradnje i razvoj do severskog perioda. Uloga vojske u procesu romanizacije.</p> <p>Romanizacija, uzroci i načini njenog provođenja. Integracija u rimske svijet. Organizacija i razvoj sustava uprave u provincijama. Gradska uprava i predrimsko retencije u municipalnoj organizaciji autohtonih zajednica; značenje naslova <i>princeps</i> i <i>praepositus</i>. Sudstvo i financije. Teritorijalna organizacija autohtonih zajednica u rimsko doba. Limitacija agera. Razvoj rimske agrarne proizvodnje. Primjena shema rimsko-helenističke kastrametacije u urbanističkoj rekonstrukciji domaćih naselja i kod osnivanja novih (osobito na primjerima Pole, Emone, Petovija, Akve Jasa, Karnuntuma, Akvinkuma, Sirmija, Senije, Enone, Jadera, Aserije, Burnuma, Salone, Narone, Dokleje i municipija D. D.). Nove građevinske tehnike. Municipalizacija provincija, stjecanje civilnog statusa, uvođenje rimskog onomastika. Latinski jezik i latinično pismo na natpisima. Munificijencije, počasni i javni natpisi, vojničke diplome, nadgrobni i votivni spomenici. Prodor rimske religije u autohtone sredine u prvim stoljećima Carstva.</p>				
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj je studentima predložiti povjesnu sliku podunavsko jadranskog prostora od kraja 3. st. pr. Kr. do 4. st. n. e., kroz analizu povjesno-arheoloških izvora; objasniti proces romanizacije, mehanizme i institucije kojima se ona provodi i polja ljudskog djelovanja i kojima se manifestira; prikazati na koji je način autohtonu stanovništvo asimilirano u rimski svijet i transformaciju prostora u rimsku državu. Osim usvajanja navedenih znanja, cilj je razviti u studenta vještina rada s povjesno arheološkim izvorima, naučiti ih primjeni osnovnih istraživačkih metoda i upotrebi kritičkog aparata u pisanju tekstova seminarских radnji.</p>				
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			4 ECTS	
TJEDANA PO SEMESTRU:			15	
Sati tjedno:	predavanja			1
	seminari			1
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja			15
	seminari			15
	vježbe			
	mentorski rad			

Ukupan broj dana terenske nastave:				3	
NASTAVNE METODE:					
Predavanja Da	Seminari Da				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
• LITERATURA: Obvezna: G. ALFÖLDY, <i>Noricum</i> , London 1974. I. BOJANOVSKI, <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba, Djela ANUBiH 66</i> , CBI knj. 2, Sarajevo 1974. P. CABANES, <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i> , Zagreb 2002. N. CAMBI, Gardunski tropej, <i>Izdanja HAD-a 8</i> , Zagreb 1984, 77-90. N. CAMBI, <i>Antika</i> , Zagreb 2002. S. ČAĆE, Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika, <i>RFFZd 18(8)</i> , 1979, 43-125. M. GLAVIĆIĆ, <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> , (disertacija – rukopis), Zadar 2001. <i>Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana</i> (ed. N. CAMBI, S. ČAĆE i B. Kirigin), Split 2002. A. KURILIĆ, Obitelj u ranorimskoj Liburniji, <i>RFFZd 34(21)</i> , Zadar, 1995. J. MEDINI, Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, <i>RFFZd</i> , 6(3), 1969, 45-74. J. MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, <i>RFFZd 12(5)</i> , Zadar 1974, 27-56. J. MEDINI, Autohton kultovi u razvoju antičkih religija u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Dometi 17</i> , 1984, 7-32. Š. MLAKAR, <i>Istra u antici</i> , Pula 1966. A. MOCSY, <i>Pannonia and Upper Moesia</i> , London 1974. G. NOVAK, Topografija i etnografija rimske provincije Dalmacije, <i>BASD 39 Suppl.</i> , 1918. D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, <i>Iliri i antički svijet</i> , Split 1990. M. SANADER, <i>Tilurium I, Istraživanja / Forschungen / 1997.-2001.</i> , Zagreb 2003. A. STARAC, <i>Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji I</i> , Pula 1999; II, Pula 2000. M. SUIĆ, <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i> , Zagreb 2003 ² . M. SUIĆ, Limitacija agera rimskih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, <i>Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru 1</i> , 1-36. M. SUIĆ, Pravni položaj grčkih gradova u Manijskom zalivu za rimske vladavine, <i>Diadora 1</i> , Zadar 1960, 147-174. J. J. WILKES, <i>Dalmatia</i> , London 1969. M: ZANINOVIC, <i>Od Helena do Hrvata</i> , Zagreb 1996. Dopunska: G. ALFÖLDY, Die Auxiliartruppen der Provinz Dalmatien, <i>Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae</i> , 14, 1962, 259-296. J. BRUNŠMID, <i>Natpsi i novac grčkih gradova u Dalmaciji</i> , Split 1998. E. ČERŠKOV, <i>Rimljani na Kosovu i Metohiji</i> , Beograd, 1969. B. GABRIČEVIĆ, Bilješke uz prvi ilirski rat, <i>RFFZd 12(5)</i> , Zadar 1974, 5-26. R. KATIČIĆ, <i>Illyricum mythologicum</i> , Zagreb, 1995. B. KIRIGIN, Greeks in Dalmatia – Some New Evidence, <i>Greek Colonists and Native Populations. Proceedings of the First Australian Congress of Classical Archaeology Held in Honour of Emeritus Professor A. D. Trendall</i> , Canberra – Oxford, 1990.					

- M. KOZLIČIĆ, *Historijska geografija istočnog Jadrana u starom vijeku*, Split 1990.
- A. KURILIĆ, Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge, [dizertacija], Zadar 1999.
- D. MARŠIĆ, Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije, [dizertacija], Zadar 2002.
- R. MATIJAŠIĆ, *Uvod u latinsku epigrafiju*, Pula 2002.
- E. PAŠALIĆ, Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere, *Kulturna istorija Bosne i Hercegovine*, Sarajevo 1984, 191-308.
- M. ŠAŠEL KOS, *Caesar, Illyricum, and the Hinterland of Aquileia, Lultimo Cesare*, Cividale del Friuli, 2000.
- Z. VISY, *Der pannonische Limes in Ungarn*, Budapest 1988.
- F. VITTINGHOFF, Zur römischen Municipalisierung des lateinischen Donau-Balkanraumes. Metodische Bemerkungen, *ANRW* II.6, Berlin – New York 1977, 3-51.

Potrebno je konsultirati sljedeće edicije:

ANRW (Aufstieg und Niedergang der römischen Welt), Berlin – New York, od 1972 nadalje.

CIL (Corpus Inscriptionum Latinarum), Leipzig – Berlin: Acad. Litt. Boruss., od 1893 nadalje.

RE (Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft) [ed. PAULLY - WISSOWA – KROLL – MITTELHAUS – ZIEGLER i dr.], Stuttgart, od 1893. nadalje

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **OPAŽANJA:**

Nastava će se izvoditi putem preglednih izlaganja, u manjoj mjeri egzemplarno i problemski da bi se stekao uvid u znanstveno-istraživačke postupke kojima se došlo do određenih spoznaja. Prakticirat će se terenska demonstracija i osobito rad na povjesnim i epografičkim izvorima i arheološkoj građi. Predavanja i vježbe odvijaju se u učionici, prostorijama arheološkog praktikuma, u muzejskim ustanovama i na terenu (na arheološkim lokalitetima). Od didaktičkih pomagala koristi se episkop, grafoskop, dijaprojektor, video, DVD, kompjuter i LCD projektor. Ispit je usmeni.

NAZIV KOLEGIJA: HRVATSKO PODUNAVLJE U ANTIČKOM RAZDOBLJU									
OPĆE OBAVIJESTI:									
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju								
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:					
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić			Prva Semestar: Drugi					
USTANOVА:	Sveučilište u Zadru								
STATUS KOLEGIJA:	Izborni	Da							
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Izborni kolegij obrađuje hrvatsko Podunavlje u razdoblju od rimskih osvajanja toga prostora do propasti kasne antike početkom velike seobe naroda. S obzirom na to da je taj prostor sastavni dio podunavskog limesa, osobita pozornost pridaje se vojsci i njezinoj ulozi u procesu romanizacije. Pored etničkih pitanja, kolegij obuhvaća i druge važne probleme poput cestovne infrastrukture, gospodarstva, duhovne kulture, kao i problematike vezane uz veća urbana središta u pozadini limesa, tj. Mursu i Cibale. Kako je hrvatsko Podunavlje nedjeljni dio srednjeg Podunavlja nužno se sagledava u kontekstu šireg prostora rimske provincije Panonije s kojom je čvrsto bio povezan administrativno, vojno, gospodarski i kulturno.</p>									
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj ovoga izbornoga kolegija je upoznati studente s razvojem antičke civilizacije na području hrvatskoga Podunavlja, tj. njegovim autohtonim stanovništвом, procesom romanizacije, administrativnim ustrojem, geografijom te gospodarstvom i kulturom, ali i nekim specifičnostima, npr. duhovne kulture. Također, cilj je istaknuti važnost rimske vojske, tj. vojnih postrojbi, osobito augzilijskih kohorti i ala, koje se sudjelovale na tome području u izgradnji limesa. Naglasila bi se i važnost reorganiziranih kasnoantičkih vojnih formacija koje su bile stacionirane na tome dijelu podunavskog rimskog limesa.</p>									
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar				
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					4 ECTS				
TJEDANA PO SEMESTRU:					15				
Sati tjedno:	predavanja				1				
	seminari				1				
	vježbe								
	mentorski rad								
Ukupno sati:	predavanja				15				
	seminari				15				
	vježbe								
	mentorski rad								
Ukupan broj dana terenske nastave:					3				
NASTAVNE METODE:									
Predavanja Da	Seminari Da								
NASTAVNA POMAGALA:									
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da					
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:									

NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
• LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>Slobodan DUŠANIĆ, Rimska vojska u istočnom Sremu, <i>Zbornik Filozofskog fakulteta X-1</i>, Beograd 1968.</p> <p>Ivana ISKRA-JANOŠIĆ, <i>Urbanizacija Cibala i razvoj keramičarskih središta</i>, Zagreb-Vinkovci 2001.</p> <p>Radoslav KATIČIĆ, Narodi i jezici antičke Slavonije, <i>Simpozijum Doprinos Slavonije hrvatskoj književnosti</i>, Vinkovci-Zagreb, 1968.</p> <p>Josip KORDA, Tragom limesa od Vukovara do Ilaka s osobitim obzirom na Cibalae, <i>Limes u Jugoslaviji I</i>, Beograd 1961.</p> <p>Branka MIGOTTI, <i>Od nepobjedivog sunca do sunca pravde: rano kršćanstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj</i>, Zagreb, 1994.</p> <p>András MÓCSY, <i>Pannonia, RE Suppl. IX</i>, Stuttgart 1962.</p> <p>Danica PINTEROVIĆ, Problemi u istraživanju limesa na sektoru Batina skela-Ilok, <i>Osječki zbornik XII</i>, Osijek 1969.</p> <p>Danica PINTEROVIĆ, <i>Mursa i njeno područje u antičko doba</i>, Osijek, 1978</p> <p>Dopunska:</p> <p>Andreas ALFÖLDI, <i>Der Untergang der Römerherrschaft in Pannonien</i>, Berlin und Leipzig 1926.</p> <p>Mirko BULAT, Topografska istraživanja limesa u Slavoniji i Baranji, <i>Osječki zbornik XII</i>, Osijek 1969.</p> <p>Mirko BULAT, Stanje istraživanja antičkih naselja u Slavoniji, <i>Materijali XIII</i>, Varaždin 1975.</p> <p>Antun DORN, Rimska vojnička diploma iz Negoslavaca, <i>Izdanja HAD-a, Arheološka istraživanja u istočnoj Slavoniji i Baranji</i>, Vukovar 1984.</p> <p>Andreas GRAF, <i>Übersicht der Antiken Geographie von Pannonien</i>, Budapest 1936.</p> <p>Miroslava MIRKOVIĆ, Sirmium-its History from the I Century A. D. To 582 A. D., <i>Sirmium I</i>, Beograd 1971.</p> <p>Jesenka MIŠKIV, Rimska vojnička diploma iz Slavonskog Broda, <i>VAMZ XXX-XXXI</i>, Zagreb 1998.</p> <p>Nives MAJNARIĆ-PANDŽIĆ, CORNACUM (Sotin) and CIBALAE (Vinkovci) as Examples of the Early Romanization of Late La Tène Communities in Southern Pannonia, u: <i>Kontakte längs der Bernsteinstrasse (zwischen Caput Adriae und den Ostseegebiet) in der Zeit um Christi Geburt</i>, Krakow 1996.</p> <p>A. RADNÓTI, L. BARKOCZI, The Distribution of Troops in Pannonia Inferior, <i>AAASH 3-4</i>, Budapest 1951.</p> <p>Vesna ŠARANOVIĆ-SVETEK, Rasporođeni rimskih legija i pomoćnih trupa na dijelu limesa od Dalja do Petrovaradina, <i>Godišnjak Ogranka Matice hrvatske Vinkovci 5</i>, 1966-1967, Vinkovci 1967.</p> <p>Vesna ŠARANOVIĆ-SVETEK, Ciglarstvo kao značajna privredna grana na području jugoslavenskog dela provincije Donje Panonije, <i>RVM</i>, 32, Novi Sad, 1990.</p>					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da			
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• OPAŽANJA:					

NAZIV KOLEGIJA: ENEOLITIK								
OPĆE OBAVIJESTI:								
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju							
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:				
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević			Druga				
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru			Semestar:				
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe		Treći			
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij donosi opći pregled eneolitika kao posebnog razdoblja prapovijesti, s obzirom na posebnosti u njegovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prapovijesnim razdobljima, kroz sljedeće tematske cjeline: I tematska cjelina: pojam i sadržaj eneolitika, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalno-kulturnom podjelom; II tematska cjelina: pregled razvoja rудarstva, prerade bakra i upotrebe bakrenih predmeta s tipologijom bakrenih predmeta; III tematska cjelina: Indoeuropljani, arheološki aspekti procesa indoeuropeizacije, pregled indoeuropskih pojava u materijalnoj i duhovnoj kulturi eneolitičkih zajednica; IV tematska cjelina: pregled eneolitičkih kultura na panonsko-podunavskom području; V tematska cjelina: pregled eneolitičkih kultura u jugoistočnoj Europi;</p>								
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj kolegija je stjecanje općih znanja o prapovijesnom razdoblju kojeg obilježavaju početak upotrebe metala i migracije indoeuropskih zajednica, razumijevanje dalekosežnosti posljedica koje ti povijesni procesi imaju na sveukupan razvoj prapovijesnih zajednica i društava (način života i stanovanja, razvoj novih proizvodnih sredstava, privredno-društvenih odnosa, kolektivne svijesti i religioznosti i dr.), te razumijevanje kulturnih partikularizama uvjetovanih migracijama i miješanjima stanovništva, koji se u arheološkom smislu iskazuju kroz tipološke i stilske različitosti arheološke građe, te razlikovanje te građe na prostornoj i vremenskoj razini.</p>								
VODIČ:					Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					6 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:								
Sati tjedno:	predavanja		2					
	seminari		1					
	vježbe							
	mentorski rad							
Ukupno sati:	predavanja		30					
	seminari		15					
	vježbe							
	mentorski rad							
Ukupan broj dana terenske nastave:								
NASTAVNE METODE:								
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe	terensko istraživanje			

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna:					
<p>H. Müller-Karpe, <i>Handbuch der Vorgeschichte</i>, Band II & III, München, 1974.</p> <p>Atlas du Neolithique européen, Liege, 1993.</p> <p>M. Gimbutas, <i>The Kurgan Culture and the Indo-Europeization of Europe</i>, Edited by Miriam Robbins Dexter and Karlene Jones-Bley. Journal of Indo-European Studies Monograph no. 18. Washington, D.C. Institute for the Study of Man. 1997.</p> <p>J. P. Mallory, <i>In Search of the Indo-Europeans</i>, London, 2001.</p> <p>I. Bognar-Kutzian, <i>The Early Copper Age, Tiszapolgar Culture in Carpathian Basin</i>, Budapest, 1972.</p> <p>Grupa autora, <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, III (Eneolit), Sarajevo 1979.</p> <p>B. Jovanović, <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i>, Beograd 1971.</p> <p>A. Durman, Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa, <i>Opuscula archaeologica</i> 8, Zagreb 1983.</p> <p>B. Čović, Velika gradina u Varvari, <i>GZM XXXII</i>, Sarajevo 1978.</p> <p>B. Marijanović, <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i>, Mostar, 2003.</p> <p>B. Marijanović, Ravlića pećina, <i>GZM 35-36</i>, Sarajevo 1981.</p>					
Dopunska:					
<p>B. Marijanović, <i>Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale</i>, Zadar, 2000.</p> <p>B. Marijanović, Kasna butmirska kultura u eneolitu, <i>GZM 44</i>, Sarajevo 1989.</p> <p>B. Marijanović, Ljubljanska kultura na istočnoj jadranskoj obali, <i>VÄHD 84</i>, Split 1991.</p> <p>B. Marijanović, Kasna hvarsко-lisičićka kultura u eneolitu, <i>Godišnjak CBI XXIX/27</i>, Sarajevo 1991.</p> <p>B. Marijanović, Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, <i>Diadora</i> 14, Zadar 1992</p> <p>B. Marijanović, Vučedolska kultura na istočnoj jadranskoj obali, <i>VÄHD 86</i>, Split 1994.</p> <p>B. Čović, Vrpčasto ukrašena keramika na istočnoj jadranskoj obali, Starinar, <i>Zbornik M. Garašanina</i>, Beograd 1991.</p> <p>B. Čović, Eneolitska žlijebljena keramika na istočnoj jadranskoj obali i njenom zaleđu, <i>Zbornik A. Benca</i>, Posebna izdanja ANUBIH, Sarajevo 1991.</p> <p>B. Čović, <i>Od Butmira do Ilira</i> (poglavlja o eneolitiku), Sarajevo 1976.</p> <p>B. Čović, "Schnur" i "Litzen"- keramika na području Neretve, <i>Dolina rijeke Neretve od prehistorije do ranog srednjeg vijeka</i>, Split 1980.</p> <p>V. Dumitrescu, The Date of the Earliest Western Expansion of the Kurgan Tribes, <i>Dacia VI</i>, Bucuresti 1963.</p> <p>M. Garašanin, Pontski i stepski utjecaji u donjem Podunavlju i na Balkanu na prijelazu iz neolita u metalno doba, <i>GZM XV-XVI</i>, Sarajevo 1961.</p> <p>M. Gimbutas, <i>Proto-Indo-European Culture. The Kurgan Culture during the Fifth, Fourth and Third Millennia B.C.</i> IndoEuropean and IndoEuropeans, Philadelphia 1970.</p> <p>M. Garašanin - D. Simoska, Kontrolna iskopavanja na Šuplevci i neki problemi na grupata Šuplevci -B. Gumno, <i>Mac. Acta Archaeologica</i> 2, Prilep 1976.</p> <p>P. Medović, Die Cernavoda III-Kultur im jugoslawischen Donaugebiet, <i>Istraživanja</i> 5, Novi Sad 1976.</p> <p>N. Tasić, Černavoda III i Boleraz nalazi u jugoslavenskom Podunavlju i problemi hronološkog odnosa kultura bakarnog doba u Karpatско-podunavskim oblastima, <i>Balkanica VI</i>, Beograd 1974.</p> <p>I. S. Ivanov, Les fouilles archéologiques de la nécropole chalcolithique à Varna, <i>Studia Prehistorica</i> 1-2, Sofija 1978.</p> <p>S. Dimitrijević, Idoloplastika u lasinjskoj kulturi, <i>Godišnjak CBI XII/11</i>, Sarajevo 1976.</p> <p>R. R. Schmidt, <i>Die Burg Vučedol</i>, Zagreb 1945.</p> <p>N. Tasić, Badenski i vučedolski kulturni kompleksi u Jugoslaviji, Beograd 1967.</p> <p>A. Benac, Pivnica kod Odžaka i neki problemi kostolacke kulture, <i>GZM XVII</i>, Sarajevo 1962.</p>					

- A. Benac**, La desintegration des cultures néolithiques et la formation de nouveaux groupes culturels dans les Balkans du nord-ouest, *Godišnjak CBI XXI/19*, Sarajevo 1983.
- A. Benac**, Završna istraživanja u pećini Hrustovači, *GZM III*, Sarajevo 1948.
- A. Benac**, Slavonska i ilirska kultura na prahistorijskoj gradini Zecovi kod Prijedora, *GZM XIV*, Sarajevo 1959.
- M. Miličević**, Rekonstrukcija ženske odjeće u eneolitiku Međurječja Drave, Dunava i Save, *Opuscula archaeologica 9*, Zagreb 1984.
- I. G. N. Hammond**, The Coming of the Indo-Europeans to the Southwestern Balkans, *Acta of the 2nd International Colloquium on Aegean Prehistory*, Athens 1974..

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **OPAŽANJA:**

NAZIV KOLEGIJA: BRONČANO DOBA			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju		
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Sineva Kukoč / Martina Čelhar, prof.		Druga
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru		
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni	Izborni za druge studij. grupe
	Da		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Uz konkretnе kulture ("sustave"), analiziraju se i pojedinačne kulturne pojave (elementi, procesi i sl.) važni za jednu regiju ili cijelu epohu kod nas i (ili) u Europi. Vinkovačka kultura, cetinska, transdanubijaška (panonska) inkustrirana keramika (Bijelo brdo – Dalj), "litzen" keramika, brončanodobna Lika (protojapodski svijet, posebno Bezdanjača, Lički Osik), Istra u brončano dobu (do spaljivanja pokojnika), posebno Monkodonja, Vrčin, Brijuni, Turan/Koromačno), istočni Jadran tijekom II. tisućljeća, osobito u kasnoj bronci (protoliburnski, protodelmatski krug, južni Jadran do Albanije), kultura polja sa žarama (Virovitica, Zagreb, Velika Gorica, Dalj) u srednjoeuropskom, odnosno, panonskom kontekstu (Slovenija: Dubova, Ruše, Ljubljana, Škocjan; Austrija: posebno Baierdorf/Velatice krug; Slovačka, Moravska, južna Mađarska).</p> <p>Zatim: "apeninska" kultura, "terramara", skica brončanog doba u (sjevernoj) Italiji, osobito kasne bronce, "protovillanova" svijet u cjelini, tzv. kultura grobnih humaka, slika balkanskog zaledja: Glasinac I-III, Pod/Bugojno, Varvara, uloga metalurgije (pojava i širenje bronce; zlato), simbolika (solarna) i kult općenito oblikovanje etničkih skupina (Grci, Italici, Iliri), društvena stratifikacija (društvena "elita", rat, naoružanje, konj/kola, seobe, "indoeuropska ideologija"), kulturne i etničke promjene : integracije, homogenizacije, osebujni oblici razmjene robe i ideja između Sredozemlja/Egeje i Podunavlja i šire; uloga istočnog Sredozemlja u oblikovanju europskog brončanog doba (Mikena i dr.).</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Definiranjem bitnosti pojedinačnih kultura, ali i "reprezentativnih" kulturnih elemenata ili procesa, doći do "mozaične" kulturno-etničke slike brončanog doba Europe, posebno između Alpa, Jadrana (Sredozemlja/Egeje) i Podunavlja, s naglaskom na problematici našeg prostora tijekom II. tisućljeća.</p> <p>Na našem prostoru slaba istraženost epoha (osobito početnih i srednjih faza) uvjetuje izbor tema; naglašena pak kulturna regionalnost (sjeverna Hrvatska, Lika, Jadran sa zaleđem, Istra) uvjetuju obradu tema u različitim kulturnim kontekstima: podunavskom/srednjeeuropskom, (i balkanskom), odnosno, sredozemnom (egejskom).</p>			
VODIČ:			Zimski semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE: 6	6 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:	15		
Sati tjedno:	Predavanja	2	
	Seminari	1	
	Vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	Predavanja	30	

	Seminari	15			
	Vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari Da	Individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	Bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Pohađanje nastave (70%) i izrada seminar skog rada					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	Seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>COLES, J. M.-HARDING, A. F., <i>The Bronze Age in Europa</i>, London 1979. ČOVIĆ, B., Posuška kultura, <i>GZM</i> 44, 1989.</p> <p>DELLA CASA, P., Linking anthropological and archaeological evidence: notes on the demographic structure and social org. of the Bronze Age necropolis Velika Gruda in Montenegro, <i>Arheološki vestnik</i> 47, 1996.</p> <p>FILIP J. Enzyklopädische Handbuch zur Ur-und Frügeschichte Europas, <i>Manuel Encyclopédique de Préhistoire et Protohistoire Européennes</i> 1, Prag 1966, II 1969.</p> <p>GOVEDARICA, B., <i>Rano bronzano doba na području istočnog Jadran</i>, Sarajevo 1989, Djela ANUBiH LVIII, CBI, Sarajevo 1989.</p> <p>HÄNSEL, B., <i>Chronologie der mittleren Bronzezeit im Karpatenbecken</i>, I-II, Bonn 1968.</p> <p>HÄNSEL, B. -MIHOVILIĆ, K. - TERŽAN, B., Utvrđeno protourbano naselje starijeg i srednjeg brončanog doba, <i>Histria Archaeologica</i> 28/1997, Pula 1999.</p> <p>HARDING, A. F., The Bronze Age in central and eastern Europe: advances and prospects, <i>Advances in World Archaeology</i> 2, 1-50.</p> <p>ISTI, <i>European Societies in Bronze Age Europa</i>, Cambridge.</p> <p>KOVACAS, T., <i>The Bronze Age in Hungary</i>, Budapest 1977.</p> <p>METZER-NEBELSICK, C., Die Urnenfelder-und Hallstattzeit in Sudostpannonien - eine Region im Spannungsfeld zwischen Osthallstattkreis karpatenlandisch-balkanischer Eisenzeit und Steppenkultur, Die Osthallstattkultur-Akten des Internationalen Symposium Sopron 1994, <i>Archaeololinguia</i> 7, Budapest, 1996.</p> <p>MÜLLER-KARPE, H., <i>Beiträge zur Chronologie der Urnfelderzeit nördlich und südlich der Alpen</i>, Berlin 1959.</p> <p>ISTI, Handbuch der Vorgeschichte IV/3, <i>Bronzezeit</i> 1980.</p> <p>PARE, C. F. E., Chronology in Central Europe at the End of the Bronze Age, Absolute Chronology; Archaeological Europe 2500-500, <i>Acta archaeologica</i> 67, Kobenhavn 1996.</p> <p>PERONI R., Protostoria dell Italia continentale.La penisola italiana nell eta dell bronzo e del ferro, <i>PCIA</i> 9, 1989</p> <p>PRAISTORIJA JUGOSLAVENSKIH ZEMALJA IV, Brončano doba, Sarajevo.</p> <p>RITTATORE VONWILER, F., La cultura protovillanoviana, <i>PCIA</i> 4, Roma 1975.</p> <p>TERŽAN, B., <i>Stand und Aufgaben der Forschungen zur Urnenfelderzeit in Jugoslawien, Beiträge zur Urnenfelderzeit nördlich und südlich der Alpen</i>, Monographien RGZM 35, Mainz 1995.</p> <p>Dopunska:</p> <p>BATOVIĆ, Š.-KUKOĆ S., Grobni humak iz ranog brončanog doba u Podvršju, <i>Radovi FF u Zadru</i> 27/14, 1988.</p> <p>BIANCHI CITTON E. - VITRI S., Italia Nord –orientale, u <i>L'ETA DEL BRONZO IN ITALIA DAL 16-</i></p>					

14.sec.a.C, Congr. Viareggio 1988, Rasegna ARCHAEOLOGICA 10 , 1992-1993.
 BENAC, A., *Praistorijski tumuli na Kupreškom polju*, Sarajevo 1986.
 ISTI, Prediliri, Protoiliri, Prailiri, *Balcanica* VIII, Beograd 1977.
 BONA, I., *Die mittlere Bronzezeit Ungarns und ihre sudostlichen Beziehungen*, Budapest 1975.
 BRONASTA DOBA NA SLOVENSKEM, Katalog izložbe, Ljubljana 1987.
 BURŠIĆ-MATIJAŠIĆ, K., Gradina Vrčin u okviru brončanog doba Istre, *AV*, 39-40, 1988-89.
 DELLA CASA, P., Velika Gruda II, Die bronzezeitlich Nekropole Velika Gruda, Montenegro: Fundgruppen der mittleren und spaten Bronzezeit zwischen Adria und Donau. *Universitätsforschungen zur praistorischen Archäologie* 33, Bonn, 1996.
 FURMANEK, V. - VELIAČIK, L. - VLADAR, J., *Slovensko v dobe bronzoej*, Bratislava 1991.
 HARDING, A. F., Europe and Mediterranean in the Bronze Age: cores and peripheries, u: *Trade and Exchange in Prehistoric Europe 153-60.....*, Oxford: Oxbow Monograph 33.
 ISTI, *The Mycenaens and Europe*, London 1984.
 HUGELBESTATTUNG IN DER KARPATEN-DONAU-BALKAN ZONE, Beograd 1987.
 KULTUREN DER FRUHBRONZEZEIT DES KARPATENBECKENS UND NORDBALKANS, Beograd 1984.
 KOLLOQUIUM über den Stand der Forschungen zur Urnenfelderzeit Muller –Karpe gewidmet, Berlin 1990.
 L ANTICA ETA DEL BRONZO IN ITALIA, Atti Cong, Naz. 1995, Firenze 1996.
 LE TERRAMARE, Le piu antica civilta padana, Katalog izložbe, Modena (Milano), 1997.
 MOZOLICS, A., *Bronzefunde des Karpatenbeckens*, Budapest 1967.
 ISTI, *Bronzefunde aus Ungarn*, 1985.
 PATEK, E., *Die Urnenfelderkultur in Transdanubien*, Budapest 1968.
 TASIĆ, N., *Jugoslavensko Podunavlje od indoeuropske seobe do prodora Skita*, Novi Sad-Beograd 1983.
 URBAN, T., Studien zur mittleren Bronzezeit in Nord Italien (I-II), *Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie* 14, Berlin-Bonn, 1993.
 VINSKI-GASPARINI K., *Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj*, Zadar 1973.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit:napisan seminarski rad
---------------------------------------	--

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **OPAŽANJA:**

NAZIV KOLEGIJA: ANTIČKA ARHEOLOGIJA APENINSKOG POLUOTOKA			
OPĆE OBAVIJESTI: Kolegij je dio nekadašnjeg predmeta Klasična arheologija			
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju		
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Dražen Maršić / mr. sc. Igor Borzić		Druga
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru		
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>U uvodnom se dijelu kolegija obrađuje zemljopisni položaj Apeninskog poluotoka na Sredozemnom moru i njegov odnos prema ostalim dijelovima starog svijeta. Obrađuju se sljedeće civilizacije: etruščanska, koja se formirala na području Toskane kao ishodištu (granice: na sjeveru rijeka Arno i na jugu Tiber) i proširila na podalpsko područje, na sjeveru poluotoka, te na Kampaniju na jugu; rimska, koja je nastala na prirodnom prijelazu preko Tibera, a koja se postupno proširila na čitav Apeninski poluotok te postupno i na čitavo Sredozemlje i pripadajuće zaleđe; grčka na području tzv. Magne Grecije (južna Italija sa Sicilijom). Posebna se pažnja posvećuje razvitku civilizacija i njihovom međusobnom pretapanju te sintezi. Raspravlja se o povjesnim aspektima, narodnoj strukturi, religiji, mitologiji, najvažnijim lingvističkim pitanjima te o civilizacijskom razvitku. U okviru najvažnijeg civilizacijskog dijela obraduju se urbanizam, arhitektura, kiparstvo, slikarstvo i sitne umjetnosti.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Razvijanje znanja o korijenima, nastanku i razvoju najznačajnijih antičkih civilizacija na apeninskom poluotoku, njihovim vezama s grčkom civilizacijom i značenju u nastajanju moderne europske civilizacije. Razvijanje vještine prepoznavanja temeljnih likovno-stilskih karakteristika i najznačajnijih arheoloških spomenika antičke Italije.</p>			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:	6 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:	15		
Sati tjedno:	predavanja	2	
	seminari	1	
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	30	
	seminari	15	
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			

Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje				
NASTAVNA POMAGALA:									
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet Da	webCT zbirka				
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:									
Redovno pohađanje nastave (najmanje 70%)		Izrada i pozitivna ocjena seminarског rada							
NAČIN POLAGANJA ISPITA:									
pismeni ispit	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij				
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 									
Obvezna:									
<p>R. Bianchi Bandinelli, <i>Introduzione all' archeologia</i>, Roma-Bari 1976. O. J. Brendel, <i>Etruscan Art</i>, Harmondsworth 1978. (ili neko drugo kasnije izdanje) V. Poulsen, <i>Etrurska umetnost</i>, Beograd 1976. (prijevod s njemačkog) F. Prayon, <i>Die Etrusker. Geschichte, Religion, Kunst</i>, München 1996. N. Spivey, <i>Etruscan Art</i>, London-New York 1997. G. Hafner, <i>Atena i Rim</i>, Rijeka 1970. (prijevod s njemačkog) B. Kanlif, <i>Rimsko carstvo. Narodi i civilizacije</i>, Beograd 1980. (prijevod s engleskog) H. Keler, <i>Rimsko carstvo</i>, Novi Sad 1970. (prijevod s njemačkog) A.M. Liberati-F. Bourbon, <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb 2000. R. Zajder, <i>Rimsko slikarstvo</i>, Beograd 1976. (prijevod s njemačkog). <i>Vitruvijevih deset knjiga o arhitekturi</i>, Sarajevo 1951. S. Perowne, <i>Rimска mitologija</i>, Opatija 1986.</p>									
Dopunska:									
<p>R. Bianchi Bandinelli, <i>Roma. L' arte romana nel centro del potere</i>, Milano 1976. B. Bianchi Bandinelli, <i>Roma. La fine dell' arte antica</i>, Roma 1976. B. Andreae, <i>L' art de l' ancienne Rome</i>, Paris 1973 (ili bilo koje izdanje na njemачkom engleskom, talijanskom ili španjolskom jeziku). F. E. Brown, <i>Roman Architecture</i>, New York 1976. P. Grimal, <i>Rimска civilizacija</i>, Beograd 1968. (prijevod s francuskog). M. Henig, <i>A Handbook of Roman Art. A Survey of the Visual Arts of the Roman World</i>, London 1995. D. E.E. Kleiner, <i>Roman Sculpture</i>, Yale University 1992. W. L. MacDonald, <i>The Architecture of the Roman Empire</i>. Yale University Press 1986. L. Mumford, <i>Grad u historiji. Njegov nastanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi</i>, Zagreb 1968. D. Strong, <i>Roman Art</i>, New Haven-London 1995. R. Turcan, <i>L' art Romain</i>, Paris 2002. J. B. Ward Perkins, <i>Roman Imperial Architecture</i>, New Haven-London 1994.</p>									
UVJETI:									
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da							
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:									
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 									

NAZIV KOLEGIJA: UVOD U PODVODNU ARHEOLOGIJU							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:			
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Zdenko Brusić / mr. sc. Irena Radić Rossi			Druga			
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru				Semestar:		
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe		Treći		
OPIS KOLEGIJA:							
Terminologija i metode rada podvodne arheologije, razvoj ronilaštva, autonomne ronilačke opreme i dr. Slijed prvi istraživačkih radova pod vodom i njihov značaj. Tehnologija rada i način izrade dokumentacije, tijek istraživanja, vađenja i konzervacije izvađene arheološke grade te načini zaštite podvodnih arheoloških nalazišta. Vrste arheoloških nalaza u moru, rijekama i jezerima, pregled različitih vrsta podvodnih arheoloških istraživanja na Sredozemlju: podvodna istraživanja u priobalju, lučkim prostorima i oblici antičkih luka kao i nalazi što ih prate i dr. Istraživanja brodskih udesa, sidrišta i slučajnih nalaza (navesti će se neki od karakterističnih brodskih udesa na Sredozemlju od vremena antike do srednjeg vijeka). Prikaz nalaza ostataka brodskih konstrukcija, djelova opreme brodova, vrsta i obima trgovačkih tereta i drugih nalaza. Obrada osnovnih plovidbenih ruta u prapovijesti i antici na Sredozemlju, na temelju pisanih podataka i arheoloških nalaza.							
CILJEVI KOLEGIJA:							
Datirati osnovne podatke o razvoju ronilaštva i opreme. Ukažati na vrste i obim podvodnih nalaza na Sredozemlju te naglasiti značaj ovih istraživanja i važnost pojedinih nalaza. Pokazati neke specifičnosti arheološke grade s podvodnih nalazišta, posebno ostatke prapovijesnih i antičkih plovila, značaj pojedinih brodskih udesa kao zatvorenih nalaza i dr. Prikazati tehnologiju rada pod vodom i specifičnosti konzervacije arheološke grade. Educirati studente za ovaj vid istraživanja na istočnoj obali Jadrana, zbog činjenice da je hrvatsko podmorje jedno od najbogatijih regija s podvodnim arheološkim ostacima na Sredozemlju.							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				4 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	predavanja		1				
	seminari		1				
	mježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	predavanja		15				
	seminari		15				
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje		

NASTAVNA POMAGALA:										
Udžbenici Da	bilješke .pp Da	Članci Da	Knjige Da	Internet Da	webCT zbirka					
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:										
Pspunjavanje propisanih obaveza, polaganje ispita										
NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij					
LITERATURA:										
Obvezna:										
A. J. PARKER, <i>Ancient Shipwrecks of the Mediterranean and Roman Provinces</i> , BAR International Series 580, 1992.										
S. A. KINGSLY- K. RAVEH, <i>The Ancient Harbour and Anchorage at Dor, Israel</i> , BAR International Series Oxford 1996.										
L. CASSON, <i>Ship and Seamanship in the Ancient World</i> , Princeton, New Jersey 1971.										
F. BENOIT, <i>L'Epave du Grande Congloué à Marseille</i> (XIV supplément à Gallia), Pariz 1961.										
G. F. BASS, Cape Galydonia: a Bronze Age Shipwreck, <i>American Philozopical Society</i> , 57, 1967.										
G. F. BASS-F. H. DOORNINCK, <i>Yassi Ada</i> , vol. I, Texas University press, 1982.										
F. BENOIT, Fouilles sous-marines en Ligurie et en Provance, <i>Rivista di Studi Liguri</i> 18, 3-4, Bodrighera 1952.										
N. LAMBOGLIA, La nave romana di Albenga, <i>Rivista di Studi Liguri</i> 18, 3-4, Bodrighera 1952.										
D. VRSALOVIĆ, <i>Istraživanja i zaštita podmorskih nalazišta u SR Hrvatskoj</i> , Zagreb 1974.										
Dopunska:										
H. FROST, <i>Under the Mediterranean</i> , London 1963.										
G. F. BASS, <i>Archaeology Under Water</i> , Baltimore 1970.										
G. F. BASS, <i>A history of Seafaring based on underwater archaeology</i> , New York 1972.										
Časopisi:										
-Actes du Congrès International d' Archéologie Sous-marine,										
-Congresso Internacional de Arqueología Submarina, Cartagena 1982, Madrid 1985,										
-International Journal of Nautical Archaeology and Underwater Exploration, London-New York,										
-Rivista di Studi Liguri, Forma Maris Antiqui,										
-Cahiers d' archéologie subaquatique,										
-National Geographic.										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
• OPAŽANJA:										

NAZIV KOLEGIJA: ANTIČKI BRODOLOMI I PLVIDBENE RUTE NA ISTOČNOJ OBALI JADRANA							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:			
NASTAVNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić			Godina studija: Druga Semestar: Treći			
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru						
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe				
OPIS KOLEGIJA:							
<p>Na temelju rezultata proizašlih prije svega iz podvodnih arheoloških istraživanja, kolegij pod nazivom <i>Antički brodolomi i plavidbene rute na istočnoj obali Jadrana</i> tematizira spoznaje o potonulim brodovima i njihovim lokacijama, iznimno važnim čimbenicima za utvrđivanje plavidbene rute duž hrvatske obale, morskom prostoru gdje se odvijala glavnina prometa na Jadranu u antičkome razdoblju, osobito u prva dva stoljeća poslije Krista. Također, kolegij razmatra i druge čimbenike koji su važni za poznavanje plovnih pravaca u naznačenom vremenu: vrste i veličine plovila, konstrukcijske karakteristike brodova, obalna konfiguracija, hidrološki i klimatski uvjeti koji su omogućavali plovidbu, prirodna i umjetna stajališta, odnosno sidrišta, zakloništa od nepovoljnih vremenskih situacija, režim plovidbe, položaji luka itd. Nadalje, za poznavanje plavidbene rute u kasnoj antici, osim pozicija potonulih brodova i položaja luka iz toga razdoblja, kolegij tematizira i fortifikacijske sustave koji su služili za osiguravanje plovidbe, te kršćanske objekte uz pojedina stajališta brodova.</p>							
CILJEVI KOLEGIJA:							
<p>Kolegij ima za cilj upoznati studente sa svim čimbenicima proizašlih iz arheoloških istraživanja, poglavito onih podvodnih, a koji su važni za cijelovitije poznavanje plovnih pravaca u antičkom razdoblju na istočnoj obali Jadrana. Dakle, riječ je o podvodnoj arheološkoj baštini, a prije svega o potonulim brodovima i njihovim pozicijama kao indikaciji plovnih pravaca. Također, cilj kolegija je upoznati studente sa složenim i zahtjevnim postupcima koji se primjenjuju u istraživanju potonulih brodova i druge kulturne baštine važne za utvrđivanje pomorskih ruta u antičkome razdoblju.</p>							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				4 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	predavanja		1				
	seminari		1				
	mježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	predavanja		15				
	seminari		15				
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje		

NASTAVNA POMAGALA:										
Udžbenici Da	bilješke .pp Da	Članci Da	Knjige Da	Internet Da	webCT zbirka					
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:										
Pspunjavanje propisanih obaveza, polaganje ispita										
NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit Da	usmeni ispit	esej	praktičan rad	teza	kolokvij					
LITERATURA:										
Obvezna:										
Z. Brusić, Problemi plovidbe Jadranom u preistoriji i antici, <i>Pomorski zbornik</i> , 8, Zagreb, 1970. Z. Brusić, Neki problemi plovidbe Kvarnerićem, <i>Pomorstvo Cresa i Lošinja</i> , Mali Lošinj, 1980. Z. Brusić, Nalaz posuda od niskometamorfne stijene na otočiću Frmiću kod Biograda i značenje ovoga otočića u režimu plovidbe Pašmanskim kanalom, <i>Diadora</i> , 13, Zadar, 1991. Z. Brusić, Starokršćanski sakralni objekti uz plovnu rutu istočnom obalom Jadrana, <i>Diadora</i> , 13, Zadar, 1993.. M. Jurišić, Ancient Shipwrecks of the Adriatic, <i>BAR International Series</i> , 828, Oxford, 2000. A. Kisić, Antički brod u podmorju Mljetu, Split, 2000. A. J. Parker, Ancient Shipwreck of the Mediterranean and the Roman Provinces, <i>BAR International Series</i> , 580, Oxford, 1992. D. Vrsalović, Istraživanja i zaštita podmorskih arheoloških spomenika u SR Hrvatskoj, Zagreb, 1974. D. Vrsalović, Arheološka istraživanja u podmorju istočnog Jadrana, 1-2., disertacija, Zagreb, 1976.										
Dopunska:										
S. Božek, <i>Brela – Jakiruša, Podmorsko arheološko nalazište</i> , 2000. Z. Brusić, Antička luka u Polačama na otoku Mljetu, <i>Izdanja HAD</i> , 12, Dubrovnik, 1988. Z. Brusić, M. Jurišić, Ž. Krnjčević, <i>Blago šibenskog podmorja</i> , Šibenik, 2001. V. Dautova-Ruševljjan, Zaštitna istraživanja podvodnog nalaza amfora na otoku Rabu, <i>Diadora</i> , 8, Zadar, 1975. S. Gluščević, Brodolomi i brodarenje na istočnoj obali Jadrana od prapovijesti do 19. stoljeća, <i>Kaštelanski zbornik</i> , 4, Kaštela, 1994. S. Gluščević, Brodolomi na Jadranu u antici i srednjem vijeku, <i>Adrias</i> , 4-5, Split, 1994. B. Ilakovac, Keramika iz antičkog broda potonulog kod Paklenih otoka, <i>Diadora</i> , 4, Zadar, 1968. M. Jurišić, Arheološki nalazi u podmorju Krka, Raba, Paga i Hrvatskog primorja, <i>Izdanja HAD-a</i> , 13, Zagreb, 1989. M. Jurišić, Otok Mljet/rt Glavat, potonuli antički brod s teretom, <i>Arheološki pregled</i> , 29, Ljubljana, 1990. R. Matejčić, Podvodna arheološka istraživanja na području sjevernog Jadrana, Podmorske djelatnosti sa gledišta medicinskih i društvenih nauka, Pomorska biblioteka, 22, izd. <i>Mornarički glasnik</i> , Beograd, 1969. M. Orlić, <i>Antički brod kod otoka Ilovika</i> , Zagreb: <i>Godišnjak zaštote spomenika kulture, Mala biblioteka GZSK</i> , Zagreb, 1986.. <i>Skriveno blago Novalje</i> , Zagreb, 2004. Ž. Tomičić, Arheološka svjedočanstva o ranobizantskom vojnem graditeljstvu na sjevernojadranskim otocima, <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , 5-6, Zagreb, 1990. M. Zaminović, Ranokršćanske crkve kao postaje plovног puta duž istočnog Jadrana, <i>VAHD</i> , 86, Split, 1994.										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 										

Naziv kolegija: OČUVANJE I ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE					
Opće obavijesti:					
Odjel / katedra:	Odjel za arheologiju				
Studij:	Preddiplomski studij arheologije				
Nastavnik:	Mr. sc. Karla Gusar				
Ustanova:	Sveučilište u Zadru				
Status kolegija:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> • Opis kolegija: <p>Kolegij uvodi studente u valoriziranje, očuvanje i zaštitu spomeničke baštine proučavanjem pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara. Kolegij upoznaje studente s različitim vrstama kulturnih dobara, kao i uzrocima i vrstama njihova propadanja. Obrađuje i povijest ljudskih akcija usmjerenih na njihovu zaštitu i očuvanje i različite metode koje su se koristile kroz povijest. Također se proučavaju najnovije znanstvene metode sa različitim konkretnim primjerima očuvanja pokretne i nepokretne grade da bi se danas što uspješnije pristupilo toj aktualnoj problematici.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • Ciljevi kolegija: <p>Na osnovi ovog kolegija studenti se trebaju ospособiti da razumiju pojam kulturnog naslijeđa i da razlikuju njegove osnovne vrste, da poznaju pojmove vrijednosti naslijeđa i njihovu podjelu po osobinama, razumiju glavne probleme ugroženosti baštine i uzroke njezina propadanja s praktičnim primjerima, poznaju povijesnu periodizaciju s primjerima za svaki period, poznaju i razumiju razne znanstvene metode zaštite (restauracija, konzervacija, adaptacija, revitalizacija, rekonstrukcija, rekompozicija, interpolacija, dislokacija, nova izgradnja, replike i muzeji na otvorenom) te načine njihove primjene, da se upoznaju s djelovanjem najvažnijih konzervatora u svijetu i kod nas (Viollet le Duc, Riegl, Hauser, Andrić, Bilinić) te s primjerima najvažnijih zaštitnih zahvata u pojedinim gradovima (Zagreb, Zadar, Split, Šibenik, Trogir), zatim da na pojedinim primjerima raspoznaaju način i metode korištene za zaštitu ugrožene baštine i da poznaju najznačajnije pravne i normativne akte o zaštiti (zakoni, deklaracije, povelje) i ustanove zadužene za njihovo provođenje.</p>					
Vodič:			Zimski semestar		
Ects - studentsko opterećenje:	4 ECTS		Ljetni semestar		
Tjedana po semestrлу:	15				
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari		1		
	vježbe				
	mentorski rad				

Ukupno sati:	predavanja	15	
	seminari	15	
	vježbe		
	mentorski rad		

Ukupan broj dana terenske nastave:		
------------------------------------	--	--

Nastavne metode:

predavanja	seminari	individualni projekti	mentorski rad	vježbe	terensko istraživanje
Da	Da				

Nastavna pomagala:

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	webCT zbirka
	Da	Da	Da		

Uvjet za priznavanje bodova:

--	--

Način polaganja ispita:

pismeni ispit	usmeni ispit	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
	Da				

- Literatura:**

Obvezna:

- T. Marasović, *Graditeljsko nasljeđe*, Zagreb-Split 1983.
T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985.
D. Kečkemet, *Vicko Andrić*, Split 1993.
S. Piplović, *Alois Hauser u Dalmaciji*, Split 2004.
B. M. Fielden, *Uvod u konzerviranje*, Zagreb 1981.

Dopunska:

- J. Antolović, *Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine*, Zagreb 1998.
Zakon o zaštiti kulturnih dobara Hrvatske, Zagreb 1999.
Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske (časopis), pojedini brojevi, Zagreb.

Uvjeti:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

Preduvjeti za upis kolegija:

<ul style="list-style-type: none"> Opažanja:
--

NAZIV KOLEGIJA: ŽELJEZNO DOBA			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju		
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Sineva Kukoč / Martina Čelhar, prof.		Druga Semestar: Četvrti
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru		
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Objašnjava se osnovna slika postanka, periodizacije, kronologije, strukture (od tehnologije/ekonomije do kulta) svih kultura s našeg prostora, ali u širokom kontekstu tzv kulturnih krugova: halštatskog, podunavskog, balkanskog ili sredozemnog (i egejskog). Time se prezentira i osnovna problematika tih krugova. Konkretno, istočnojadranske kulture (od Liburna i Delmata do Albanije) zatim, notranjska, svetolucijska kultura i japodska, u Italiji posebno zapadni Jadran (od Veneta, Picena do Dauna), ali i sjeverni prostor (Gallasecca) te «villanova» krug –Lacijska, Toskana, Emilia-Romagna, pojam Italica, općenito skica osnovne kulturne dinamike Apeninskog poluotoka (glavne regionalne kronologijee, periodizacije, kulturne strukture); u bosanskom zaleđu Glasinac, Pod/Bugojno i dr., zatim središnji Balkan, u sjevernoj Hrvatskoj: Dalj (i bosutski utjecaj), te strukture (kulture?) Kaptol/Požega, Goričan/Medimurje, Martjanec/Podravina, Budinjak/Žumberak u dodiru s «istočnoalpskim halštatskim svijetom» - od Dolenjske i Štajerske do Dunava, točnije u odnosu prema slovenskoj Štajerskoj (Poštele, Rifnik, Ptujška gora), austrijskoj Štajerskoj (Klein Glein i dr. nalazišta u dolini Solbe), prema kalendeberger kulturi (Donja Austrija, Gradišće, Slovačka), te nalazištima u južnoj Panoniji (Pecs-Jakabhegy, Csenge, Janoshaza).</p> <p>Uporedno se ističu i prate, u prostoru Alpe-Dunav-Sredozemlje/Egeja, ali i na razini cijele željeznodobe Europe, za epohu sve bitne i konvergentne pojave i posebni oblici kulturne interakcije: širenje željeza, važnost metalurgije, novac, jantar, situle/toreutika, likovni stilovi, ritmovi društvene diferencijacije (ratnici i «aristokracija») primarno odraženi u kultu mrtvih, stratifikacija sredozemno-podunavskog (posebno jadranskog) importa, važnost grčkog civilizacijskog kruga (Grčka-skica kulture do 7/6.st., Magna Graecija, jadranske kolonije i emporiji - Adria, Spina, Numana i dr.), uloga Etruščana, osebujni problemi (kronologija, periodizacija, kontinuitet/diskontinuitet) mlađeg željeznog doba na razini Europe, primarno u srednjeuropskom, balkanskem krugu, posebno na Jadranu: Kelti, helenizam. Rim.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Polazeći od bitnosti pojedinačnih kultura u prostoru između Alpa, Podunavlja, Balkana i Sredozemlja/Egeje, predočiti zgušnutu, «mozaičnu» sliku kulturne dinamike ovog dijela Europe. Također, kroz pojedinačne kulture, ali i (europske) «reprezentativne» kulturne elemente, primarno procese, objasniti duh epohe. Istaknuti sve glavne probleme, kao prepostavku novim istraživanjima.</p>			
VODIČ:	Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE: 6			6 ECTS
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	Predavanja		2
	Seminari		1
	Vježbe		
	mentorski rad		

Ukupno sati:	Predavanja		30		
	Seminari		15		
	Vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	Članci Da	knjDige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Pohadjanje nastave (70%) i seminarski rad					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna:					
<p><i>PRAISTORIJA JUGOSLAVENSKIH ZEMALJA, V, ŽELJEZNO DOBA</i>, 1987.</p> <p><i>RATNICI NA RAZMEDU ISTOKA I ZAPADA</i>, Starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj, Zagreb 2004.</p> <p><i>ZAKLADI TISOČ LET, ZGODOVINA SLOVENIJE OD NEANDERTALCOV DO SLOVANOV</i>, J.Dular-D. Božić, Železno doba, Ljubljana 1999.</p> <p>HENSEL B., Beitrage zur regionalen und chronologischen Gliederung der alteren Hallstattzeit an der unteren Donau, <i>Beit. z. ur-und fruhegesch. Arch. D. Mittelmeer – Kulturraumes</i> 16-17, Bonn 1976.</p> <p><i>ITALIA OMNIUM TERRARUM ALUMNA</i>, Milano 1988 (sinteze: M. Landolfi, A. M. Chieco Bianchi, E. De Juliis, G. Colonna, G. Pugliese Carattelli, R. De Marinis, V. Kruta, F. Roncalli).</p> <p><i>ITALIA OMNIUM TERRARUM PARENTS</i>, Milano 1989 (R. Peroni, A. La Regina, B. D' Agostino),</p> <p><i>ANTICHE GENTI D'ITALIA</i>, Katalog izložbe, Rimini, Roma 1994.</p> <p>BATOVIĆ Š., Le relazioni culturali tra le sponde adriatiche nell eta del ferro, Dubrovnik 1972, Zagreb 1976.</p> <p>GOLDSTREAM J. N., <i>Geometric Greece</i>, 1977.</p> <p><i>DIE HALLSTATTKLUR</i>, Fruhform europäischer Einheit, Katalog izložbe i Symposium Steyr 1980 (1981).</p> <p>METZNER-NEBELSICK C., Die Urnefelder-und Hallstattzeit in Sudostpannonien-eine Region in Spannungsfeld zwischen Osthallstattkreis karpatenlandisch-balkanischer Eisenzeit und Steppenkultur, <i>Die Osthallstattkultur-Akten des Internationale Symposium Sopron 1994</i>, Archaeolingua 7, Budapest 1996</p> <p>PARE C. F. Beitrage zum ubergang von der Bronze-zur Eisenzeit in Mitteleuropa, <i>Jahrbuch RGZM</i> 45/1 1998, 46/1 1999, 47/2000.</p> <p>PATEK E., Die nordosttransdanubische Hallstattgruppe: Ein Überblick. <i>Mitt. Arch.Inst.Ung. Akad. Wiss.</i> 12-13 1982-83 (1984)</p> <p>TERŽAN, B., Starožita železna doba na Slovenskem Štajerkom, <i>KiM</i>, Ljubljana 1990.</p> <p>ISTI, Auswirkungen des skytische gepragten Kulturkreises auf die hallstattzeitlichen Kulturgruppen Pannoniens und des Ostalpenraumes, <i>PAS</i> 12, München – Rahden, 511 – 560, 1998.</p> <p>ISTI, Bronzezeit und altere Eisenzeit in o. Mitteleuropa, Beziehungen zum Mittelmeergebiet, <i>Reallexikon der Germanischen, Alteetnukunde</i>, Bd. 8/ Leif. 5/6, Berlin 444 – 456, 1994.</p> <p>ISTI, Handel und Soziale Oberschichte im fruhisenzeitlichen Sudoseuropa Schriften Bd. 17. <i>PAS</i> 11, München – Berlin 81 – 159, 1995.</p> <p>FILIP J., Enzyklopädisches Hanbuch zur Ur- und Frugeschichte Europas- <i>Manuel Encyclopédique de Prehistoire et Protohistoire Europeens</i> 1, Prag 1966, II, 1969.</p>					

Dopunska:

BOUZEK J., Caucasus and Europe and the Cimmerian Problem, *Sbornik Narod. muzea v Praze A* 37/4, 1983.
CIVILTA DEL LAZIO PRIMITIVO, Katalog izložbe, Roma 1975.
DE MARINIS R, Le tombe di guerriero di Sesto Calende..., Archeologia, *Scritti in onore di A. Neppi Modona*, 1975.
DESBOROUGH V.R.d A., *The Greek Dark Ages*, 1972.
DOBIAT C., Das hallstattzeitliche Graberfeld von KleinKlein und Sein Keramik, *Schild von Steir*, Beihfert 1, Graz 1980.
DULAR J, *Halštatske nekropole Dolenjske*, Ljubljana 2003.
EIBNER PERSY A, Hallstattzeitliche Grabhügel von Sopron (Odenburg), *Wiss. Arb. Burgeland* 62, 1980.
GLI ETRUSCHI, Katalog izložbe, Venezia 2000.
GREEK CIVILIZATION-MACEDONIA, Montreal 1993.
HALLSTATT KOLLOQUIUM VESZPREM, 1984, Budapest 1986, (B.Teržan i dr.).
HANSEL B (ed), Handel, Tausch und Verkehr im bronze-und fruheisenzeitlichen Sudosteropa, *Sudosteropa-Schriften* 17, Munchen-Berlin 1995.
I CELTI, Katalog izložbe, Milano 1991.
KILIAN K., Trachtzubehor der Eisenzeit zwischen Agais und Adria, *PZ* 50, 1975.
MARAZ B., Zur Frühhallstattzeit in Sud -Panonien, *A Janus Pannonius Muzeum evkonyve*, 23 1978.
ISTI, Pecs-Jakabhegy, *Arch. Ert* 106/1 1979
MULLER KARPE H., Beitrage zur Chronologie der Urnenfelderzeit nordlich und sudisch der Alpen, Berlin
RGF 22, 1959.
PALAVESTRA A., *Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu*, Beograd 1984.
PARE C., Chronology in Central Europe at the end of the Bronze Age, Absolute Chronology; Archaeological Europe 2500-500 BC, *Acta archaeologica* 67, Kobenhaven 1996.
PARE, C. F. E., *Wagon and Wagon – Graves of Early Iron Age in Central Europe*, Monograph 53, Oxford, 1992.
PARZINGER H., Chronologie der Spatthallstatt- und Fruhlataenezeit, Studien zu Fundgruppen zwischen Mosel und Save, Weinheim 1988.
PATEK, E., Die Beziehungen zwischen Transdanubien und dem Jugoslawischen Danaugebeit in der Fruhemisenzeit, Materijali 19, 1981
ISTI, Recent excavations at the Hallstatt and La Tene hill-fort of Sopron – Varhely (Burgstall) and the predecessors of Halstatt culture in Hungary, BAR Int. Ser. 144, 1982, 1 – 56
PITTIONI R., Urzeit.Gescichte Osterreichs I/1-2, 1980
PICHEROVA M. Nove Košariska, Kniežacie mohyly zo staršej doby železnej, 1969
PRENDI F., Die Bronzezeit und der Beginn der Eisenzeit in Albanien, Sudosteropa zwischen 1600 und 1000v. Chr, Prahist. Arch. in Sudosteropa I 1982
RADT W., Die fruheesenzit Hugelgrabernekropole bei Vergina in Macedonia, PBF 20/1 1974
STIPČEVIĆ A. Iliri, Zagreb 1991
SIEGFRIED WEIS A., Der Ostalpenraum in der Hallstattzeit und seine Beziehungen zum Mittelmeergebiet, Hamb. Beit. Arch 6, 1979
VASIĆ R. The chronology of the Early Iron Age, BAR ,Int.S , London 1977.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **OPAŽANJA:**

NAZIV KOLEGIJA: LATINSKI JEZIK I					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju /katedra za antičku arheologiju				
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:	
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić			Druga	
USTANOVU:	Sveučilište u Zadru				
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: Četvrti	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Postanak i razvoj latinskog jezika, pismo, dioba glasova, izgovor (klasični i tradicionalni), naglasak, glasovne promjene. Vrste riječi. Imenice: deklinacije (prva ili a-deklinacija, druga ili o-deklinacija, treća deklinacija: konsonantske osnove i osnove na -i, četvrta ili u-deklinacija, peta ili e-deklinacija), deklinacija grčkih imenica, osobitosti u deklinacijama. Pridjevi: deklinacija i komparacija. Glagoli: konjugacije, prezentska osnova. Čitanje, analiza i prevođenje Cezarova <i>Galskog rata</i> (1. knjiga).</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Znanje osnova latinskog jezika prijevo je potrebno za studij arheologije i ima opće kulturno značenje. Nastava na predavanjima odvija se na dvije razine. Studenti koji započinju s učenjem latinskog jezika stječu osnovna znanja iz latinske gramatike u vidu tečaja, a studenti koji posjeduju odgovarajuće predznanje ponavljaju ranije naučeno gradivo. Stečena znanja produbljivat će se na seminarima i vježbama čitanjem jednostavnijih tekstova antičkih pisaca.</p>					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS – STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					5 ECTS
TJEDANA PO SEMESTRU:					15
Sati tjedno:		predavanja			1
		seminari			1
		vježbe			1
		mentorski rad			
Ukupno sati:		predavanja			15
		seminari			15
		vježbe			15
		mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe Da	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet	webCT zbirk
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					

Ispunjavanje propisanih obveza	Položen ispit				
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna: V. Gortan - O. Gorski - P. Pauš, <i>Elementa Latina</i> , Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja) D. Salopek - Z. Šešelj - D. Škiljan, <i>Orbis Romanus</i> , I, Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja) M. Žepić, <i>Rječnik latinskoga i hrvatskoga jezika</i> , Zagreb (sva izdanja) C. Iulius Caesar, <i>Commentarii de bello Gallico</i> (sva izdanja)					
Dopunska: V. Gortan - O. Gorski - P. Pauš, <i>Latinska gramatika</i> , Školska knjiga, Zagreb, 1982. I. Bekavac, J - Marević - F. Međeral, <i>Latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski školski rječnik s kratkom gramatikom</i> , Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja) M. Divković, Latinsko-hrvatski rječnik za škole, Zagreb (sva izdanja)					
UVJETI: Registracija za slušanje kolegija: Da Registracija za ispit: Da					
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA: <ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

NAZIV KOLEGIJA: ARHEOLOGIJA SEOBE NARODA								
OPĆE OBAVIJESTI:								
ODJEL:	Odjel za arheologiju / katedra za srednjovjekovnu arheologiju							
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:				
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Ante Uglešić / dr. sc. Tomislav Fabijanić			Druga				
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru							
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe Da	Semestar: Četvrti				
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Osnovna tipološka i tehnološka obilježja kasnoantičke materijalne kulture, poglavito nakita: tehnikе izrade, radionice i nosioci. Problemi etničkih struktura u kasnoantičkim provincijama na području Ilirika, te njihov odraz u grobnoj ostravštini s posebnim obzirom na autohtonu etnikon. Huni i Germani od Ponta do Podunavlja. Istočni Goti, Gepidi i Alamani. Langobardi u Podunavlju i Italiji. Avari.</p>								
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Upoznati studente s osnovnim pojmovima o sitnoj materijalnoj kulturi kasne antike, posebice s tehnikama izrade nakita i radioničkim središtimi.</p> <p>Dati pregled arheološke baštine barbarskih naroda na prostorima od Ponta do Podunavlja i Jadrana te u Italiji: Huni, Istočnih Gota, Gepida, Alamana, Langobarda i Avara.</p>								
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar			
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				6 ECTS				
TJEDANA PO SEMESTRU:				15				
Sati tjedno:	Predavanja			2				
	Seminari			1				
	Vježbe							
	mentorski rad							
Ukupno sati:	Predavanja			30				
	Seminari			15				
	Vježbe							
	mentorski rad							
Ukupan broj dana terenske nastave:								
NASTAVNE METODE:								
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje			
NASTAVNA POMAGALA:								
udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka			
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:								

NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>V. BIERBRAUER, <i>Die Ostgotischen Grab- und Schatzfunde in Italien</i>, Spoleto 1975. D. CSALÁNY, <i>Achäologische Denkmäler der Gepiden in Mitteldonaubecken (454-568)</i>, Budapest 1961. R. CHRISTLEIN, <i>Die Alamanen. Archäologie eines lebendigen Volkes</i>, Stuttgart 1978. <i>Germanen, Hunnen und Awaren</i>, Nürnberg 1987. <i>I Goti</i>, Milano 1994. J. KOVAČEVIĆ, <i>Avarska kaganat</i>, Beograd 1977. <i>La necropoli altomedievale di Castel Trosino. Bizantini e Longobardi nelle Marche</i>, Ancona 1995. <i>I Longobardi</i>, Milano 1990. <i>Magistra barbaritas. I Barbari in Italia</i>, Milano 1984. M. NAGY, Die Gepidische Adlerschnallen und ihre Beziehungen, <i>Budapest Régiségei</i>, 36, Budapest 2002. <i>Reitervölker aus dem Osten. Hunnen + Awaren</i>, Eisenstadt 1996. A. UGLEŠIĆ, <i>Nazčnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Evropi u svjetlu arheološke i povjesne izvorne grade</i>. Disertacija. Zadar 1996. J. WERNER, <i>Beiträge zur Archäologie des Attila-Reiches</i>, München 1962.</p> <p>Dopunska:</p> <p>D. DIMITRIJEVIĆ – J. KOVAČEVIĆ – Z. VINSKI, <i>Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja</i>, Zemun 1962. J. HAMPEL, <i>Alterthümer des frühen Mittelalters in Ungarn</i>, 1-3, Braunschweig 1905. J. KOVAČEVIĆ, <i>Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti</i>, Novi Sad 1960. <i>Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini</i>, Novi Sad 1978. Z. VINSKI, Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3.s, 5, Zagreb 1971. Z. VINSKI, Epoha seobe naroda, <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar 1986. J. WERNER, <i>Die Langobarden in Pannonien</i>, München 1962.</p>					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da				
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA: UPISAN IV. SEMESTAR					
<ul style="list-style-type: none"> OPAŽANJA: 					

NAZIV KOLEGIJA: POSTANAK I RAZVOJ KRŠĆANSTVA								
OPĆE OBAVIJESTI: Kolegij je dio nekadašnjeg predmeta Starokršćanska arheologija								
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju							
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:				
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Dražen Maršić / mr. sc. Josipa Baraka			Godina studija: Druga Semestar: Četvrti				
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru							
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe					
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij obrađuje povjesne početke kršćanstva od najstarijih vremena (od rođenja Krista, njegova trogodišnjeg javnog djelovanja i smrti), preko apostolskog vremena, poslijepostolskog i otačkog razdoblja, razvoja u Palestini, širenja u i izvan rimskog carstva, progona kršćana, prvih arheoloških potvrda, priznanja iz godina 311. i 313., Konstantinova favoriziranja kršćanstva i Teodozijeva uzdizanja na rang državne religije godine 392., kršćanskog obračuna s poganstvom, razvitka kršćanske civilizacije do oko 600. godine poslije Krista, tj. do početaka ranog srednjeg vijeka. U tom razdoblju nastaju i konflikti između poganstva i kršćanstva, a zatim i obrnuto te sukobi unutar kršćanske zajednice. Sukladno tomu zbivaju se i rascjepi najčešće u svezi s tri božje te dvije Kristove naravi. Posebna pozornost poklonja se razvitku kršćanstva na području Ilirika, također od početaka do oko 600. godine. Dolje navedena literatura je početno čitanje za temeljno poznavanje pitanja navedenih u programu. Literatura je zasnovana na naslovima objavljenim na hrvatskom jeziku i knjigama koje se mogu dobiti u Hrvatskoj.</p>								
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Razvijanje znanja o povijesnim početcima kršćanstva, njegovu širenju i uzdizanju na rang državne rimske religije, te sukobima unutar kršćanstva ili prema drugim religijama.</p>								
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar			
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				5 ECTS				
TJEDANA PO SEMESTRU:				15				
Sati tjedno:	predavanja			1				
	seminari			1				
	vježbe							
	mentorski rad							
Ukupno sati:	predavanja			15				
	seminari			15				
	vježbe							
	mentorski rad							
Ukupan broj dana terenske nastave:								
NASTAVNE METODE:								
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje			
NASTAVNA POMAGALA:								

udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka				
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:									
Redovno pohađanje i aktivno sudjelovanje u nastavi		Izrada i pozitivna ocjena seminarског rada							
NAČIN POLAGANJA ISPITA:									
pismeni ispit	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij				
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>a) <i>opće</i> <i>Biblijia</i> (Stari i Novi Zavjet, prijevod u izdanju Kršćanske sadašnjosti, Zagreb – bilo koje izdanje). <i>Biblijski priručnik. Mala enciklopedija</i>, Zagreb 1989. <i>Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva</i>, Zagreb 1979. <i>Religije svijeta</i>, Zagreb 1991 (mitraizam, stare religije Grčke i Rima, kršćanstvo) <i>Rječnik biblijske teologije</i>, Zagreb 1969.</p> <p>b) <i>povijest</i> W. Burkert, <i>Antichi culti misterici</i>, Roma-Bari 1991 (engleski original Ancient Mystery Cults) Eusebije Cezarejski, <i>Crkvena povijest</i>, Split 2004. (prijevod Marijan Mandac) A. Demandt, <i>Die Spätantike. Römische Geschichte von Diocletian bis Justinian 284-565 n. Chr.</i>, München 1989. E. Dodds, <i>Pogani i kršćani u epohi tjeskobe. Aspekti religioznog iskustva od Marka Aurelija do Konstantina</i>, Split 1999. H. Jedin, <i>Velika povijest crkve</i>, sv. I, Zagreb 1972. A.H.M. Jones, <i>Constantine and the Conversion of Europe</i>, Toronto, Buffalo, London 2001 (rep.) B. Jozić, <i>Problemi religijske ne/tolerancije</i>, Split 1995. W. Keller, <i>Povijest Židova od biblijskih vremena do stvaranja Izraela</i>, Zagreb 1997. (do str. 121). F. Kolb, <i>Herrschereideologie in der Spätantike</i>, Berlin 2001. G. Mordillat-J. Prieur, <i>Corpus Christi</i>, Zagreb 2001. D. Rohrbacher, <i>The Historians of Late Antiquity</i>, London-New York 2002. F. Ruggiero, <i>La folia dei cristiani; Su un aspetto della “reazione pagana” tra I e V secolo</i>, Milano 1992.</p> <p>Dopunska:</p> <p><i>Costantino il Grande. Dall'Antichità all' Umanesimo. Colloquio sul Cristianesimo nel mondo antico</i> (Macerata 1990), Macerata 1992. <i>I Cristiani e l' Impero nel IV secolo</i>. Colloquio sul Cristianesimo nel mondo antico, Macerata 1988 (a cura di Giorgio Bonamente e Aldo Nestori). M. Grant, <i>Jesus</i>, London 1999. M. Grant, <i>The Jews in the Roman World</i>, London 1999. <i>Il Conflitto tra paganesimo e cristianesimo nel secolo IV</i>, Torino 1975. (zbornik) M. Harding, <i>Early Christian Life and Thought in Social Context</i>, London-New York 2003. R. Ross Holloway, <i>Constantine and Rome</i>, New Haven and London 2004. T. J. Šagi-Bunić, <i>Povijest kršćanske literature</i>, Zagreb 1976. d) <i>Enciklopedijska izdanja</i> Cabrol-Leclercq, <i>Dictionnaire d' archeologie chrétienne et de liturgie</i>, Paris 1908-1953. Dizionario patristico e di antichità cristiane, Casale Monferato 1983. Reallexicon für Antike und Christentum, Stuttgart. Suvremena katolička enciklopedija, Split 1998.</p>									
UVJETI:									
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da							
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:									
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 									

NAZIV KOLEGIJA: BRODSKI TERETI U ANTIČKOM RAZDOBLJU NA ISTOČNOJ OBALI JADRANA							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:	Druga Semestar: Četvrti		
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić			Godina studija:			
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru		Godina studija: Druga Semestar: Četvrti	Godina studija: Druga Semestar: Četvrti			
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe				
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij pod nazivom <i>Brodski tereti u antičkom razdoblju na istočnoj obali Jadrana</i> tematizira vrste, količine i karakter tereta, zatim nosivost brodova te njihove destinacije. S obzirom na to da se prigodom podvodnih arheoloških istraživanja antičkih brodoloma, ali i luka i drugih vrsta lokaliteta, najčešće pronalaze pokretni arheološki artefakti i to osobito mnogobrojne i raznovrsne amfore, pozornost se pridaje tipologiji, kronologiji i provenijenciji takve vrsta keramičke ambalaže, te mogućem njihovom sadržaju kao što su vino, maslinovo ulje, riblje prerađevine, povrće ili ušećereno voće. Nadalje, ukazuje se i na važnost drugih vrsta izrađevina od keramike kao što je terra sigillata, posuđe za svakodnevnu uporabu itd. Također, kolegij obuhvaća i problematiku vezanu uz nešto rjeđe vrste roba koje su transportirane brodovima, kao što su pitosi, ili npr. građevinski materijal, odnosno tegule i imbreksi, zatim kameni blokovi, te oni artefakti izrađeni od stakla i kovine.</p>							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj ovoga kolegija je upoznati studente s različitim teretima koji su transportirani duž istočne obale Jadrana u antičkome razdoblju. Očekuje se da studenti prepoznaju najvažnije vrste amfora, njihovu provenijenciju i vremensko opredjeljivanje. Također, očekuje se da nauče i druge vrste roba koja je prevožena brodovima i kojima se trgovalo, kao što je terra sigillata, kuhijsko posuđe, pitosi, tegule, kameni blokovi, zatim predmeti od stakla i kovine.</p>							
VODIČ:					Zimski semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					5 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:					15		
Sati tjedno:	Predavanja			1			
	Seminari			1			
	Vježbe						
	Mentorski rad						
Ukupno sati:	Predavanja			15			
	Seminari			15			
	Vježbe						
	Mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje		

NASTAVNA POMAGALA:									
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka				
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:									
Redovno pohađanje i aktivno sudjelovanje u nastavi		Izrada i pozitivna ocjena seminarског rada							
NAČIN POLAGANJA ISPITA:									
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij				
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 									
Obvezna:									
<p>Z. Brusić, Late antique and byzantine underwater finds along the Eastern coast of the Adriatic, <i>Balcanoslavica</i>, 5, Prilep, 1974.</p> <p>Z. Brusić, Vrste importa helenističke i rimske keramike u Liburniji. <i>Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije</i>, Rijeka, 1993.</p> <p>Z. Brusić, Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia, <i>BAR, Int. Ser.</i>, 817, Oxford, 1999.</p> <p>N. Cambi, Spanish amphorae found near Split, <i>Arheološki vestnik</i>, 26, Ljubljana, 1976.</p> <p>N. Cambi, Amfore kasnorepublikanskog doba i njihova produkcija u Dalmaciji, <i>Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu</i>, Posebna izdanja ANUBiH, 95, Sarajevo, 1991.</p> <p>B. Ilakovac, Keramika iz antičkog broda potonulog kod Paklenih otoka, <i>Diadora</i>, 4, Zadar, 1968.</p> <p>M. Jurišić, Arheološki nalazi u podmorju Krka, Raba, Paga i Hrvatskog primorja, <i>Izdanja HAD-a</i>, 13, Zagreb, 1989.</p> <p>M. Jurišić, Ancient Shipwrecks of the Adriatic, <i>BAR International Series</i>, 828, Oxford, 2000.</p> <p>B. Kirigin, Grčko-italske amfore na Jadranu, <i>Arheološki vestnik</i>, 45, Ljubljana, 1994.</p> <p>A. Kisić, <i>Antički brod u podmorju Mljeta</i>, Split, 2000.</p>									
Dopunska:									
<p>S. Božek, <i>Brela – Jakiruša, Podmorsko arheološko nalazište</i>, 2000.</p> <p>Z. Brusić, Helenistička reljefna keramika u Liburniji, <i>Diadora</i>, 10, Zadar, 1988.</p> <p>Z. Brusić, M. Jurišić, Ž. Krnjčević, <i>Blago šibenskog podmorja</i>, Šibenik, 2001.</p> <p>V. Dautova – Ruševljanin, Tipologija kvarnerskih amfora, <i>Diadora</i>, 5, Zadar, 1970.</p> <p>V. Dautova-Ruševljan, Zaštitna istraživanja podvodnog nalaza amfora na otoku Rabu, <i>Diadora</i>, 8, Zadar, 1975.</p> <p>S. Gluščević, Neki oblici staklenog materijala iz antičke luke u Zatonu kraj Zadra, <i>Arheološki vestnik</i>, 37, Ljubljana, 1986.</p> <p>M. Jurišić, Otok Mljet/rt Glavat, potonuli antički brod s teretom, <i>Arheološki pregled</i>, 29, Ljubljana, 1990.</p> <p>A. Kisić, Nalaz potonulog trgovačkog broda s početka IV. Stoljeća u uvali Sobri na Mljetu, <i>Analji Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku</i>, 24-25, Dubrovnik, 1987.</p> <p>A. Kisić, Rezultati podmorskih rekognosciranja i istraživanja na dubrovačkom području, <i>Izdanja HAD-a</i>, 12, Dubrovnik, 1988.</p> <p>M. Nikolanci, Maloazijski import u istočnom Jadranu, <i>Jadranska obala u protohistoriji</i>, Zagreb, 1979.</p> <p>M. Orlić, <i>Antički brodolom kod otoka Ilovika</i>, Zagreb, 1986.</p> <p>I. Radić-Rossi, Amfore tipa Lamboglia 2 i Dressel 6 na istočnoj obali Jadrana u svjetlu podmorskih nalaza, magistarski rad, Zagreb, 1993.</p> <p>Ž. Rapanić, Antički brod s teretom keramike kod Vignja, <i>Zbornik otoka Korčule</i>, 2, Zagreb, 1972.</p> <p>Skriveno blago Novalje, Zagreb, 2004.</p> <p>A. Starac, Morfologija sjeverojadranskih amfora: Primjeri iz Istre, <i>Diadora</i>, 16-17, Zadar, 1995.</p> <p>A. Starac, Napomene o amforama Dressel 6B, <i>Istra</i>, Zagreb, 1997.</p>									
UVJETI:									
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da							
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:									
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 									

Naziv kolegija: MUZEEOLOGIJA					
Opće obavijesti:					
Odjel / katedra:	Odjel za arheologiju				
Studij:	Preddiplomski studij arheologije				
Nastavnik:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić				
Ustanova:	Sveučilište u Zadru				
Status kolegija:	Obvezni Da	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> • Opis kolegija: <p>Kolegij je podijeljen u više dijelova sukladno ustaljenoj podjeli istoimene znanstvene discipline. U prvom se dijelu obrađuje povjesna muzeologija, tj. pregled povijesti muzeja u svijetu i Hrvatskoj te razvitak muzeološke misli. Drugi dio proučava teorijsku muzeologiju, koja je filozofsko-znanstvena osnova muzeologije i sadržaje koje ona istražuje: definiciju, predmet i cilj muzeologije, pojam muzealije i muzealnosti, proces muzealizacije i ulogu dokumentacije, kontekste muzejskih predmeta i spomenika kulture, muzeološke funkcije, odnos muzeologije i drugih znanstvenih disciplina (posebice informacijskih znanosti), domete i ograničenja muzeologije. U trećem se dijelu kolegij bavi definicijom specijalne muzeologije i njezinom ulogom u interdisciplinarnom povezivanju muzeologije i drugih povijesnih znanstvenih disciplina. Posljednje je poglavlje rezervirano za tzv. praktičnu (primjenjenu) muzeologiju ili muzeografiju: njezinu definiciju, odnos teorije i prakse, definiciju, klasifikaciju, strukturu i mrežu muzeja te njihovo funkcioniranje.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • Ciljevi kolegija: <p>Razvijanje spoznaje o muzejском radу kao djelatnosti koја ima svoju društvenu opravdanost, jer ljudsku civilizaciju prati od njezinih početaka te ovladavanje osnovnom terminologijom i tehnologijom (metodologijom) muzejског rada.</p>					
Vodič:			Zimski semestar		
Ects - studentsko opterećenje:		Ljetni semestar			
Tjedana po semestru:		4 ECTS			
Sati tjedno:	Predavanja	15			
	Seminari				
	Vježbe	1			
	mentorski rad				
Ukupno sati:	Predavanja	15			
	Seminari				

	Vježbe		15		
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
Nastavne metode:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe Da	terensko istraživanje
Nastavna pomagala:					
Udžbenici Da	bilješke .pp Da	Članci Da	Knjige Da	internet	webCT zbirka
Uvjet za priznavanje bodova:					
Način polaganja ispita:					
pismeni ispit	usmeni ispit Da	Esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • Literatura: <p>Obvezna:</p> <p>A. Bauer, Muzeologija. - <i>Muzeologija</i> 6, Zagreb 1967, 6-21. V. Humski, Pregled povijesti muzeja u Hrvatskoj (19. i 20. st. do 1940.). - <i>Muzeologija</i> 24, 1986, 13-72. Ž. Košćević, Muzej u prošlosti i sadašnjosti. - <i>Muzeologija</i> 21, 1977, 13-74. I. Maroević, Muzeologija i muzej budućnosti. - <i>Informatica Museologica</i> 1-4, 1987, 52-54. I. Maroević, Interdisciplinarnost i stalni postavi u muzejima. - <i>Informatica Museologica</i> 1-2, 1989, 15-18. I. Maroević, <i>Uvod u muzeologiju</i>, Zagreb 1993. P. van Mensch, Strukturalni pristup muzeologiji. - <i>Informatica Museologica</i> 1-2, 1988, 99-103. S. P. Novak – B. Šulc, <i>Muzeji i galerije Hrvatske</i>, Zagreb 1992. Z. Stransky, Pojam muzeologije. - <i>Muzeologija</i> 8, 1970. Z. Stransky, Temelji opće muzeologije. - <i>Muzeologija</i> 8, 1970. T. Šola, Prilog mogućoj definiciji muzeologije. - <i>Informatologia Yugoslavica</i> 1-3, 1984, 67-69. B. Težak, Informaciono-dokumentaciono-komunikacioni (IN-DOK) sistem. - <i>Informatologia Yugoslavica</i> 4 (1-4), 1969.</p>					
<p>Dopunska:</p> <p>G. Bazin, <i>The Museum Age</i>, Bruxelles 1967. L. Benoist, <i>Musees et Museologie</i>, Paris 1960. K. Hudson, <i>A social History of Museums</i>, London 1975.</p>					
Uvjeti:					
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da				
Preduvjeti za upis kolegija:					
<ul style="list-style-type: none"> • Opažanja: 					

NAZIV KOLEGIJA: LATINSKI JEZIK II							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:				
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić		Treća Semestar:				
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru						
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Peti			
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Zamjenice: vrste i deklinacije. Brojevi: vrste i deklinacije. Glagoli: perfektna i participska osnova, nepravilni i nepotpuni glagoli. Prilozi (tvorba priloga načina). Prijedlozi. Veznici. Uzvici. Čitanje, analiza i prevođenje Cesarova <i>Galskog rata</i> (1. knjiga).</p>							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Na predavanjima se nastavlja sa sustavnim usvajanjem osnova latinske gramatike, a studenti se na seminarima i vježbama ospozobljavaju da uz pomoć latinskih rječnika, gramatike i udžbenika čitaju i prevode latinske tekstove antičkih pisaca.</p>							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				6 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	Predavanja		1				
	Seminari		1				
	Vježbe		1				
	mentorski rad						
Ukupno sati:	Predavanja		15				
	Seminari		15				
	Vježbe		15				
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	mentorski rad	vježbe Da	terensko istraživanje		
NASTAVNA POMAGALA:							
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet	webCT zbirka		
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:							
Ispunjavanje propisanih obveza			Položen ispit				

NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij
• LITERATURA:					
Obvezna:					
V. Gortan - O. Gorski - P. Pauš, <i>Elementa Latina</i> , Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja) D. Salopek - Z. Šešelj - D. Škiljan, <i>Orbis Romanus</i> , I, Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja) M. Žepić, <i>Rječnik latinskoga i hrvatskoga jezika</i> , Zagreb (sva izdanja) C. Iulius Caesar, <i>Commentarii de bello Gallico</i> (sva izdanja)					
Dopunska:					
V. Gortan - O. Gorski - P. Pauš, <i>Latinska gramatika</i> , Školska knjiga, Zagreb, 1982. I. Bekavac, J - Marević - F. Međer, <i>Latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski školski rječnik s kratkom gramatikom</i> , Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja) M. Divković, Latinsko-hrvatski rječnik za škole, Zagreb (sva izdanja)					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da			
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• OPAŽANJA:					

NAZIV KOLEGIJA: STAROKRŠĆANSKA ARHEOLOGIJA							
OPĆE OBAVIJESTI: Istoimeni kolegij postojao je i na bivšem studiju arheologije							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:				
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Ante Uglešić / mr. sc. Josipa Baraka		Treća				
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru						
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: Peti			
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij obrađuje razvoj starokršćanske arheologije kao samostalne discipline od XVI. st. nadalje (reformacija i protureformacija). Kršćanski se materijalni ostaci mogu pratiti na arheološkom materijalu tek od sredine II. st. pa nadalje. Kršćanstvo, naime, živi unutar rimskog društva i do početka IV. st., ono sporo i postupno manifestira svoju ikonografiju, kiparstvo, arhitekturu i sitne umjetničke predmete. Od IV. pa do početka VII. st. kršćanstvo je vodeća religija u carstvu i diktira odvijanje procesa antičke uljudbe. Civilizacijski razvitak moguće je cijelovito pratiti u najvećim centrima carstva, kao što su Rim, Italija, sjeverna Afrika, Egipt, Sirija i Grčka. Kolegij ima za cilj pokazati razvitak i sve ono što kršćanstvo čini posebnim u odnosu na druge religije toga doba. Posebna pozornost poklanja se razvitu kršćanstvu na području Ilirika, također od početaka pa do oko 600. godine, s naglaskom na najvažnije centre kao što su Salona, Narona, Jader, Pula i Poreč, te na procese kristijanizacije u ruralnim ambijentima.</p>							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Razvijanje znanja o dostignućima starokršćanske arheologije i razvitku kršćanske kulture kao poveznice antičke i srednjovjekovne europske kulture, posebice na priobalnom području Ilirika. Razvijanje vještine prepoznavanja ostataka starokršćanske materijalne kulture.</p>							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				6 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	predavanja		2				
	seminari		1				
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	predavanja		30				
	seminari		15				
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
Predavanja Da	Seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje Da		

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Redovno pohađanje i aktivno sudjelovanje u nastavi		Izrada i pozitivna ocjena seminarског rada			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	seminarski rad Da	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>a) <i>opće</i> <i>Biblija</i> (Stari i Novi Zavjet, prijevod u izdanju Kršćanske sadašnjosti, Zagreb – bilo koje izdanje). <i>Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva</i>, Zagreb 1979.</p> <p>b) <i>povijest</i> H. Jedin, <i>Velika povijest crkve</i>, sv. I, Zagreb 1972.</p> <p>c) <i>arheologija</i> Fr. Gerke, <i>Kasna antika i rano hrišćanstvo</i>, Novi Sad 1973. P. Verzone, <i>Od Teodorika do Karla Velikog</i>, Novi Sad 1973. (do str. 185). S. Kochav, <i>Izrael sveta zemlja i njezin sjaj</i>, Zagreb 2000. (prijevod s engleskog) D. Talbot Rice, <i>Bizantska umjetnost</i>, Rijeka 1970. G. Koch, <i>Frühchristliche Kunst</i>, Stuttgart, Berlin, Köln 1995. <i>Antička Salona</i>, Split 1991. (članci M. Abramića, B. Gabričevića, D. Rendić-Miočevića, N. Duval, G. De Angelis D' Ossat). Đ. Basler, <i>Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 1972. V. Begović Dvoržak-M. Pavletić, La basilica di S. Maria (Brijuni), <i>Radovi XIII. Kongresa za starokršćansku arheologiju</i>, Split-Città di Vaticano 1997., str. 37-57. J. Belamarić, R. Bužančić, D. Domančić, J. Jeličić Radonić, V. Kovačić, <i>Ranokršćanski spomenici otoka Brača</i>, Split 1994. J. Belošević, Il complesso dell'architettura paleocristiana a Crkvine di Galovac nei pressi di Zadar, <i>XIII. Internacionalni kongres za starokršćansku arheologiju</i> Split-Città di Vaticano 1997., str. 69-88. F. Bulić-J. Bervaldi, <i>Kronotaksa solinskih biskupa uz dodatak spiljetskih nadbiskupa</i>. Prilog uz Bulletino di archeologia e storia dalmata 1912. ili separat. F. Bulić, <i>Izabrani spisi</i>, Split 1984. (ur. Nenad Cambi). Članci o solinskim mučenicima i papi Grguru Velikom. N. Cambi, <i>Antika</i>. Povijest umjetnosti u Hrvatskoj II, Zagreb 2002., str. 205-366. N. Cambi, A. Gamulin, S. Tonković, <i>Starokršćanska bazilika u Zmijavcima</i>, Split-Zmijavci 1999. N. Cambi, L'âge de Justinien en Dalmatie et au Istrie, <i>Radovi XIII Medunarodog kongresa za starokršćansku arheologiju</i> II, Città del Vaticano-Split 1998, str. 933-954. N. Cambi, <i>Sarkofag Dobrog pastira i njegova grupa</i>, Split 1994. N. Cambi, Područje šibenske biskupije u starokršćansko doba, <i>Sedam stoljeća Šibenske biskupije</i>, Zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998., Šibenik 2001., str. 9-21. N. Cambi, Sarcofagi con la croce nel centro della cassa, <i>Akten des Symposiums "Frühchristliche Sarkophage"</i>, Marburg 30. 06. – 4. 7. 1999., Sarkophag-Studien 2, Mainz 2002., str. 47- 56. P. Chevalier, Salona II, <i>Ecclesiae Dalmatiae</i>, Recherches archéologiques franco-croates, sv. I-II, Rome 1996. E. Dygge, <i>Povijest salonitanskog kršćanstva</i>, Split 1996. (prijevod na hrvatski uz pogovor N. Cambija). I. Fadić, Novaljski relikvijari, <i>Diadora XV.</i>, 1993., str. 157-173. I. Fisković, O ranokršćanskim spomenicima naronitanskog područja, <i>Izdanja Hrvatskog arhjeološkog društva</i> 5. Skup "Dolina rijeke Neretve od prehistorije do ranog srednjeg vijeka", Split 1980., str. 213-256. B. Ilakovac, Ranokršćanski relikvijari Kesenske (Cissa) biskupije iz Novalje na otoku Pagu, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja Zagreb</i> XXVI-XXVII., 1993-94., str. 47-65. J. Jeličić Radonić, <i>Gata. Crkva Justinianova doba</i>, Split 1994. J. Jeličić Radonić, <i>Ranokršćanske dvojne crkve u Starom gradu na Hvaru</i>, Split 1994. H. Kähler, <i>Die Frühe Kirche. Kult und Kultraum</i>, Frankfurt. Berlin, Wien 1982. E. Marin, Narona – basilique et baptistère paléochrétiens de Sv. Vid, <i>XIII. Internacionalni kongres za starokršćansku arheologiju</i>, Split-Città di Vaticano 1997., str. 475-57. B. Marušić, <i>Kasnoantička i bizantska Pula</i>, Pula 1967.</p>					

- B. Migotti, *Ranokršćanska topografija na području između Krke i Cetine*, Zagreb 1990.
- B. Migotti, Vrste i namjene ranokršćanskih zdanja u Dalmaciji, *Radovi Filozofskog fakulteta Zadar* 34, Razdio povijesnih znanosti 22, str 123-144.
- B. Migotti, *Evidence for Christianity in Roman Southern Pannonia (Northern Croatia). A Catalogue of Finds and Sites*, BAR Int. Ser. 684, Oxford 1997.
- B. Migotti, *Two Gold Glasses from Šrbinci (Đakovo, Northern Croatia)*, Zagreb 2002.
- A. Mohorovičić, Problemi tipološke klasifikacije objekata ranosrednjovjekovne arhitekture na području Istre i Kvarnera, *Ljetopis JAZU* 62, 1957.
- N. Novak, Starokršćanska Tarsatica, *Diadora* XV., 1993., str. 175-204.
- Od nepobjedivog sunca do Sunca pravde*. Katalog izložbe, Zagreb 1994. (ed. B. Migotti).
- I. Petricoli, Fragmenti skulpture od VI. do VIII. stoljeća iz Zadra, *Diadora* I., 1959., str. 175-195.
- M. Prelog, *Poreč. Grad i spomenici*, Beograd 1958.
- M. Prelog, *Eufrazijeva bazilika*, Poreč-Zagreb 1986.
- D. Rendić-Miočević, O jednom posebnom tipu u ranokršćanskem crkvenom graditeljstvu noričko-iliričkog graditeljstva, *Kulturhistorische und archäologische Probleme des Südostalpenraumes in der Spätantike*, Referate des Symposions an der Universität Klagenfurt vom 24. bis 26 September 1981., Wien, Graz, Köln 1985., str. 113-118.
- D. Rendić Miočević, Anastasio "Aquileiese" martire a Salona, e il cimitero che da lui prende il nome, *Antichità Altoiadiatiche* XXVI, II, Udine 1985., str. 315-329.
- E. Russo, *Sculpture del complesso Eufrasiano di Parenzo*, Napoli 1991.
- Salona III*, Recherches archéologiques franco-croates à Salone. Manastirine. Établissement préromaine, nécropole et basilique paléochretienne à Salone, Rome-Split 2000.
- J. Stošić, Prikaz nalaza ispod katedrale i Bunićeve poljane u Dubrovniku, *Arheološka istraživanja u Dubrovniku i dubrovačkom području*, znanstveni skup Dubrovnik 1-4. X. 1984., Zagreb 1988., str. 15-38.
- M. Suić, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 1976., od str. 227 do kraja. Ili novo izdanje, Zagreb 2003.
- M. Suić, Cissa Pullaria – Baphium Cissense – episcopus Cessensis, *Odabrani radovi iz stare povijesti Hrvatske*. Opera selecta, Zadar 1996, str. 689-724.
- M. Suić Episcopus Cessensis – iterum, *Odabrani radovi iz stare povijesti Hrvatske*, Zadar 1996, str. 725-749.
- M. Suić, Hijeroni Stridonjanin – građanin Tarsatike, *Odabrani radovi iz stare povijesti Hrvatske*, Zadar 1996, str. 751-816.
- A. Šonje, *Predeufrazijevske bazilike u Poreču*, Poreč 1971.
- A. Šonje, *Crkvena arhitektura zapadne Istre*, Zagreb 1982.
- A. Uglešić, *Ranokršćanska arhitektura na području današnje zadarske nadbiskupije*, Zadar 2002.
- Ž. Ujičić, "Stucco" dekoracija južne kapele bazilike Sv. Marije Formose u Puli, *Diadora* 15, 1994., str. 237-256.
- P. Vežić, Starokršćanski sloj katedrale u Zadru, *Diadora* 10, 1988. str. 165-181.
- P. Vežić, Starokršćanska bazilika Sv. Stjepana (crkva Sv. Šime) u Zadru, *Diadora* 11, 1989. str. 323-345.
- P. Vežić, Prezbiterij katedrale u Zadru, *Prilozi povijesti umjetnosti Dalmacije* 30, 1990, str. 49-68.
- P. Vežić, Zadar na pragu kršćanstva, *Diadora* 15, 1993, str. 29-50.

Dopunska:

- V. Bitrakova-Grozdanova, *Starohristijanski spomenici vo Ohridsko*, Ohrid 1975.
- R. Bratož, *Krščanstvo v Ogleju in na vzhodnem vplivnem območju ogleske cerkve od začetov do nastopa verske svobode*, Ljubljana 1986.
- J. Brønsted, Fr. Weilbach, E. Dyggve, *Recherches à Salone I*, Kopenhagen 1928.
- Salona Christiana*, Split 1994.
- N. Cambi, Krist i njegova simbolika u starokršćanskoj umjetnosti Dalmacije, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku LXX-LXXI*, 1968-69 (Split 1977), str. 55-115.
- F.W. Deichmann, *Einführung in die christliche Archäologie*, München 1983.
- N. Duval-V. Popović, *Caričin Grad*, Beograd 1978.
- E. Dyggve-R. Egger, *Forschungen in Salona III*, Wien 1939.
- A. Effenberger, *Frühchristliche Kunst und Kultur*, Leipzig 1986.
- R. Egger, *Frühchristliche Bauten in südlichen Noricum*, Wien 1916.
- R. Egger, *Forschungen in Salona II*, Wien 1926.
- J. Elsner, *Imperial Rome and Christian Triumph. The Art of the Roman Empire AD 100-450.*, Oxford-New York 1998.
- W. Gerber, *Forchungen in Salona I*, Wien 1917.
- W. Gerber, *Altchristliche Kultbauten Istriens und Dalmatiens*, Dresden 1912.
- G. Koch, *Frühchristliche Sarkophage. Handbuch der Archäologie*, München 2000.
- V. Kondić-V. Popović, *Caričin Grad*, Beograd 1978.

- R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Harmondsworth (bilo koje izdanje).
 E. Marin, *Starokršćanska Salona*, Zagreb 1988.
 R. Milburn, *Early Christian Art and Architecture*, Berkley and Los Angeles 1988.
 W. Oakeshot, *Mozaici Rima*, Beograd 1977. (do str. 188)
 P. Petru-Th. Ulbert, *Vranje pri Sevnici. Starokršćanske crkve na Ajdovskem gradcu*, Ljubljana 1975.
Salona I, Recherches archéologiques franco-croates à Salone, Catalogue de la sculpture architecturale paléochretienne de Salone, Rome-Split 1994.
 T.J. Šagi Bunić, *Povijest kršćanske literature 1*, Zagreb 1976.
 P. Testini, *Archeologia Cristiana*, Bari 1980. (sec. ed.)
 G. Tomašević, *Herakleja III*, 1963.
Villes et peuplement dans l' Illyricum protobyzantin, Rome 1984.
 J. Wiseman, *Vodič kroz antički grad Stobi*, Beograd 1973.
 J. Zeiller, *Les origines chrétiens dans la province romaine de Dalmatie*, Paris 1906.
 J. Zeiller, *Les origines chrétiens dans la province dannubiens de l' empire romain*, Paris 1918.
 Enciklopedijska izdanja:
 Cabrol-Leclercq, *Dictionnaire d' archeologie chrétienne et de liturgie*, Paris 1908-1953.
Dizionario patristico e di antichità cristiane, Casale Monferato 1983.
Reallexicon für Antike und Christentum, Stuttgart.
Suvremena katolička enciklopedija, Split 1998.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **OPAŽANJA:**

NAZIV KOLEGIJA: BJELOBRDSKI KULTURNI KOMPLEKS					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za srednjovjekovnu arheologiju				
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije		Godina studija:		
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Željko Tomičić / mr. sc. Karla Gusar		Treća Semestar: Peti		
USTANOVNA:	Institut za arheologiju, Zagreb				
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij će u najkraćim crtama uvesti studente u opću problematiku studija srednjovjekovne arheologije, posebice u svezi s Bjelobrdskim kulturnim kompleksom koji se na temelju inventara kosturnih groblja manifestira na području međuriječja Drave, Dunava i Save, odnosno diljem Karpatske kotline i u njezinim rubnim regijama.</p> <p>Približit će se povijest istraživanja te kulture i pojedinih relevantnih nalazišta, umjetničko obrtno stvaralaštvo, geneza i kontinuitet pojedinih nakitnih skupina, nova metodologija interdisciplinarnog istraživanja, prijedlozi relativne iapsolutne kronologije u rasponu od početka 10. do 13. stoljeća.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>U najkraćim crtama uvesti studente u opću problematiku srednjovjekovnih studija.</p>					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		6 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja		2		
	seminari		1		
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		30		
	seminari		15		
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA: LCD PROJEKTOR, LAP-TOP, DIJAPROJEKTOR, GRAFOSKOP					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:										
NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit	usmeni ispit	esej	praktičan rad	teza	kolokvij					
	Da				Da					
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 										
Obvezna:										
BRUNŠMID, JOSIP, 1903.-1904.: Hrvatske sredovječne starine. <i>Viestnik Hrvatskog arkeološkog društva</i> , ns VII.(1903.-1904.), Zagreb, 30.-97.										
GIESLER, JOCHEN, 1981: <i>Untersuchungen zur Chronologie der Bijelo Brdo Kultur</i> , PZ 56, Band 1981., Heft 1, Berlin-New York.										
MILETIĆ, NADA, 1967: Slovenska nekropola u Gomjenici kod Prijedora, <i>Glasnik Zemaljskog muzeja BiH</i> , n.s., sv. XXI./XXII., Sarajevo, 81.-154.										
TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 1992: Neuere Erforschung der Bijelo Brdo-Kultur in Kroatien, <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , 9., Zagreb, 113.-130.										
TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 1992.a: Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja na položaju Lijeva bara u Vukovaru, Hommage à Vukovar, <i>Starohrvatska prosvjeta</i> , 3.s., 20 (1990.), Split, 111.-182.										
TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 1992.b: Novi prilozi vrednovanju ostavštine srednjovjekovnog groblja Bijelo Brdo II., <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , 8, Zagreb, 95.-148.										
TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 1998: Rano srednjovjekovno groblje Zvonimirovo-Veliko polje, prinos poznавanju bjelobrdske kulture u podravskom dijelu Slavonije, <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , 13.-14. (1996.-1997.), Zagreb, 1999, 91.-120.										
VINSKI, ZDENKO, 1970: O postojanju radionica nakita starohrvatskog doba u Sisku, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i> , IV, Zagreb, 45.-92.										
Dopunska:										
BELOŠEVIĆ, JANKO, 1987: Nekoliko neobjelodanjenih ranosrednjovjekovnih arheoloških nalazišta s područja sjeverne Dalmacije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdrio povijesnih znanosti</i> , 13., 1986./1987., Zadar, 141.-163.										
TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 1993: Prilog istraživanju bjelobrdskega segmenta srednjovjekovnog groblja Ptuj-Grad, <i>Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskoga društva</i> , Ptuj, 543.-579.										
TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 1999.-2000.: Rano srednjovjekovno groblje u Velikom Bukovcu – uz početke bjelobrdske kulture u Hrvatskoj, <i>Opuscula Archeologica</i> , 23, Zagreb, 285.-307.										
ŽERAVICA, ZDENKO, 1986: Rano slavenska nekropola Bagruša u Petoševcima kod Laktaša, <i>Glasnik Zemaljskog muzeja BiH</i> , n.s., 40.-41., Sarajevo 1985.-1986., 129.-209.										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
OPAŽANJA:										

NAZIV KOLEGIJA: ARTES MINORES							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:			
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić			Treća			
USTANOVА:	Sveučilište u Zadru			Semestar: Peti			
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe				
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Kolegij pod nazivom <i>Artes minores</i> obuhvaća problematiku vezanu uz antičku sitnu arheološku građu, odnosno njezinu tipologiju, kronologiju, razvoj, funkciju, proizvodna središta itd. Osobita pozornost pridaje se vrstama koje imaju visoku databilnu vrijednost, kao što su npr. mnogobrojne i raznovrsne fibule. S obzirom na to da je riječ o pretežno obrtničko-trgovačkim proizvodima, ta arheološka građa prikazuje se u sklopu šireg prostora Sredozemlja i dijela unutrašnjosti Europe s kojima je povjesno hrvatsko tlo bilo kulturno, prometno ili politički povezano.</p>							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj kolegija je upoznati studente s raznovrsnom sitnom arheološko gradom koja se najčešće pronalazi u sklopu arheoloških istraživanjima na antičkim lokalitetima kao što su <i>terra sigillata</i>, kuhinjsko posuđe, lucerne, raznovrsno oruđe, fibule, mnogobrojni oblici nakita i različiti stakleni predmeti. Također, cilj je i upoznati studente s vrstama koje su dosad slabo poznate, kao što su plombe, kapsule, geme, strigili, vase, utezi i medicinski instrumenti. Očekuje se da studenti prepoznađu navedene vrste, kao i njezinu užu tipologiju te odrede namjenu, vrijeme i moguće podrijetlo pojedine sitne arheološke građe.</p>							
VODIČ:					Zimski semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					6 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:					15		
Sati tjedno:	predavanja		1				
	seminari		1				
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	predavanja		15				
	seminari		15				
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	Terensko istraživanje		
NASTAVNA POMAGALA: LCD PROJEKTOR, LAP-TOP, DIJAPROJEKTOR, GRAFOSKOP							

udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka					
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:										
NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	Kolokvij Da					
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 										
Obvezna:										
Z. Buljević, «Kasnoantičke narukvice od stakla i gagata u zbirci Arheološkog muzeja u Splitu», <i>VAHD</i> 92, Split, 2000.										
Z. Buljević, S. Ivčević, J. Mardešić, E. Višić-Ljubić, «Artes minores Salonae Christianae», <i>Salona Christiana</i> , Split, 1994, 213-313.										
S. Ivčević, «Fibule», u: <i>Longae Salonae</i> , Split, 2002, 229-275.										
S. Ivčević, «Lukovičaste fibule iz Salone u Arheološkom muzeju u Splitu», <i>VAHD</i> 92, Split, 2000.										
R. Koščević, <i>Antičke fibule s područja Siska</i> , Zagreb, 1980.										
R. Koščević, <i>Antička bronca iz Siska</i> , Zagreb, 1991.										
J. Mardešić, «Keramičke svjetiljke», u: <i>Longae Salonae</i> , Split, 2002, 349-364.										
B. Nardelli, «Gemme», u: <i>Longae Salonae</i> , Split, 2002, 203-216.										
Dopunska:										
F. Buškariol, «Nakit ukrašen tehnikom cloissoné iz Arheološkog muzeja u Splitu», <i>VHAD</i> 78/1985, 83-94.										
N. Cambi, «Neki kasnoantički predmeti od stakla s figuralnim prikazom u Arheološkom muzeju u Splitu», <i>Arheološki vestnik</i> , XXV, Ljubljana 1976, 139-154.										
S. Ivčević, «Metalno prstenje», u: <i>Longae Salonae</i> , Split, 2002, 277-287.										
R. Koščević, «Rimsko-provincijalni predmeti-prilog poznavanja oblika», <i>Prilozi</i> 9, Zagreb 1992, 69-89.										
I. Marović, «Fibeln mit Inschrift von Typus Aucissa in der archäologischen Museen von Zagreb, Zadar und Split», <i>Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Meinz</i> 8, 1961, 106-120.										
J. Medini, «Rimska brončana plastika u arheološkom muzeju u Zadru», <i>Diadora</i> 4, Zadar 1968.										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
OPAŽANJA:										

NAZIV KOLEGIJA: OSNOVE TERENSKOG ISTRAŽIVANJA I					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju				
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:	
NASTAVNIK/SURADNICI:	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević			Treća Semestar: Peti	
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru				
STATUS KOLEGIJA:	obvezni	izborni Da	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Na kolegiju se stječu osnovna praktična znanja o arheološkim nalazištima, načinima njihova dokumentiranja i kartiranja, te arheološkom instrumentariju.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj kolegija je praktično osposobljavanje studenata za sudjelovanje u osnovnim oblicima terenskog rada pri identificiranju i registriranju arheoloških nalazišta u svojstvu tehničkih suradnika.</p>					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			4 ECTS		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe		8		
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe		120		
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:			10		
NASTAVNE METODE:					
predavanja	seminari	individualni projekti	mentorski rad	vježbe Da	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					

pismeni ispit	usmeni ispit	esej	praktičan rad Da	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna:					
Kevin Greene, <i>Archaeology, An Introduction</i> , London, 2001.					
Dopunska:					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

NAZIV KOLEGIJA: NACIONALNA ARHEOLOGIJA					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL:	Odjel za arheologiju /katedra za srednjovjekovnu arheologiju				
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:	
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Ante Uglešić / dr. sc. Tomislav Fabijanić			Treća Semestar: Šesti	
USTANOVNA:	Sveučilište u Zadru				
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni	Izborni za druge studij. grupe Da		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Dalmatinsko-hrvatska kultura. Nekropole i značajke grobnog oblikovanja, novac u grobovima, tipologija nakita, oružja, keramike i ostalog kulturnog grobnog inventara. Sakralna arhitektura i njezine glavne značajke i usporedbe s arhitektonskim spomenicima toga vremena u drugim zemljama. Teorije o podrijetlu, morfološka zastupljenost, stilske karakteristike i rasprostranjenost. Problemi profane arhitekture, naselja i fortifikacija. Predromanička kamena plastika i skulptura (crkveni namještaj i arhitektonska dekoracija). Stilske osobine, teorije o podrijetlu i datiranju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Upoznati studente s osnovnim podacima o nacionalnoj arheološkoj baštini: dati pregled nalaza i nalazišta Dalmatinsko-hrvatske kulture, dati pregled profane i sakralne arhitekture na prostorima Dalmacije te nalaza crkvenog kamenog namještaja (kamene plastike i skulpture).</p>					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				6 ECTS	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja			2	
	seminari			1	
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja			30	
	seminari			15	
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje Da
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					

NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij					
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 										
<p>Obvezna:</p> <p>J. BELOŠEVIĆ, <i>Materijalna kultura Hrvata od 7.-9. stoljeća</i>, Zagreb 1980.</p> <p>J. BELOŠEVIĆ, Die erstenlawischen Urnengräber auf dem Gebiete Jugoslawiens aus dem Dorfe Kašić bei Zadar, <i>Balcanoslavica</i>, 1, Beograd 1972.</p> <p>J. BELOŠEVIĆ Počeci kršćanstva kod Hrvata u svjetlu arheološke građe, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru.. Razdrio povijesnih znanosti</i>, 36(23), Zadar 1998.</p> <p><i>Bribir u srednjem vijeku</i>, Split 1987.</p> <p>Ž. CETINIĆ, <i>Stranče Gorica. Starohrvatsko groblje</i>. Rijeka 1998.</p> <p>V. DELONGA, <i>Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj</i>, Split 1996.</p> <p>S. GUNJAČA, <i>Ispravci i dopune starojoj hrvatskoj historiji</i>, 1-3, Zagreb 1973., 1975. i 1977.</p> <p><i>Hrvati i Karolinzi</i>, Split, 2000.</p> <p><i>Kulturno-povijesni vodići</i>, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Split.</p> <p>D. JELOVINA, <i>Starohrvatske nekropole</i>, Split 1976.</p> <p>T. MARASOVIĆ, <i>Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji</i>, Split 1994.</p> <p>B. MARUŠIĆ, <i>Starohrvatska nekropolja u Žminju</i>, pos. izd. Histrie archeologicae, sv. 1, Pula 1987.</p> <p>B. MARUŠIĆ, Materijalna kultura Istre od 9. do 12. st., <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i>, 11, Pula 1987.</p> <p>I. PETRICIOLI, <i>Od Donata do Radovana</i>, Split 1990.</p> <p>Ž. RAPANIĆ, <i>Predromaničko doba u Dalmaciji</i>, Split 1987.</p> <p><i>Starohrvatski Solin</i> (rad skupine autora), Split 1992.</p> <p>Z. VINSKI, Novi karolinški nalazi u Jugoslaviji, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3.s., 10-11, Zagreb 1977/78.</p> <p>Z. VINSKI, Razmatranja o poslijekarolinškim mačevima 10. i 11. st. u Jugoslaviji, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s., 13, Split 1981.</p> <p>Z. VINSKI Ponovo o karolinškim mačevima u Jugoslaviji, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3.s., 17-18, Zagreb 1983/84.</p> <p>Dopunska:</p> <p>Arheološka istraživanja u Kninu i kninskoj krajini, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i>, 15., Zagreb 1992.</p> <p>J. BELOŠEVIĆ, Osvrt na konačne ishode istraživanja položaja Crkvine u selu Galovcu kod Zadra, <i>Diadora</i>, 18-19, Zadar 1997.</p> <p>J. BELOŠEVIĆ, Slavenska naseobinska keramika otkrivena u okolišu crkve Sv. Križa u Ninu, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru.. Razdrio povijesnih znanosti</i>, 38(25), Zadar 2000.</p> <p>T. BURIĆ – S. ČAĆE – I. FADIĆ, <i>Sv. Juraj od Putalja</i>, Split 2001.</p> <p>S. GUNJAČA, radovi u časopisu <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s., sv. 1-10.</p> <p>Lj. KARAMAN, <i>Iz kolijevke hrvatske prošlosti</i>, Zagreb 1930.</p> <p>Lj. KARAMAN, <i>Starohrvatsko groblje na "Majdanu" kod Solina</i>, Split 1936.</p> <p>Lj. KARAMAN, <i>Iskopine društva "Bihać" u Mravincima i starohrvatska groblja</i>, Zagreb 1940.</p> <p>Ž. KRNCHEVIĆ, Novija istraživanja srednjovjekovnih arheoloških lokaliteta šibenskog kraja, <i>Sedam stoljeća Šibenske biskupije</i>, Šibenik 1998.</p> <p><i>Od Nina do Knina</i> (katalog izložbe), Zagreb 1992.</p> <p><i>Prilozi istraživanju starohrvatske arhitekture</i> (skupina autora), Split 1978.</p>										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 										

NAZIV KOLEGIJA: LATINSKI JEZIK III					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju /katedra za antičku arheologiju				
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:	
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić			Semestar:	Treća
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru				Šesti
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Sintaksa glagolskih imena: akuzativ s infinitivom, nominativ s infinitivom, perifrastična konjugacija aktivna, perifrastična konjugacija pasivna, gerund gerundiv, zamjenjivanje gerunda gerundivom, supin, ablativ apsolutni. <i>Consecutio temporum</i>. Sintaksa padeža. Sintaksa rečenice. Čitanje, analiza i prevođenje odabralih tekstova klasične baštine i povjesnih vrela (Salustije, Tit Livije, Kornelije Tacit, Plinije Stariji, Vitruvije...).</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Na predavanjima i vježbama studenti proširuju znanja o latinskoj gramatici, a čitanjem i prevođenjem odabralih poglavlja upoznaju se s antičkim piscima i njihovim djelima historiografskog karaktera.</p>					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				5 ECTS	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja				1
	seminari				
	vježbe				1
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				15
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja Da	seminari	individualni projekti	mentorski rad	vježbe Da	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Ispunjavanje propisanih obveza		Položen ispit			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij

• **LITERATURA:**

Obvezna:

- V. Gortan - O. Gorski - P. Pauš, *Elementa Latina*, Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja)
D. Salopek - Z. Šešelj - D. Škiljan, *Orbis Romanus*, I, Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja)
M. Žepić, *Rječnik latinskoga i hrvatskoga jezika*, Zagreb (sva izdanja)
D. Smičiklas – B. Žganjer, *Chrestomathia Latina za III. i IV. razred klasične gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja)
D. Salopek - Z. Šešelj - D. Škiljan, *Orbis Romanus*, 2, Školska knjiga, Zagreb (sva izdanja)

Dopunska:

- V. Gortan - O. Gorski - P. Pauš, *Latinska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb, 1982.
I. Bekavac, J - Marević - F. Međeral, *Latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski školski rječnik s kratkom gramatikom*, Školska knjiga, Zagreb (više izdanja)
M. Divković, Latinsko-hrvatski rječnik za škole, Zagreb (više izdanja)

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **OPAŽANJA:**

NAZIV KOLEGIJA: GRADITELJSTVO I URBANIZAM ANTIČKOG ILIRIKA			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za antičku arheologiju		
STUDIJ:	Diplomski studij arheologije		Godina studija:
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Željko Miletić / mr. sc. Ivana Jadrić		Treća
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru		Semestar:
STATUS KOLEGIJA:	Izborni Da		Šesti
OPIS KOLEGIJA:			
Predmetom je obuhvaćen prostor sjeveroistočne Italije i rimske provincije Dalmacije, Panonije i Norika. Kronološki počinje s grčkom kolonizacijom srednjeg Jadrana, glavnina teme vezana je uz rimsku penetraciju i dominaciju, a završava s početkom snažne kristijanizacije u IV. st., što znači da o starokršćanskim spomenicima uglavnom neće biti riječi.			
Grčki gradovi uveli su urbanistička načela i uveli graditeljske inovacije – gradsko planiranje, snažne fortifikacije, javne zgrade, odnos akropola/agora, katastarsku podjelu zemljišta, nekropole, kvalitetnu obradu kamena, žbuku, nove arhitektonске elemente - što je sve znatno utjecalo na izgled ilirskih naselja (Ošanići, Varvaria, Narona).			
Prati se zamah rimske urbanizacije, koji na istočnoj jadranskoj obali počeo u 1. st. pr. Kr., postupno se širi u kontinent, da bi podunavski limes u Panoniji zahvatio krajem 1. st. n. e. Rimsko – helenistička kastrametacija primjenjuje se pri podizanju vojnih utvrđenja i rekonstrukciji ili podizanju novih naselja za italske koloniste. Iz tih središta ona se širi i na naselja autohtonog stanovništva koja postižu municipalni rang.			
Uz urbanizam je vezano i katastarsko uređenje provincija, limitacija agera i cestogradnja. Prapovijesni pejzaž transformira se u urbani mediteranski krajolik. Poleogenetski procesi uključuju i zadržavanje nekih starih tehnika, oblika i institucija, ali u najvećoj mjeri primjenjuju se nove građevinske strukture, usvaja rimsко arhitektonsko oblikovanje i konstituiraju rimska gradska uprava. U kasnoj antici uvode se brojna nova načela izgradnje, rezultat turbulentnih unutrašnjih i vanjskih okolnosti, što je dovelo do «kastrizacije» naselja, te do odbacivanja starih, poganskih i formiranja novih, kršćanskih središta okupljanja i dnevnog života.			
Opisuju se građevinske strukture poznate na području Dalmacije, Panonije, Norika i X. italske regije, sve u kontekstu mediteranskog svijeta. Vojne utvrde (legijske i augziljarne), gradske fortifikacije (bedemi, gradska vrata, slavoluci), Akvedukti i vodne instalacije komunalne i javne građevine (ulice, kanalizacije, forumi, teatri, amfiteatri, terme, kurije, bazilike, portici, taberne, hramovi), stambeni objekti, lučki uredaji i žitnice, agrarni objekti (vile s torkularima, mlinovima, bazenima, vivarijima, skladištima) i ceste.			
• CILJEVI KOLEGIJA:			
Cilj je studentima prikazati razvoj graditeljstva i urbanizma na podunavsko jadranskom prostoru od 4. st. pr. Kr. do 4. st. n. e., kroz analizu povijesno-arheoloških izvora; naučiti ih prepoznavati i razlikovati različite građevinske strukture, objekte i objasniti procese poleogeneze i urbaniziranja autohtonih naselja i osnivanja novih po helenističko-rimskim hipodamskim načelima. Osim usvajanja navedenih znanja cilj je razviti u studenta vještina rada s povijesno arheološkim izvorima, naučiti ih primjeni osnovnih istraživačkih metoda i upotrebi kritičkog aparata u pisanju tekstova seminarskih radnji.			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			5 ECTS
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		1
	vježbe		
	mentorski rad		

Ukupno sati:	predavanja			15
	seminari			15
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				
Predavanja Da	Seminari Da			
NASTAVNA POMAGALA:				
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:				
Odslušao predavanja.		Izradio seminarski pisani rad.		
NAČIN POLAGANJA ISPITA:				
	usmeni ispit Da			
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p><i>Antička Salona</i>, [ed. N. CAMBI], Split, 1991. D. BASLER, Rimski metalurški pogon i naselje u dolini Japre, <i>GZM</i> 30/31, Sarajevo 1977, 121-171. I. BOJANOVSKI, <i>Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji</i>, Sarajevo, 1974. I. BOJANOVSKI, <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i>, Sarajevo, 1988. F. BULIĆ, <i>Po ruševinama stare Salone</i>, Split, 1986. N. CAMBI, Antička Narona – urbanistička topografija i kulturni profil grada, <i>Dolina rijeke Neretve od prehistorije do ranog srednjeg vijeka. Znanstveni skup, Metković 4.-7. listopada 1977</i>, [=Izdanja HAD 5], Split, 1980. N. CAMBI, Arheološki pogled na probleme istraživanja, konzervacije, rekonstrukcije i prezentacije ilirskog naselja na Ošanićima, <i>RFFZd</i>, 32(19), Zadar, 1993. N. CAMBI, <i>Antika</i>, Zagreb 2002. S. FRANZOT, <i>Aquileia e altri porti romani</i>, Monfalcone 1999. B. GABRIČEVIĆ, Pristupna razmatranja o urbanizmu grčkih naseobina na istočnoj obali Jadrana, <i>Vjesnik za historiju i arheologiju dalmatinsku</i>, 68, Split, 1966. B. ILAKOVAC, <i>Rimski akvedukti na području sjeverne Dalmacije</i>, Zagreb 1982. J. i T. MARASOVIĆ, <i>Dioklecijanova palača</i>, Zagreb 1970. R. MATIJAŠIĆ – K. BURŠIĆ-MATIJAŠIĆ, <i>Antička Pula: s okolicom</i>, Pula 1996. J. MEDINI, Epigrafski podaci o munificencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, <i>RFFZd</i>, 6(3), 1969, 45-74. Š. MLAKAR, <i>Istra u antici</i>, Pula 1966. A. MOCSY, <i>Pannonia and Upper Moesia</i>, London 1974. C. PATSCH, <i>Povijest i topografija Narone</i>, Metković 1996 (prijevod s njemačkoga: Wien, 1907). W. RADIMSKY, Rimski grad Domavia u Gradini kod Srebrenice u Bosni i tamošnji iskopi, <i>GZM</i> 3, 1891, 1-19. H. STIERLIN, <i>The Roman Empire - From the Etruscans to the Decline of the Roman Empire</i>, Köln, 2002. M. SUIĆ, Prolegomena urbanizmu antičke Liburnije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 2, Zadar, 1961. M. SUIĆ, Autohtoni elementi u urbanizmu antičkih gradova našeg primorja, <i>Godišnjak ANUBiH</i>, 3, Sarajevo, 1965. M. SUIĆ, <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976¹, 2003². M. SUIĆ, <i>Zadar u starom vijeku</i>, [Prošlost Zadra, 1], Zadar, 1981, 82-94. B. VIKIĆ-BELANČIĆ – M. GORENC, <i>Varaždinske toplice – Aquae Iasae u antičko doba</i>, Varaždinske Toplice, 1980. Z. VISY, <i>Der pannonische Limes in Ungarn</i>, Budapest 1988.</p>				

Dopunska:

- W. ALZINGER, Das Municipium Claudium Aguntum. Vom keltischen Oppidum zum frühchristlichen Bischofssitz, *ANRW* II 6, Berlin – New York 1977, 380-413.
Asseria, 1, Zadar 2003.
- M. BUZOV, *Topografija antičke Siscije na temelju arheološke baštine*, [dizertacija], Zadar 2000.
- R. CHEVALIER, Citè et territoire. Solutions aux problemes de l' organisation de l'espace. Problematique 1948-1973, *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, II,1, Berlin – New-York.
- G. FISCHER, *Das römische Pola. Eine archäologische Stadtgeschichte*, München, 1996.
- B. GABRIČEVIĆ, Antički spomenici otoka Visa, *PPUD*, 17, Split 1968, 5-60.
- M. GLAVIČIĆ, Prilozi proučavanju poleogeneze i urbanističkog razvoja Senije, *RFFZd*, 32(19), 79-104.
- Z. GREGL, *Rimljani u Zagrebu*, Zagreb 1991.
- Z. GUNJAČA, Kasnoantička fortifikaciona arhitektura na istočnojadranskom priobalju i otocima, *Materijali* 22, 1986.
- E. HUDECZEK, Flavia Solva, *ANRW* II 6, Berlin – New York 1977, 414-471.
- Međunarodni kolokvij Utvrđena ilirska naselja, Mostar 24-26. oktobra 1974*, [Posebna izdanja Centra za balkanološka ispitivanja, 6], Sarajevo, 1975.
- A. G. McKAY, *Römische Häuser, Villen und Paläste*, Feldmeilen 1980.
- B. MILIĆ, *Razvoj grada kroz stoljeća. Povijest-antika*, Zagreb, 1990.
- Š. MLAKAR, *Antička Pula*, Pula 1958.
- L. MUMFORD, *Grad u historiji*, Zagreb, 1968.
- G. NOVAK, Topografija i etnografija rimske provincije Dalmacije, *Bulletino di archeologia e storia Dalmata* [suppl.], 39, Split, 1916.
- G. NOVAK, Povijest Dubrovnika od najranijih vremena do početka VII. stoljeća (do propasti Epidauruma), *Analji Historijskog instituta JAZU* [Prilog], 10-11, Dubrovnik, 1966.
- D. PINTEROVIC, *Mursa i njeno područje u antičko doba*, Osijek 1978.
- Ž. RAPANIĆ, Il patrimonio dell' antichità nella paleogenesi dell Adriatico orientale nell alto medioevo, *Hortus artium medievalium*, 1, Zagreb – Motovun, 1995.
- M. SANADER, *Antički gradovi u Hrvatskoj*, Zagreb 2001.
- H. STIGLITZ – M. KANDLER – W. JOBST, Carnuntum, *ANRW* II 6, Berlin – New York 1977, 583-730.
- M. SUIĆ, Antički Nin (Aenona) i njegovi spomenici, *Povijest grada Nina*, Zadar 1969, 61-104.
- J. SZILÁGYI, *Aquincum*, Budapest 1956.
- H. VETTERS, Virunum, *ANRW* II 6, Berlin – New York 1977, 302-354.
- H. VETTERS, Lauriacum, *ANRW* II 6, Berlin – New York 1977, 355-379.
- M. ZANINOVIC, Greek Land Division at Pharos, *AI* 20-21, 1980-81, 91-95.
- M. ZANINOVIC, Naselja i teritorij u antici Hrvatskog primorja, *Arheološka istraživanja na otocima Krku, Rabu i Pagu i u Hrvatskom primorju*, [=Izdanja HAD-a 13], Zagreb 1989, 9-17.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
---------------------------------------	---------------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:**• OPAŽANJA:**

Nastava će se izvoditi putem preglednih izlaganja, ali i egzemplarno i problemski da bi se stekao uvid u znanstveno-istraživačke postupke.U velikoj mjeri prakticirat će se terenska demonstracija i rad na epigrafičkim izvorima. Studenti su obavezni izraditi pisano seminarSKU radnju. Predavanja i vježbe odvijaju se u učionici, prostorijama arheološkog praktikuma, u muzejskim ustanovama i na terenu (na arheološkim lokalitetima). Od didaktičkih pomagala koristi se episkop, grafoскоп, dijaprojektor, video, DVD, kompjuter i LCD projektor.

NAZIV KOLEGIJA: OPĆA SLAVENSKA ARHEOLOGIJA							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za srednjovjekovnu arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:			
NASTAVNIK/SURADNIK:	Prof. dr. sc. Željko Tomičić / mr. sc. Karla Gusar			Treća Semestar: Šesti			
USTANOVА:	Institut za arheologiju, Zagreb						
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe				
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Predmet se bavi upoznavanjem temeljnih arheoloških svjedočanstava u svezi sa genezom, tj. oblikovanjem slavenskog identiteta, povjesnim vrelima o ranim Slavenima, potom ekspanzijom i asimilacijom Slavena, konsolidacijom i društvenim promjenama, dnevnim životom (nastambe, naselja, gradišta, materijalna kultura), društvenim ustrojem, ratovanjem, proizvodnjom i razmjenom, ritusom pokopavanja, poganskom ideologijom, putem prema kršćanskoj Europi, oblikovanjem država zapadnih, istočnih i južnih Slavena.</p> <p>Predmet obrade su analize arheoloških istraživanja posebice na području Hrvatske, odnosno općenito na području Europe (Mađarska, Slovačka, Češka, Rumunjska, Bugarska, Moldavija, Ukrajina, Poljska, Njemačka, Rusija i dr.).</p> <p>Posebna pozornost dana je upoznavanju glavnih slavenskih središta u Velikoj Moravskoj, Transdanubiji, međuriječju Drave, Dunava i Save, odnosno na području ranosrednjovjekovne kneževine Hrvata.</p>							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Poznavanje temeljnih činitelja materijalne kulture Slavena na povjesnim prostorima Hrvata i diljem Europe. Očekuje se da polaznici steknu temeljne spoznaje o razvojnom putu rano-slavenskih materijalnih kultura i njihovih nositelja iz dalekih istočno-europskih ishodišta do istočne obale Jadrana i njegova zaleda na kojem se trajno naseljavaju.</p>							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				5 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	predavanja			1			
	seminari			1			
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	predavanja			15			
	seminari			15			
	vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje		

NASTAVNA POMAGALA:										
udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka					
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:										
NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij					
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>BELOŠEVIĆ, JANKO, 1980: <i>Materijalna kultura Hrvata 7.-9. stoljeća</i>, Zagreb.</p> <p>BARFORD, P. M., 2001: <i>The Early Slavs Culture and Society in Early medieval Eastern Europe</i>, London.</p> <p>CURTA, FLORIN, 2001: <i>The Making of the Slavs. History and Archaeology of the Lower Danube Region c. 500-700</i>. Cambridge Studies in Medieval Life and Thought Fourth Series, Cambridge.</p> <p>FUSEK, GABRIEL, 1994: <i>Slovensko ve včasnoslovanskem obdobji</i>. Nitra.</p> <p>OBOLENSKY, DIMITRI, 2000: <i>The Byzantine Commonwealth. Eastern Europe 500-1453</i>. History of civilisation, Phoenix press.</p> <p>PARCZEWSKI, MIHAEL, 1993: <i>Die Anfänge der frühslawischen Kultur in Polen</i>. Beč.</p> <p>TOMIĆIĆ, ŽELJKO, 2002: KERAMIKA IZ (PONEKIH) RANOSREDNJOVJEKOVNIH GROBALJA KONTINENTALNOG DIJELA HRVATSKE.</p> <p>ZGODNJI SLOVANI/DIE FRUEHEN SLAWEN, 2002., Guštin, Mitja (ur.), Narodni muzej Slovenije, Ljubljana.</p> <p>Dopunska:</p> <p>SÓS, AGNES, 1973: <i>Slawische Bevölkerung Westungarns im 9. Jahrhundert</i>, München.</p> <p>Relevantni naslovi u svezi sa Velikom Moravskom i kulturom Köttlach.</p>										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 										

NAZIV KOLEGIJA: SREDNJOVJEKOVNA NUMIZMATIKA							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODSJEK / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za srednjovjekovnu arheologiju						
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:			
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić			Treća Semestar: Šesti			
USTANOVА:	Svučilište u Zadru						
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe				
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>U kolegiju <i>Srednjovjekovna numizmatika</i> dao bi se pregled novčanoga gospodarstva od vremena seobe naroda do završetka srednjeg vijeka. S obzirom na to da su na povjesnom tlu Hrvatske u tome razdoblju bili u uporabi različiti monetarni sustavi, kolegij bi obuhvatio problematiku vezanu uz bizantski, ugarski te novac Venecije, Akvileje i drugih talijanskih gradova. Osobita pozornost pridala bi se nacionalnoj numizmatici. Uz novac Dubrovačke republike te gradova Splita, Šibenika i Zadra, prikazali bi se i hrvatski frizatichi, slavonski banovci te kovanice pojedinih hrvatskih velikaša. Osim mnogobrojnih pojedinačnih nalaza, u kolegiju bi se analizirale i ostave, kao i povjesne okolnosti u kojima su one nastajale.</p>							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Osnovni je cilj kolegija upoznati studente sa složenim monetarnim sustavima koji su bili u uporabi na povjesnom tlu Hrvatske u srednjovjekovnom razdoblju. Očekuje se da studenti prepoznaju nominalne vrijednosti pojedinih monetarnih sustava, kao i ikonografiju novca koji ih tvori. Također, očekuje se da odrede precizno vrijeme nastanka pojedinih ostava, kao i pojedinačnih numizmatičkih nalaza u zatvorenim arheološkim cjelinama te uoče veliki značaj novac kao arheološke građe koja ima visoku databilnu vrijednost.</p>							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				5 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	predavanja				1		
	seminari				1		
	Vježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	predavanja				15		
	seminari				15		
	Vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje		
NASTAVNA POMAGALA:							

udžbenici	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	webCT zbirka					
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:										
NAČIN POLAGANJA ISPITA:										
pismeni ispit	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij					
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>S. Bakota, «Bizantska ratna kovnica u Saloni», <i>Numizmatičke vijesti XXI</i>, br. 32, Zagreb, 1974, 13-20. Ž. Demo, «The Mint in Salona: Nepos and Ovida (475-481/2)», <i>Situla 26</i>, Ljubljana 1988, 247-270. Ž. Demo, «Ostrogothic Coinage from Collections in Croatia, Slovenia and Bosna & Herzegovina», <i>Situla 32</i>, Ljubljana 1994. I. Dolenec, <i>Hrvatska Numizmatika</i>, Zagreb, 1993. Š. Ljubić, <i>Opis Jugoslavenskih novaca</i>, Zagreb, 1875. B. Mimica, <i>Numizmatika na povijesnom tlu Hrvatske</i>, Rijeka, 1992. B. Mimica, <i>Numizmatička povijest Dubrovnika</i>, Rijeka, 1994. L. Réthy, G. Probszt, <i>Corpus nummorum Hungariae</i>, Graz 1958. I. Rengjeo, <i>Prvi hrvatski novci</i>, Napredak, Sarajevo 1937. (Pretisak o Obolu br. 27, Zagreb 1975.). I. Rengjeo, <i>Corpus der mittelalterlichen Münzen von Kroatien, Slavonien, Dalmatien und Bosnien</i>, Graz 1959. Ć. Truhelka, <i>Slavonski banovci</i>, Sarajevo 1897.</p> <p>Dopunska:</p> <p>G. Bernardi, <i>Monetazione de patriarcato di Aquileia</i>, Trieste, 1975. Ž. Demo, «Novac germanskih vladara druge pol. 5. do u drugu po 6. st. u numizmatičkoj zbirci Arheološkog muzeja u Zagrebu», <i>Arheološki vestnik 32</i>, 1981, 454-481. L. Korčmaroš, «Kratak pregled historiografije slavonskih banovaca», <i>Zbornik radova 2. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj</i>, Opatija 2000. I. Marović, «Depot bizantskog novca iz Slatine (otok Čiovo) i novac solinske kovnice u Arheološkom muzeju u Splitu», <i>VAHD 79/1986</i>, Split, 1989, 285-308. I. Marović, «O pretpostavljenoj kovnici novca u VI. st. u Saloni», <i>Salona Christiana</i>, 1994, 315-320. R. Matijašić, «Zbirka bizantskog novca u Arheološkom muzeju Istre u Puli», <i>Starohrvatska prosvjeta 13</i>, Split, 1983, 217-224. I. Mirnik, «Skupni nalaz bizantskog novca 6. stoljeća iz Kaštel Starog», <i>VAMZ IX</i>, 1975, 161-166.</p>										
UVJETI:										
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da									
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:										
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 										

NAZIV KOLEGIJA: ARHEOLOŠKA ANTROPOLOGIJA							
OPĆE OBAVIJESTI:							
ODJEL:	Odjel za arheologiju						
STUDIJ:	Diplomski studij arheologije			Godina studija: Treća Semestar: Šesti			
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Mario Šlaus						
USTANOVА:	Odsjek za arheologiju HAZU, Zagreb						
STATUS KOLEGIJA:	Obvezni Da	Izborni Da	Izborni za druge studij. grupe Da				
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: Arheološka antropologija je dio antropološke znanosti koji se bavi proučavanjem skeletoniziranih ljudskih ostataka prikupljenih na arheološkim lokalitetima. Kako je osnova za ova proučavanja ljudski osteološki materijal, studenti koji pohađaju kolegij biti će ponajprije upoznati s osnovama ljudske osteologije. Studenti će također biti upoznati s metodama koje se koriste za razlikovanje životinjskih od ljudskih ostataka, za razlikovanje između postmortalnih i antemortalnih povreda i za razlikovanje između arheoloških i suvremenih ljudskih ostataka. Rad sa studentima odvijat će se kroz predavanja i seminare. 							
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: Cilj kolegija je upoznati studente s najsuvremenijim metodama koje se koriste za rekonstrukciju specifičnih uvjjeta, osobina i načina života arheoloških populacija. Ove analize donose spoznaje o populacijskoj strukturi, homogenosti odnosno heterogenosti proučavane populacije, o mortalitetu, demografskim karakteristikama, zdrastvenom stanju i načinu na koji se specifični kulturni sustavi suočavaju s promjenama u ekološkom sustavu. Na kraju kolegija studenti će biti u stanju odrediti spol, starost u trenutku smrti, visinu i prisutnost patoloških promjena na analiziranim ostacima s arheoloških nalazišta. 							
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				4 ECTS			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:	Predavanja				1		
	Seminari				1		
	Vježbe						
	mentorski rad						
Ukupno sati:	Predavanja				15		
	Seminari				15		
	Vježbe						
	mentorski rad						
Ukupan broj dana terenske nastave:							
NASTAVNE METODE:							
predavanja Da	seminari Da	individualni projekti	WebCT	laboratorijske vježbe	terensko istraživanje		

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
pismeni ispit Da	usmeni ispit Da	esej	praktičan rad	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: <p>Obvezna:</p> <p>Ortner, D. J. i Putschar,W. G. (1981) <i>Identification of pathological conditions in human skeletal remains.</i> Smithsonian Contributions to Anthropology, No. 28.</p> <p>Krogman,W. M. i Iscan, M. Y. (1986) <i>The human skeleton in forensic medicine.</i> Charles C. Thomas, Springfield Illinois.</p> <p>Šlaus, M (2004) Sudska antropologija (u Zečević i suradnici "Sudska medicina i deontologija"), Medicinska naklada, Zagreb, 190-209.</p> <p>Šlaus, M. (2002) <i>The Bioarchaeology of Continental Croatia. An analysis of human skeletal remains from the prehistoric to post-medieval periods.</i> Archaeopress, BAR International Series 1021, Oxford.</p> <p>Dopunska:</p> <p>Bass, W. M. (1987) <i>Human Osteology: A laboratory and field manual.</i> Missouri Archaeological Society, Columbia, Missouri.</p> <p>Ubelaker, D. H. (1989) <i>Human skeletal remains: Excavation, analysis, interpretation.</i> Taraxacum, Washington.</p> <p>Mann, R. W. i Murphy, S. P. (1990) <i>Regional atlas of bone disease: A guide to pathologic and normal variation in the human skeleton.</i> Charles C. Thomas, Springfield, Illinois.</p> <p>Ortner, D. J. i Aufderheide, A. C. (1991) <i>Human paleopathology; Current synthesis and future options.</i> Smithsonian Institution Press, Washington D. C.</p>					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da		Registracija za ispit: Da			
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
.					
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

NAZIV KOLEGIJA: OSNOVE TERENSKOG ISTRAŽIVANJA II					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju / katedra za prapovijesnu arheologiju				
STUDIJ:	Preddiplomski studij arheologije			Godina studija:	
NASTAVNIK/SURADNICI:	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović / mr. sc. Dario Vujević			Treća	
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru			Semestar:	
STATUS KOLEGIJA:	obvezni	izborni	Izborni za druge studij. grupe	Šesti	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: 					
Na kolegiju se stječu osnovna praktična znanja o oblicima terenske dokumentacije i metodama njihovog vođenja, te postupanja s primarnim i sekundarnim arheološkim nalazima prikupljenim tijekom iskopavanja. Nastava se provodi u arheološkom praktikumu i na terenu.					
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: 					
Cilj kolegija je praktično osposobljavanje studenata za sudjelovanje u osnovnim oblicima terenskog rada u svojstvu tehničkih suradnika.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				4 ECTS	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	Predavanja				
	Seminari				
	Vježbe			8	
	mentorski rad				
Ukupno sati:	Predavanja				
	Seminari				
	Vježbe			120	
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:				10	
NASTAVNE METODE:					
predavanja	seminari	individualni projekti	mentorski rad	vježbe Da	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp Da	članci	knjige Da	internet	webCT zbirka
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					

pismeni ispit	usmeni ispit	esej	praktičan rad Da	teza	kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> • LITERATURA: 					
Obvezna:					
Phillip Barker, <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i> , Split 2000.					
Dopunska:					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
<ul style="list-style-type: none"> • OPAŽANJA: 					

3.3. Novi preddiplomski i diplomski studij arheologije strukturiran je prema modelu 3+2 godine. Obrazovni ciklus izvodi se "godinu za godinom". Od 1. do 5. semestra preddiplomskog studija upisuje se najmanje šest (6), a u 6. semestru pet (5) jednosemestralnih kolegija. Obveze studenata sastoje se od redovnog pohađanja nastave (najmanje 70%) i drugih obveza koje proizlaze iz programa pojedinih kolegija. Osnovni preduvjet upisa u svaki semestar odabir je obveznih kolegija, izbornih kolegija i drugih modula nastave s ukupnim koeficijentom opterećenja od najmanje 30 ECTS. Za upis u svaki naredni semestar preddiplomskog studija uvjeti su: redovno pohađanje nastave iz svih upisanih kolegija u prethodnom semestru (najmanje 70%), ispunjene obveze iz svih pojedinačnih kolegija (seminarski radovi, terenski rad, vježbe i sl.) i najmanje jedan položen obvezni kolegij. Pored ovih, nema dodatnih preduvjeta za upis svakoga pojedinog kolegija. Student stručnu radnju bira nakon odslušanog 5. semestra. Prije njezine obrane student mora položiti ispite iz svih obveznih i izbornih kolegija upisanih od 1. do 6. semestra, kao i ispuniti obveze koje proizlaze iz programa svakoga pojedinog kolegija. Studenti koji se ne odluče za izravan nastavak studija (diplomski studij) imaju pravo na upis apsolventskog staža u trajanju od jednog semestra. Trogodišnji preddiplomski studij završava ispunjavanjem svih ovdje propisanih obveza, izradom i pozitivno ocjenjenom stručnom radnjom, a najkasnije u roku od dvije godine nakon završetka 6. semestra. Završetkom preddiplomskog studija student stječe zvanje "prvostupnika arheologije". Za upis na diplomski studij student mora završiti preddiplomski studij s prosjekom ocjena od najmanje 3,5 te mora upisati obvezne kolegije, izborne kolegije i druge module nastave s ukupnim koeficijentom opterećenja od najmanje 30 ECTS. U 1. i 2. semestru upisuje se po pet (5) kolegija, dok u 3. i 4. semestru nema klasične nastave; u 3. semestru student izrađuje četiri specijalistička seminarska rada, a u 4. diplomsku radnju. Uvjeti upisa u 2. i 3. semestar studija su položen ispit i ispunjene sve obveze iz predmeta Metodologija arheološkog iskopavanja te najmanje jedan položeni izborni kolegij. Temu diplomske radnje student bira i upisuje u indeks prije upisa u 4. semestar. Pored toga, za upis u 4. semestar uvjet je i pozitivna ocjena sva četiri specijalistička seminarska rada održana tijekom 3. semestra. Diplomski studij završava obranom diplomske radnje pred imenovanim povjerenstvom, a najkasnije tri godine od odslušanog 4. semestra. Završetkom diplomskog studija student stječe zvanje "magistar arheologije".

3.4. Tijekom preddiplomskog i diplomskog studija arheologije student može izabrati sljedeće kolegije i module nastave s drugih komplementarnih Odjela Sveučilišta u Zadru: Antička filozofija I, Antička filozofija II, Srednjovjekovna filozofija I, Srednjovjekovna filozofija II, Uvod u kršćansku filozofiju (Odjel za filozofiju), Geografija krša, Regionalna geografija Sredozemlja (Odjel za geografiju), Društva antičke Grčke, Helenizam na Jadranu, Antička geografija Jadrana, Jadranski pomorski putovi od antike do srednjeg vijeka, Povijest Bizanta, Povijest Venecije u srednjem vijeku (Odjel za povijest), Hrvatska srednjovjekovna skulptura, Grad i povijest – srednjovjekovni grad na tlu Istre i Dalmacije (Odjel za povijest umjetnosti) i Antička toponimija predrimskog Ilirika (Centar za Jadranska onomastička istraživanja). Spomenuti se kolegiji upisuju u onom semestru u kojem se slušaju i na matičnom Odjelu.

3.5. Nastavu na stranom jeziku moguće je organizirati za sljedeće kolegije:

1. Istočni Jadran u željezno doba (talijanski i engleski jezik),
2. Umjetnost i religija jadranskoga protopovijesnog svijeta (talijanski i engleski jezik),
3. Željezno doba na sjevernom Jadranu (talijanski i engleski jezik).

3.6. Pripisivanje bodovne vrijednosti kolegijima koje studenti mogu izabrati na drugim studijima sveučilišta ili drugim visokim učilištima i prijenos bodova na studij arheologije mogući su pod uvjetima:

1. da je riječ o kolegijima s komplementarnih odjela sveučilišta navedenih u točki **3.4.**,
2. da je riječ o kolegijima s istovrsnih ili djelomice istovrsnih studija u RH ili inozemstvu.

Provedbu kriterija nadziru ECTS koordinator studija s kojega student dolazi i ECTS koordinator studija na koji student dolazi.

3.7. Preddiplomski studij završava izradom i pozitivnom ocjenom stručne radnje. Diplomski studij završava izradom i obranom specijalističke diplomske radnje pred imenovanim povjerenstvom.

3.8. Studenti koji su prekinuli studij isti mogu nastaviti pod uvjetima propisanima aktima Sveučilišta u Zadru i Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Studenti koji su izgubili pravo studiranja moraju ponovno upisati studij pod uvjetima određenima u točki **2.4**.

4. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

4.1. Izvođenje nastave moguće je u postojećim prostorima Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru, na adresi Obala Kralja Petra Krešimira IV., 2. Dvorana 113 na I. katu ima 40 sjedećih mjesta. Može se također upotrebljavati i arheološki praktikum u podrumu zgrade. Isto tako, povremeno je moguće koristiti informatičke kabinete i veliku (svečanu) dvoranu, osobito u slučaju kada je potrebito više mjesta za slušatelje. Sveučilište u Zadru ima središnju biblioteku, a Odjel za arheologiju priručnu biblioteku, u sklopu koje je nekadašnja biblioteka Duje Rendića-Miočevića. Studenti koji se opredijele za podvodnu arheologiju dio nastave zasigurno će izvoditi u podmorju. Konzultacije i mentorski rad održavat će se u uredima nastavnika, a dio aktivnosti moguće je i potrebno prebaciti u muzejske zbirke.

4.2. Odjel za arheologiju raspolaže svom opremom potrebnom za kvalitetno izvođenje nastave (episkop, grafskop, LCD projektor, računala, didaktička nastavna pomagala, fotooprema, geodetske naprave i sl.). Središnja biblioteka Sveučilišta i priručna biblioteka Odjela posjeduju glavninu literature potrebne za rad studenata, a u planu je nabavka i veće količine novije znanstvene literature. Lako su dostupni i fundusi Znanstvene knjižnice, Arhiva i knjižnice Arheološkog muzeja u Zadru.

4.3. U izvođenju nastavnog programa preddiplomskog i diplomskog studija arheologije sudjelovati će sljedeći nastavnici Odjela za arheologiju: prof. dr. Zdenko Brusić, prof. dr. Brunislav Marijanović, prof. dr. Ante Uglešić, doc. dr. Sineva Kukoč, doc. dr. Željko Miletić, doc. dr. Miroslav Glavičić, doc. dr. Dražen Maršić i doc. dr. Mato Ilkić. Kao nositelji kolegija u izvođenju nastave sudjelovat će i vanjski suradnici: prof. dr. Željko Tomičić i prof. dr. Mario Šlaus. U zvanju suradnika, u izvođenju seminara iz pojedinih kolegija sudjelovat će i asistenti i znanstveni novaci: dr. sc. Tomislav Fabijanić, mr. sc.. Karla Gusar, mr. sc.. Dario Vujević, mr. sc.. Ivana Jadrić, mr. sc. Igor Borzić, mr. sc. Josipa Baraka, Martina Čelhar, prof. Mate Parica, prof. Jure Šćur, prof. mr. sc. Irena Radić Rossi

4.4. Podaci o nastavnicima i suradnicima angažiranim u izvođenju preddiplomskog i diplomskog studija arheologije:

4.4.1. Nastavnici:

Akademik Nenad Cambi,

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr

E mail: nenad.cambj@st.htnet.hr

Životopis

Rođen 21. veljače 1937. god. u Splitu. Osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju završio u Splitu. Diplomirao, magistrirao i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Radio je kao kustos i viši kustos Arheološkog muzeja u Splitu. Od 1976. god. je honorarni docent, te od 1981. god. honorarni izvanredni profesor na Filozofskom fakultetu u Zadru. Od 1980. do 1982. bio ravnatelj Arheološkog muzeja u Splitu. 1. prosinca 1982. god. prelazi u stali radni odnos na Filozofski fakultet u Zadru u zvanju izvanrednog profesora. Godine 1986. izabran je za redovnog profesora. Rezabran za redovnog profesora 1990. U trajno zvanje redovnog profesora izabran je godine 1997. Na Sveučilištu u Zadru (ex Filozofski fakultet u Zadru) predaje predmete Klasična arheologija i Starokršćanska arheologija. Na studiju povijesti u sklopu Odijela humanističkih studija Splitskog sveučilišta predaje izborni kolegij "Paganstvo i kršćanstvo na kraju antike".

Predavao na raznim poslijediplomskim studijima u zemlji i inozemstvu (Dubrovnik, Zagreb-arheologija i povijest umjetnosti, Zadar-arheologija, Split-zaštita spomenika kulture, Marburg/Lahn). Predavao različite predmete.

Primio je godišnju nagradu grada Splita za kulturu 1980. i godišnju nagradu grada Splita za godinu 1994. (za znanost). U zadnje doba dobio godišnje nagrade za znanost lista Slobodna Dalmacija za godine 1988. i 2002. (Kruno Prijatelj) te godišnju nagradu Matice Hrvatske (Oton Kučera) za godinu 2002 te godišnju nagradu Hrvatskog arheološkog društva Zagrebu (Josip Brunšmid).

Član je Hrvatskog arheološkog društva, Centra za balkanološka ispitivanja akademije znanosti i umjetnosti Republike BiH (Sarajevo), dopisni član Deutsches Archäologisches Institut (Berlin), dopisni član Pontificia Commissione di Archeologia Sacra (Vatikan), član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Zagreb) od 1992. 16. svibnja godine 2002., izabran za redovnog člana u I. razredu (Razred za društvene znanosti). Bio je predsjednik Nacionalnog odbora XIII. Međunarodnoga kongresa za starokršćansku arheologiju (Split-Poreč) godine 1994. Otada je član Commitato promotore dei Congressi internazionali per l' archeologia Criatiana sa sjedištem u Vatikanu koji se brine za održavanje kongresa za starokršćansku arheologiju.

Bio je član Nacionalnog vijeća za znanost Ministarstva znanosti Republike Hrvatske. Član je Nacionalnog vijeća za kulturna dobra Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Član je Nacionalnog vijeća visoko obrazovanje.

Predavao je u više navrata na sveučilištima u Marburgu/Lahn (Njemačka), Macerata, Roma II (Italija), Bordeaux (Francuska) i Ljubljana (Slovenija).

Suradnik je najstarijeg projekta Njemačkog arheološkog instituta u Berlinu Corpus der antiken Sarkophagreliefs. Za taj institut priredio za tisak svezak o lokalnim sarkofazima iz Dalmacije.

Sudjelovao na na stotinjak domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova s referatima od kojih je najveći dio tiskan. Osobno je organizirao više znanstvenih skupova te bio urednikom njihovih zbornika.

Sudjelovao kao suradnik i voditelj na brojnim terenskim (kopnenim i podmorskim istraživanjima). Najvažnija terenska istraživanja: Salona, Narona, Asseria, Burnum, Zmijavci kod Imotskog. Jedan je od pionira podmorske arheologije u Hrvatskoj. Najvažnije podmorska istraživanja uvala Vela Svitnja i uvala Špinut u Splitu.

Područje znanstvenih aktivnosti: klasična arheologija (antička skulptura, religija i arhitektura) i starokršćanska arheologija (arhitektura i skulptura te sitna umjetnost). U posljednje doba intenzivno se bavi poviješću kasne antike, osobito razdobljem tetrarhije (Dioklecijan i sudrugovi).

Napisao 14 knjiga i oko 300 znanstvenih i stručnih radova, osim toga brojne recenzije i enciklopedijske jedinice u domaćim i svjetskim enciklopedijama.

Najvažnije knjige:

Antički sarkofazi na istočnoj obali Jadrana, Split 1988.

Sarkofag Dobrog pastira i njegova grupa, Split 1994.

Starokršćanska bazilika u Zmijavcima kod Imotskog, Split-Zmijavci 1999.

Imago animi. Antički portret u Hrvatskoj, Split 2000.

Antika. Povijest umjetnosti u Hrvatskoj, Zagreb 2002.

U tisku knjiga *Kiparstvo rimske Dalmacije*.

Voditelj je znanstvenog projekta pri Ministarstvu znanosti i tehnologije pod naslovom "Istraživanja antičkog graditeljstva i umjetnosti u Dalmaciji" (šifra 0070053) u kojem sudjeluje veći broj istraživača.

Vodi nekoliko magistarskih i doktorskih kandidata. Do sada je bio voditelj 10 doktorskih i 5 magistarskih radova. U ovom trenutku vodi još 2 doktorska rada i 6 magistarskih radova.

Odlikovan je redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Predsjednik je Književnog kruga u Splitu već 11 godina. 2008. godine postao je profesor emeritus Odjela za arheologiju, Sveučilišta u Zadru.

Bibliografija u posljednjih pet godina:

I. Knjige:

1. *Starokršćanska bazilika u Zmijavcima*, Split-Zmijavci 1999, 156 str. (zajedno s Anitom Gamulin i Snježanom Tonković).
2. *Imago animi. Antički portret u Hrvatskoj*, Split 2000.
3. *Antika. Povijest umjetnosti u Hrvatskoj*, Zagreb 2002.

II. Znanstveni radovi:

1. Posveta prostilnoga hrama u Dioklecijanovoj palači, *Radovi Filozofskoga fakulteta Zadar* 36, Razdrio povijesnih znanosti (24), 1998, Zadar 1999, str. 27-39.
2. Kontinuitet ili diskontinuitet: kasna antika – rani srednji vijek, Prvi kongres hrvatskih povjesničara, Zagreb, *Historijski zbornik* LII, 1999. str. 107-116.
3. Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*. Časopis međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju 4, Pula 1998 (1999), str. 45-61.
4. Kip Afrodizijiske Afrodite iz Dalmacije *Opuscula Archaeologica* 23-24, Sportula dissertationum Marino Zaninović dicata, 1999-2000, str.127-133.
5. Bilješke uz ikonografski program apsidalnih mozaika Eufrazijeve bazilike u Poreču, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, Razdrio povijesnih znanosti 38, (25), 1999 (2000), 101-112.
6. A Strange Sarcophagus Fragment in the Archaeological Museum Split, Munus. *Festschrift fur Hans Wiegartz*, Münster 2000, 67-70.
7. O svetištima Silvana u Dalmaciji, *Adrias*. Zbornik Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu, 8-9-10, Split 1998-2000, str. 99-112.
8. Fragment ženske glave u Trogiru i njezino mjesto u rimskoj skulpturi, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 38, Split 1999-2000, str. 5-18.
9. Nadgrobna stela s Drvenika, *Zbornik otoka Drvenika*, I, Drvenik 2000., str. 449-453.
10. Važnost Klisa u antici, Oslobođenje Klisa godine 1596. Radovi sa znanstvenog skupa održanog na Klisu 1996. godine, *Mogućnosti* 4-6, 2000. str. 83-91
11. Dugopolje u antici, *Dugopolje. Zbornik radova općine Dugopolje*, Zagreb-Dugopolje 2001., str. 89-108.

12. I porti della Dalmazia, Strutture portuali e rotte marittime nell' Adriatico di età romana, *Antichità Altoadriatiche* XLVI, Trieste-Roma 2001, str. 137-160.
13. Područje šibenske biskupije u starokršćansko doba, u "Sedam stoljeća šibenske biskupije" Zbornik radova sa znanstvenog skupa "Šibenska biskupija od 1298. do 1998.", Šibenik 22. do 26. rujna 1998., Šibenik 2001. 9-21.
14. Glava božice iz Isse (Vis, otok Vis), u "Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana", Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog 24. do 26. rujna 1998. godine u Splitu, Split 2002, 303-310.
15. Sarcofagi con la croce nel centro della cassa, Sarkophag-Studien 2, *Akten des Symposiums "Frühchristliche Sarkophage"*, Marburg 30. 6.-4.7. 1999, Mainz 2002, str. 47-56.
16. Urbanistica e architettura del IV a.C. ad oriente dell' Adriatico. *La Sicilia dei due Dionisi*. Atti della settimana di studio, Agrigento, 24-28 febbraio 1999, Roma 2002, str. 47-75.
17. Marginalije uz Edictum Diocletiani et collegarum de pretiis rerum venalium (35, 1-107), *Radovi Filozofskog fakulteta Zadar* 39, Razdrio povijesnih znanosti (26), 1000, Zadar 2001, 1-107) (Zadar 2002), str. 49-59.
18. Biješka o reversu mitričkog reljefa iz Konjica, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, *Godišnjak* knj. XXXII, Centar za balkanološka ispitivanja 30, Sarajevo 2002, str. 439-445.
19. Dioklecijanova i Konstantinova "politika" odabira imena. *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 485. Knjiga XL. Društvene znanosti. Zagreb 2002. str. 31-55.
20. O "bazilici bez krova" u episkopalnom kompleksu u Saloni, *Zbornik Tomislava Marasovića*, Split 2002, str. 144-152.
21. Bilješke uz reljef Epone iz Koprna, *Vjesnik Arheološkog muzeja Zagreb* 3.s. XXXV, 2002, str. 205-214.
22. Ograda na aserijatskom forumu, *Asseria* 1, 2003, str. 45-69.
23. La civiltà dei Greci nell' Adriatico orientale, *Hesperia*, 17, Studi sulla grecità di occidente Roma 2003., str. 11-40.
24. Meštovićev sarkofag Ante Trumbića u samostanu Konventualaca u Splitu, *Zbornik Ivana Mimice u povodu 70. rođendana*, Biblioteka školskog vijesnika 1, Split 2003., str.203-209.
25. Bilješke o ikonografiji rimske paradne knemide iz Slavonskog Broda, *Opuscula archaeologica* 27, 2003 (Nives Majnarić Pandžić uz 65. obljetnicu), str. 489-497.
26. Attis or Someone else on Funerary Monuments from Dalmatia? *Akten des VII. Internationalen Colloquium über Probleme des provinzialrömischen Kunstschaffens*, Mainz 2003., str. 511-520.
27. Stela iz župne crkve u Bjelovaru, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 27, Ivanki Reberski u čast, Zagreb 2003, str. 19-25.
28. Bilješka o japodskim urnama i sarkofazima, *Senjski zbornik* 30, 2003, str. 97-108.
29. Un ritratto tardoantico da Salona, *Studi di archeologia in onore di Gustavo Traversari I*, Roma 2004. str. 179-183.
30. Kiparstvo na Braču u antičko doba, *Brački zbornik* 21, 2004. str. 239-272.
31. Dioklecijanova žena Prisca i kćerka Valeria, *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 489, Razred za društvene znanosti knjiga 42, Zagreb 2004. str. 1-18.
32. Toma Arhiđakon, Dioklecijan, tetrarsi, Dioklecijanova palača, str. 103-112. *Starohrvatska prosvjeta* III. serija, sv. 30, 2003, (Zbornik Dušan Jelovina).
33. Stropni reljef iz Aserije, *Asseria* 2, Zadar 2004, str. 23-39.

III Stručni radovi:

1. Uломci antičkih sarkofaga s Koločepa , u *Oltarna ograda s Koločepa*, Split 2000, str. 5-8.
2. "Mate Suić (1915.-2002). *Ljetopis hrvatske akademije za godinu* 2002. knj. 106, Zagreb 2003. str. 656-660.
3. Dasen Vrsalović, u D. Vrsalović, *Povijest otoka Brača*, Zagreb 2003. (drugo izdanje), str. 406-408.

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Starokršćansko graditeljstvo na istočnoj obali Jadrana:

1. *Starokršćanska bazilika i benediktinski samostan u Stobreču*. Arheološki muzej u Split-Zavod za zaštitu spomenika kulture Split. Dokumentacija graditeljskog nasljeđa. Split 1974. 18 str., 8 tabl. 13 sl.
2. *Starokršćanska bazilika u Zmijavcima*, Split-Zmijavci 1999, 156 str. (zajedno s Anitom Gamulin i Snježanom Tonković).
3. *Antika. Povijest umjetnosti u Hrvatskoj*, Zagreb 2002.
4. Ranokršćanske krstionice - Istraživanje starokršćanske crkve u Crkvini u selu Zmijavcima, *Grad na gori* 2 (9), Imotski 1982., str. 14-15.
5. Međunarodni kongres za starokršćansku arheologiju Split-Poreč 1994. godine i starokršćanska arheologija na području Hrvatske, *Diadora* 15, 1993, Zadar 1995., str. 11-28.
6. O "bazilici bez krova" u episkopalnom kompleksu u Saloni, *Zbornik Tomislava Marasovića*, Split 2002, str. 144-152.
7. Neki problemi starokršćanske arheologije na istočnoj jadranskoj obali, IX Kongres Saveza arheoloških društava Jugoslavije Zadar 1972., *Materijali* XII, Zadar 1976., str. 239-282.
8. Starokršćanska crkvena arhitektura na području salonitanske metropolije, Međunarodni skup "Zaton antike" Ljubljana 1976., *Arheološki vestnik* XXIX, 1978., str. 606-626.
9. Unpublished Excavations and Finds of Early Christian Period in Yugoslavia, *IX Congresso Internazionale di Archeologia Cristiana* 1975, Roma 1978., str. 141-156.
10. Triconch Churches on the Eastern Adriatic, *X Congrès International d'archéologie chrétienne*, 1980, vol. II, Città del Vaticano-Thesalonoque 1984., str. 45-54.

Starokršćanska ikonografija:

1. *Sarkofag Dobroga pastira i njegova grupa*, *The Sarcophagus of Good Shepherd and Its Group*, Arheološki muzej u Splitu, Split 1994., str. 107, sl. 58.
2. *Antika. Povijest umjetnosti u Hrvatskoj*, Zagreb 2002.
3. *Salona III*, Manastirine. Recherches archéologiques franco-croates à Salone, Rome. Établissement préromain, nécropole et basilique paléochrétiennne, "Les sarcophages de Manastirine, Sarcophages décorés et typologie", Rome 2000, str. 227-257.
4. Kult Marije u Solinu i Splitu (IV-XI. st.) u svjetlu arheološke evidencije", *Bogoslovska smotra* XLIV, br. 2-3, Zagreb 1974., str. 273-300.
5. Krist i njegova simbolika u likovnoj umjetnosti starokršćanskog perioda u Dalmaciji, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* LXX-LXXI, 1968-69 (Split 1977.), str. 57-106.
6. Jedna starokršćanska lucerna iz Salone, *Zbornik Narodnog muzeja Beograd* 9-10, 1979. (posvećen Mirjani Ljubinković-Čorović), str. 81-86.
7. Međunarodni kongres za starokršćansku arheologiju Split-Poreč 1994. godine i starokršćanska arheologija na području Hrvatske", *Diadora* 15, 1993, Zadar 1995., str. 11-28.
8. Bilješke uz ikonografski program apsidalnih mozaika Eufrazijeve bazilike u Poreč, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, Razdvo povijesnih znanosti 38, (25), 1999 (2000), 101-112.
9. The Cult of the Blessed Virgin Mary at Salona and Split from the Fourth till the Eleventh Century in the Light of Archaeological Evidence", u *Acta Congressus Mariologici Marian Internationalis in Croatia Anno 1971 Celebrati*, Romae 1972., str. 43-71.
10. Le figure du Christ sur les monuments paléochrétiens de Dalmatie, Međunarodni simpozij *Disputationes Salonitanae* I, Split 1971, Split 1975. str. 51-68.

Dr. sc. Zdenko Brusić, redovni profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr

E mail:

Životopis

Od 1966. do 1969. radi kao kustos u arheološkoj zbirci Nin. Godine 1969. prelazi u Muzej grada Šibenika. Od 1982. do 1987. vrši dužnost ravnatelja Arheološkog muzeja u Zadru, nakon čega do 1998. obavlja dužnost kustosa prapovijesnog odijela, kada prelazi na Filozofski fakultet u Zadru. U veljači 1982. izabran u zvanje znanstvenog suradnika, a 1990., u višeg znanstvenog suradnika Godine 1999. izabran u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora za predmet Prapovijesna arheologija. Od rujna 2004 u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Tijekom studija i rada u muzejskim ustanovama sudjelovao u brojnim istraživanjima (Miline na otoku Ugljanu, Danilo kod Šibenika, Dobova u Sloveniji, Nin, Povljana na Pagu, Kašić kod Zadra, Bribir, Biograd, Srma kod Šibenika i dr.). Vodio također i samostalna istraživanja na lokalitetima Velika Mrdakovica, Trdanj i Šarina Draga kod Šibenika, Vrbica kod Bribira, Pokrovnik, Sitno Donje kod Perkovića, Pećane, i dr., a na zadarskom području istraživao na Kosi kod Ljupča, Ninu. Zadru i dr. Posebno se izdvajaju istraživanja podmorskih nalazišta: antičkih brodoloma u blizini otoka Zlarina i Oblika kod Šibenika, niza nalazišta na otoku Mljetu (Stoba, Sobra, Pomena, Glavat i dr.), te ostataka srednjovjekovnih brodoloma kod Šuđurđa na Šipanu, Drevina kod Dubrovnika, Gnalića kod Biograda, Bisage u Kornatima. Osim istraživanja antičkih i srednjovjekovnih brodoloma istraživao i ostatke antičkih luka u Savudriji, Červaru i Poreču u Istri, zatim Polačama na otoku Mljetu, Visu, Murteru i na više mjesta u Pašmanskom i Zadarskom kanalu. Više godina istraživao antičku luku Enone (Nina), gdje je otkrio prve liburnske brodove osebujne šivane konstrukcije, a kod današnje ninske luke pronašao dva starohrvatska broda iz 11 stoljeća. Nakon istraživanja i vađenja ovih brodova sudjelovao u njihovoj konzervaciji, prezentaciji i izradi replika. Bio suradnik niza projekata vezanih uz povijesno-arheološka istraživanja zadarsko-šibenskog prostora, a sada glavni istraživač na projektu "Podmorska arheološka istraživanja antičkih luka hrvatskog priobalja" (0070018), u okviru kojega istražuje helenističko pristanište u Resniku kod Kaštela te antička pristaništa u Pašmanskom i Zadarskom kanalu.

Na dodiplomskom studiju arheologije Sveučilišta u Zadru predaje predmete Prapovijesna arheologija I i Uvod u prapovijesnu arheologiju. Na poslijediplomskom studiju arheologije (Arheologija istočnog Jadran) predaje kolegij iz Prapovijesne arheologije i vodi usmjerenje Podvodna arheologija, na kojem također predaje dva kolegija. Također predaje kolegij i na poslijediplomskom studiju Povijest hrvatskog pomorstva.

Mentor je doktorskih i magisterskih radova i član povjerenstva za obrane diplomskega radova.

Član je Hrvatskog arheološkog društva i Komisije za istraživanje pomorske i brodograđevne baštine pri HAZ-u.

Bibliografija za posljednjih pet godina:**I. Knjige:**

1. *Pokrovnik kod Šibenika, neolitičko nalazište*, Šibenik (u izdanju Muzeja grada Šibenika) 89 stranica i 95 tabli (u tisku).
2. Privlački počeci, *Privlaka*, (urednik J. Kolanović), Zagreb 2000, 47 – 70.
3. Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia, *BAR International Series* 817, Oxford 1999. 131 st. teksta i 122 table.

II. Znanstveni radovi:

1. Knidska reljefna keramika na jadranskim nalazištima, *Opuscula archaeologica* 23-24, 2000, 83-93.
2. Vinske amfore i posude za posluživanje vina s hrvatske obale Jadrana, *Annales* 22, Koper 2000. 531 – 542.
3. Razvoj prapovijesnih obrambenih utvrđenja u Liburniji, *Histria Antiqua*, 6, Pula 2000, 125-144.
4. Nekropole liburnskih naselja Nina i Kose kod Ljupča, *Histria antiqua*, 8, Pula 2002.
5. Nekropola Gradine kod Dragišića, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38, Zadar 2000, 1-51,

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Keramički import na jadranu u antici:

1. Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia, *BAR International Series* 817, Oxford 1999. 131 st. teksta i 122 table.
2. Helenistička reljefna keramika u Liburniji, *Diadora* 10, Zadar 1988, 19-61.
3. Reljefna sjevernoitalska terra sigillata iz Liburnije, *Diadora* 11, Zadar 1989, 93-158.
4. Italjska terra sigillata iz Liburnije, *Diadora* 12, Zadar 1990. 79-105.
5. Vrste importa helenističke i rimske keramike u Liburniju, *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Rijeka 1993, 81-90.
6. Neki oblici kasnoantičke keramike s podmorskih nalazišta uz našu obalu, *Gunjačin zbornik*, Zagreb 1980, 77-86.

Podvodna arheologija:

1. Istraživanje antičke luke kod Nina, *Diadora* 4, Zadar 1968, 203-210.
2. Podmorska arheološka istraživanja starohrvatskih brodova na ulazu u ninsku luku, *Radovi Instituta JAZU u Zadru* 16-17, 1969, 443-448.
3. Problemi plovidbe Jadranom u preistoriji i antici, *Pomorski zbornik* 8, Zadar 1970, 549-568.
4. Prehistoric underwater finds from the eastern Adriatic, *Radovi Centra JAZU u Zadru* 24, 1977, 53-60.
5. Byzantine Amfhorae (9th to 12th century) from eastern Adriatic undewater sites, *Archaeologia Jugoslavica* 17, Beograd 1976, 37-49.
6. Late antique and Byzantine underwater finds along the eastern coast of the Adriatic, *Balcanoslavica* 5, Beograd 1976, 31-39.
7. Dio tereta s lađe iz 17. stoljeća potonule kod otoka Bisage u kornatskom arhipelagu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 26, Split 1986-87, 473-490.
8. Il porto liburnico e romano di Aenona (Nin), *Archeologia delle Acque*, 9 Venecija 2003, 11 stranica i 13 tabli (u tisku).

Paleolitik i mezolitik:

1. Vaganačka pećina, presjek prapovijesnog života na prostoru južnog Velebita, *Paklenički zbornik* 1, Zadar 1995, 209-214.
2. Pokrovnik, Drniš- naselje impresso i danilske faze neolitika, *Arheološki Pregled*, 21, Beograd 1980, 19 – 20.
3. *Pokrovnik kod Šibenika, neolitičko nalazište*, Šibenik 2003 (u tisku), 89 stranica i 95 tabli.
4. Privlački počeci, *Privlaka*, (urednik J. Kolanović), Zagreb 2000, 47 – 70.
5. Vrbica, Krković kod Bribira-stariji neolit, *Arheološki pregled* 16, Beograd 1974, 12-13.

Dr. sc. Brunislav Marijanović, redovni profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru
Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr
E mail: bmarijan@unizd.hr

Životopis

Rođen 6. listopada 1949. u Prozoru (Republika Bosna i Hercegovina). Osnovnu školu, a potom i gimnaziju završio u Jajcu. Godine 1968. upisao studij arheologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu gdje je i diplomirao 1973. Poslijediplomski studij završio 1980. obranom magistarske radnje "Topografija i stratigrafija starijeg neolitika u Hercegovini". Doktorsku disertaciju pod naslovom "Eneolitik Bosne i Hercegovine" obranio 1990. Od 15. srpnja 1975. do 31. prosinca 1990. zaposlen u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine u zvanjima kustos, viši kustos i viši znanstveni suradnik. U zvanje višeg znanstvenog suradnika izabran 1990. Od 01. prosinca 1991. do listopada 1993. zaposlen kao viši kustos u Arheološkom muzeju u Splitu, a potom izabran u zvanje docenta na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru za predmet Prapovijesna arheologija. U zvanje izvanrednog profesora izabran 24. svibnja 2000., a 2004. godine izabran u zvanje redovitog profesora na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

U toku rada u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine vodio tri višegodišnja znanstvena projekta: "Neolitička i metalodobna kultura u Ravlića pećini", "Eneolitik i brončano doba u istočnoj Hercegovini", "Završna istraživanja Akropole na Gradini u Ošanićima". Kao istraživač sudjelovao u realizaciji svih znanstvenih istraživanja na području prapovijesne arheologije u Bosni i Hercegovini: "Pod kod Bugojna – višeslojno prapovijesno nalazište", "Donja Dolina, naselje brončanog i željeznog doba", "Helenistički urbani kompleks u Ošanićima kod Stoca", "Kadića brdo, višeslojno prapovijesno naselje", "Istraživanje prapovijesnih gomila u Hercegovini", te proveo niz pojedinačnih istraživanja na većem broju različitih prapovijesnih nalazišta. S većim brojem suradnika vodio studijski projekt "Analiza stanja istraženosti u Bosni i Hercegovini, s projekcijom daljih istraživanja", a potom i koordinirao sva arheološka istraživanja vođena na području Bosne i Hercegovine između 1985.-1990.

Duži niz godina obnašao dužnost voditelja Odsjeka za prapovijest u Odjelu za arheologiju Zemaljskog muzeja i dužnost načelnika Odjela za arheologiju. Također, više godina bio je član uredništva Glasnika Zemaljskog muzeja.

Tijekom kratkotrajnog rada u Arheološkom muzeju u Splitu radio na problematici starijih prapovijesnih razdoblja u Dalmaciji i istočnoj jadranskoj obali, te objavio nekoliko znanstvenih priloga iz tog znanstvenog područja. U tom periodu bio je i član uredništva Vjesnika za arheologiju i historiju dalmatinsku.

Od izbora u zvanje docenta 30. rujna 1993. na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, a sada na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, predaje predmete Prapovijesna arheologija i Metodologija arheologije. Od osnivanja poslijediplomskog studija "Arheologija istočnog Jadrana" 2001. predaje predmet Prapovijesna arheologija, a voditelj je i istoimenog usmjerjenja.

Od 1. listopada 2000. obnašao dužnost predstojnika Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, a od 2003. obnaša dužnost pročelnika Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Predmet Prapovijesna arheologija od 2001. predaje kao vanjski suradnik i na Odsjeku za arheologiju Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Voditelj je znanstvenog projekta "Prapovijest našeg primorja". Kao referent sudjelovao na više međunarodnih znanstvenih skupova.

Od 2000. član uredništva časopisa Radovi Filozofskog fakulteta – razdio povijesnih znanosti, a od 2004.. i član uredništva novoutemljenog znanstvenog časopisa Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru Archaeologia Adriatica.

Bibliografija za posljednjih pet godina:

I. Knjige:

1. *Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale*, Monografije II, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2000.
2. *Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini*, Sveučilište u Mostaru, Pedagoški fakultet, Odjel za arheologiju i povijest umjetnosti, Mostar, 2003.

II. Znanstveni radovi:

1. Prusac (Biograd) prapovijesno višeslojno nalazište (eneolitički slojevi), *GZM* 48-49, (1996-2000.), Sarajevo, 2001.
2. Prilog daljem poznavanju starijeg neolitika u Dalmaciji, *Radovi Filozofskog fakulteta*, Razdio povijesnih znanosti, Sv./Vol. 38/26 (2000), Zadar, 2002.
3. Novi nalazi minijaturnih neolitičkih sjekira od jadeita u Dalmaciji, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja ANUBIH*, XXXII/29, Sarajevo-Frankfurt am Main-Berlin-Heidelberg, 2002.
4. "Crno vrilo" – novi grob starijeg neolitika u Dalmaciji, *Opuscula archaeologica*, 27, Zagreb, 2003.

III. Izlaganja na znanstvenim skupovima:

1. Značenje Neretve u prostornom rasporedu prapovijesnih kultura, Međunarodni skup "Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve (Metković 6.-9. listopada 2000.), *Izdanja HAD-a*, Zagreb-Metković-Split, 2003.
2. Višezačnost vode u životu prapovijesnih zajednica na jadranskom području, Međunarodno savjetovanje "Voda kao izvor života" (Pula 27. studenog-1. prosinca, 2001.), *Histria antiqua* 9, Pula, 2003.
3. Geomorfološke osnove naseljavanja jadranskog područja u neolitiku, Međunarodno savjetovanje "Naselja i naseljavanje od prapovijesti do srednjeg vijeka" (Pula 26.-30. studenog 2002.), *Histria antiqua* 10, Pula, 2003.
4. Transjadranska trgovina u neolitiku, Međunarodno savjetovanje "Ekonomija i trgovina kroz povijesna razdoblja" (Pula 26.-30. studenog 2003.), *Histria antiqua* 12, Pula, 2004.
5. "Crno vrilo" - novo nalazište impresso kulture u Dalmaciji, Međunarodni skup "Nova arheološka istraživanja u Hrvatskoj" (Pula 9.-13. listopada 2002.), *Izdanja HAD-a* (u tisku).

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Neolitik:

1. *Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale*, Monografije II, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2000.
2. Nova nalazišta impresso kulture u Hercegovini, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* 33, Sarajevo, 1978.
3. Ravlića pećina (Peć Mlini), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* 35/36, Sarajevo, 1981.
4. Prilog proučavanju ekonomije starijeg neolita Hercegovine, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* 38, Sarajevo, 1983.
5. Neolitske populacije Bosne i Hercegovine na razmeđi Istoka i Zapada, Međunarodni simpozij "Bosna i Hercegovina u tokovima istorijskih i kulturnih kretanja u jugoistočnoj Evropi", Sarajevo, 1989.
6. Contribution à l'étude de la structure socio-économique des populations néolithiques en Bosnie et Herzégovine, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja ANUBIH*, XXVIII/26, Sarajevo, 1990.
7. Neki aspekti pokapanja u neolitiku Dalmacije, *Radovi Filozofskog fakulteta*, Razdio povijesnih znanosti, Sv./Vol. 33/20, (1993./94.), Zadar, 1994.

8. Prilog daljem poznavanju starijeg neolitika u Dalmaciji, *Radovi Filozofskog fakulteta*, Razdio povijesnih znanosti, Sv./Vol. 38/26 (2000), Zadar, 2002.
9. Novi nalazi minijaturnih neolitičkih sjekira od jadeita u Dalmaciji, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja ANUBIH*, XXXII/29, Sarajevo-Frankfurt am Main-Berlin-Heidelberg, 2002.
10. "Crno vrido" - novo nalazište impresso kulture u Dalmaciji, Međunarodni skup "Nova arheološka istraživanja u Hrvatskoj" (Pula 9.-13. listopada 2002.), *Izdanja HAD-a* (u tisku).
11. Geomorfološke osnove naseljavanja jadranskog područja u neolitiku, Međunarodno savjetovanje "Naselja i naseljavanje od prapovijesti do srednjeg vijeka", (Pula 26.-30. studenog 2002.), *Histria antiqua* 10, Pula, 2003.

Eneolitik:

1. *Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale*, Monografije II, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2000.
 2. *Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini*, Pedagoški fakultet, Mostar, 2003.
 3. Bakrene sjekire iz Tešnja, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* XXX/XXXI, Sarajevo, 1975/76.
 4. Fragment eneolitske keramike iz Badnja, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* XXXII, Sarajevo, 1977.
 5. Neki problemi neolita Hercegovine, *Tribunija* 4, Trebinje, 1977.
 6. O položaju privjesaka od spondylusa iz Obra, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* XXXIV, Sarajevo, 1980.
 7. Novi eneolitski nalazi iz Hercegovine, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* XXXVII, Sarajevo, 1982.
 8. Kasna butmirска kultura u eneolitu, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu* 44, Sarajevo, 1989.
 9. Kasna hvarsко-lisičićka kultura u eneolitu, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja ANUBIH*, XXIX/27, Sarajevo 1991.
 10. Ljubljanska kultura na istočnoj jadranskoj obali, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 84, Split, 1991.
 11. Neka pitanja eneolitika istočnog Jadran, *Diadora* 14, Zadar, 1992.
 12. Prilog rješavanju podrijetla trakaste ornamentike na keramici cetinske kulture, *Prijateljev zbornik, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 32, Split, 1992.
 13. Vučedolska kultura na istočnoj jadranskoj obali, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 86, Split, 1994.
 14. Vučedolska kultura na istočnoj jadranskoj obali, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja ANUBIH*, XXX/28, Sarajevo, 1997.
 15. Cetinska kultura - rana faza, - samostalna kultura ili integralni dio eneolitika, *Radovi Filozofskog fakulteta*, Razdio povijesnih znanosti, Sv./Vol. 36/23 (1997.), Zadar, 1998.
 16. Prusac (Biograd) prapovijesno višeslojno nalazište (eneolitički slojevi), *GZM* 48-49, (1996-2000..), Sarajevo, 2001.
 17. Značenje Neretve u prostornom rasporedu prapovijesnih kultura, Međunarodni skup "Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve (Metković 6.-9. listopada 2000.), *Izdanja HAD-a*, Zagreb-Metković-Split, 2003.
 18. Višežnačnost vode u životu prapovijesnih zajednica na jadranskom području, Međunarodno savjetovanje "Voda kao izvor života" (Pula 27. studenog-1. prosinca, 2001.), *Histria antiqua* 9, Pula, 2003..
 19. *Arheološki leksikon Bosne I Hercegovine*, tom I, Sarajevo, 1988.
- Neolit, Eneolit.

Dr. sc. Željko Tomičić, redovni profesor

Institut za arheologiju

E mail: zeljko.tomicic@iarh.t.com.hr

Životopis

Rođen je 1942. u Požegi, a od 1944. godine živi u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1965. na Odjelu za arheologiju. Od 1965.-1970. kustos je Arheološkog odjela Gradskega muzeja u Varaždinu, od 1972. do 1985. obnašao je dužnost ravnatelja Muzeja Međimurja u Čakovcu, a od 1986. do danas djeluje u Institutu za arheologiju u Zagrebu.

Godine 1984. je magistrirao, a 1990. doktorirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1990. znanstveni je suradnik, 1994. viši znanstveni suradnik, a 2000. izabran je prvi put u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika. U naslovno zvanje redovnog profesora izabran je 2004.

Od 1995. godine, ustrojem Instituta za arheologiju, javne znanstvenoistraživačke ustanove Republike Hrvatske, ravnatelj je tijekom tri mandata. Voditelj je znanstvenog programa trajne istraživačke djelatnosti Instituta i znanstveno-istraživačkog projekta "Srednjovjekovno arheološko naslijeđe Hrvatske (5.-16. st.)". Iz širokog dijapazona znanstvenog zanimanja projekta, izdvajaju se teme: epoha cara Justinijana I. (6. st); hrvatsko rano srednjovjekovlje (interakcije Hrvata, Avara, Franaka, Bizanta; bjelobrdska kultura); hrvatski kasni srednji vijek (baština viteških redova templara i ivanovaca, plemički utvrđeni gradovi kontinentalne Hrvatske, sakralno graditeljstvo).

Razvio je zamjetnu i široko razgranatu arheološku terensku istraživačku djelatnost organiziranjem brojnih arheoloških iskopavanja diljem Hrvatske. Voditelj je arheoloških istraživanja u Iloku. Predsjednik je sekcije za arheologiju u sklopu Središta za daljinsku interpretaciju HAZU.

Za knjigu (skupina autora) *Hrvati i Karolinzi* dobitnik je Strossmayerove nagrade za 2001. godinu. Godišnja Nagrada Hrvatskog arheološkog društva Dr. Josip Brunšmid za 2002., dodijeljena mu je za osobite zasluge u istraživanju nalazišta Zvonimirovo-Veliko polje u općini Suhopolje kraj Virovitice.

Obnaša dužnost glavnog i odgovornog urednika uglednog znanstvenog časopisa *Prilozi* Instituta za arheologiju u Zagrebu.

Autor je dviju knjiga, koautor u devet knjiga te više od stotinu izvornih i stručnih radova objelodanjenih u Hrvatskoj i inozemstvu.

Predstavnik je Republike Hrvatske u međunarodnoj Konferenciji *Castrum Bene*, (arheologija kasnog srednjovjekovlja u državama Srednje Europe od Baltika do Jadrana). Suradnik je međunarodnog projekta o Avarima u Srednjoj Europi (ADAM II). Voditelj je hrvatske skupine arheologa u sklopu međunarodnog projekta Hrvatske i Slovenije. U sklopu Komiteta za slavensku arheologiju voditelj je povjerenstva za bjelobrdsku kulturu.

Sudionik je desetak međunarodnih znanstvenih skupova u Njemačkoj, Poljskoj, Sloveniji i Hrvatskoj.

Predavač je na Hrvatskim studijima od 1995., a od 1996. do 1999. bio je gostujući profesor za arheologiju srednjovjekovnog razdoblja pri Filozofskom fakultetu Univerze u Ljubljani. Od 1997.-2003. bio je predavač u okviru poslijediplomskog studija arheologije srednjovjekovnog razdoblja na Odsjeku za arheologiju Sveučilišta u Zagrebu. Od akademske godine 2002./2003. gostujući je, a od 2004. naslovni redoviti profesor na Odsjeku za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Bibliografija za posljednjih pet godina:

I. Poglavlja u knjizi:

1. O prstenima s kalotom iz ranosrednjovjekovnog groblja Zvonimirovo – Veliko polje (Hrvatska), *Zbornik na počest Dariny Bialekovoj* (ur. Gabriel Fusek), Nitra 2004.
2. Keramika iz (ponekikh) ranosrednjovjekovnih grobalja kontinentalnog djela Hrvatske, *Zgodnji Slovani/Die fruehen Slawen* (ur. Mitja Guštin), Ljubljana 2002.
3. Arheološka topografija Ivance i okolice, *Umjetnička topografija Hrvatske*, Zagreb 2001 (u tisku).

4. Arheološka topografija Krapinsko-zgorske županije, *Umjetnička topografija Hrvatske*, Zagreb 2001 (u tisku).
5. Arheološka slika ranog srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save, *Hrvati i Karolinzi/Croats and Carolingians*, Dio prvi – Rasprave i vrela (ur. Ante Milošević), Split 2000.

II. Znanstveni radovi:

1. Šlaus, Mario; Tomičić, Željko; Uglešić, Ante; Jurić, Radomir: Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45 (2004), 434-444.
2. Regensburg – Budim – Ilok. Kasnosrednjovjekovni pećnjaci iz dvora knezova Iločkih dokaz sveza Iloka i Europe, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 21 (2004), 143-176.
3. Grob odličnice iz rano-srednjovjekovnog groblja Zvonimirovo – Veliko polje kraj Suhopolja, *Opuscula archaeologica*, 27 (2003), 25-35.
4. Na tragu srednjovjekovnog dvora knezova Iločkih (Ujlaky), *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 20 (2003), 56-67.
5. Rane austrijsko-hrvatske arheološke sveze. Prinos bečkoga Arheološko-epigrafičkog seminara temeljima hrvatske arheologije, *Gazophylacium*, VIII (2003), 1-2, 45-54.
6. O ponekim vezama rano-srednjovjekovne Slavonije i Dalmacije na primjeru polumjesecolikih naušnica s privjeskom (tipi 15. c9.), *Starohrvatska prosvjeta*, 26 (2003), 35-47.
7. Vjedrice hrvatskog ranog srednjovjekovlja, *Histria antiqua*, 10 (2003), 149-166.
8. Slike iz arheološkog nasljeđa okolice Pregrade, *Hrvatsko zagorje*, 1 (2002), 7-21.
9. Romanički mač iz rijeke Save kraj Jasenovca, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 19 (2002), 149-163.
10. Istraživanje kulturnog kontinuiteta na primjeru groblja Zvonimirovo – Veliko polje, *Histria antiqua*, 8 (2002), 385-395.
11. Sclavorum regionem, quae Zellia appellatur... Pavla Đakona. Povijesna (renesansna) kartorafija – novi izvor poznавanja hrvatskog ranog srednjovjekovlja, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 18 (2001), 173-188.
12. Istraživanje kronologije rano-srednjovjekovnog groblja u Mahovljanim kraj Banja Luke, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 17 (2000), 25-66.
13. Rano-srednjovjekovno groblje u Velikom Bukovcu – uz početke bjelobrdske kulture u Hrvatskoj, *Opuscula archaeologica*, 23-24 (2000), 285-307.
14. Der Untergang der Antike und deren Nachkebesformen in Südpannonien (Nordkroatien), *Slovenija in sosedne dežele med antiko in karolinško doba* (ur. Rajko Bratož), Ljubljana 2000/2001, 255-298.

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Bjelobrdski kulturni kompleks:

1. Neuere Erforschung der Bijelo Brdo-Kultur in Kroatien, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 9 (1992), 113-130.
2. Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja na položaju Lijeva bara u Vukovaru, Hommage à Vukovar, *Starohrvatska prosvjeta*, 20 (1990), 111-182.
3. Novi prilozi vrednovanju ostavštine srednjovjekovnog groblja Bijelo Brdo II, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 8 (1992), 95-148.
4. Rano-srednjovjekovni krajobraz savsko-dravskog međurječja, *Starohrvatska spomenička baština – rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža* (ur. Miljenko Jurković, Tugomir Lukšić), Zagreb 1996.
5. Prilog ostraživanju bjelobrdskega segmenta srednjovjekovnog groblja Ptuj-Grad, *Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskoga društva*, Ptuj 1993, 543-579.

6. Baranja in Lichte archeologischer Zeignisse der Bijelo Brdo-Kultur. Ein Beitrag zur Analyse des frumittelalterlichen Graefeldes Majs-Udvar, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 11-12 (1994-1995), 71-98.
7. Ranosrednjovjekovno groblje Zvonimirovo – Veliko polje, prinos poznavanju bjelobrdske kulture u podunavskom dijelu Slavonije, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 13-14 (1996-1997), 91-120.
8. *Zvonimirovo i Josipovo: groblja starohrvatskog doba u Virovitičko-podravskoj županiji*, Zagreb-Virovitica-Slatina 1997.
9. Baranja u svjetlu arheoloških svjedočanstava bjelobrdske kulture. Prinos analizi ranosrednjovjekovnog groblja Majs-Udvar, *Osječki zbornik*, 22-23 (1997), 71-97.
10. Ranosrednjovjekovno groblje u Sv. Jurju u Međimurju – prinos datiranju nalazišta, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 15-16 (1999), 41-60.
11. Ranosrednjovjekovno groblje u Velikom Bukovcu – uz početke bjelobrdske kulture u Hrvatskoj, *Opuscula archaeologica*, 23-24 (2000), 285-307.
12. Istraživanje kulturnog kontinuiteta na primjeru groblja Zvonimirovo – Veliko polje, *Histria antiqua*, 8 (2002), 385-395.
13. Istraživanje kronologije ranosrednjovjekovnog groblja u Mahovljanima kraj Banja Luke, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 17 (2000), 25-66.
14. O prstenima s kalotom iz ranosrednjovjekovnog groblja Zvonimirovo – Veliko polje (Hrvatska), *Zbornik na počest Dariny Bialekovoj* (ur. Gabriel Fusek), Nitra 2004.
15. Šlaus, Mario; Tomičić, Željko; Uglešić, Ante; Jurić, Radomir:
Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45 (2004), 434-444.

Opća slavenska arheologija:

1. Arheološka slika ranog srednjeg vijeka na prostoru medurječja Drave, Dunava i Save, *Hrvati i Karolinzi/Croats and Carolingians*, Dio prvi – Rasprave i vrela (ur. Ante Milošević), Split 2000.
2. Sclavorum regionem, quae Zellia appellatur... Pavla Đakona. Povijesna (renesansna) kartorafija – novi izvor poznavanja hrvatskog ranog srednjovjekovlja, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 18 (2001), 173-188.
3. Der Untergang der Antike und deren Nachkebesformen in Südpannonien (Nordkroatien), *Slovenija in sosedne dežele med antiko in karolinško doba* (ur. Rajko Bratož), Ljubljana 2000/2001, 255-298.
4. Keramika iz (ponekih) ranosrednjovjekovnih grobalja kontinentalnog djela Hrvatske, *Zgodnji Slovani/Die fruehen Slawen* (ur. Mitja Guštin), Ljubljana 2002.

Arheologija ranog srednjeg vijeka – odabrana poglavља:

1. Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja na položaju Lijeva bara u Vukovaru, Hommage à Vukovar, *Starohrvatska prosvjeta*, 20 (1990), 111-182.
2. Neuere Erforschung der Bijelo Brdo-Kultur in Kroatien, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 9 (1992), 113-130.
3. Novi prilozi vrednovanju ostavštine srednjovjekovnog groblja Bijelo Brdo II, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 8 (1992), 95-148.
4. Ranosrednjovjekovno groblje Zvonimirovo – Veliko polje, prinos poznavanju bjelobrdske kulture u podunavskom dijelu Slavonije, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 13-14 (1996-1997), 91-120.
5. Archaeologische Zeugnisse der Karolinger in den von Kroaten besiedelten gebieten, *Hortus Artium Medievalium*, 3 (1997), 61-72.
6. Im Jahrhunderten Grenzgebiet zwischen dem westen und dem osten Europas, *Hortus Artium Medievalium*, 4 (1998), 169-178.

7. Arheološka slika ranog srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save, *Hrvati i Karolinzi/Croats and Carolingians*, Dio prvi – Rasprave i vrela (ur. Ante Milošević), Split 2000.
8. Der Untergang der Antike und deren Nachkebesformen in Südpannonien (Nordkroatien), *Slovenija in sosedne dežele med antiko in karolinško doba* (ur. Rajko Bratož), Ljubljana 2000/2001, 255-298.

Bizant na istočnom Jadranu:

1. Arheološka svjedočanstva o ranobizantskom vojnog graditeljstvu na sjevernojadranskim otocima, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 5-6 (1990), 29-53.
2. Materijalni tragovi ranobizantskog vojnog graditeljstva u velebitskom podgorju, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 23 (1991), 95-109.
3. Tragom ranobizantskog vojnog grditeljstva na sjevernom hrvatskom primorju, *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Rijeka 1993, 91-96.
4. Utvrde Justinijanove epohe – prinos proučavanju pejzažne arheologije u Hrvatskoj, *Histria antiqua*, 1 (1997), 97-100.
5. Le tracce della riconquista giustinianea sulla costa dell’adriatico orientale, *Radovi XIII. Međunarodnog kongresa za starokršćansku arheologiju* (ur. Nenad Cambi, Emilio Marin), Roma-Split 1998, 1075-1090.
6. Korintija – Bosar na otoku Krku, primjer maloga grada Justinijanove epohe, *Zbornik Poreštine* (ur. Mario Baldini), Poreč 1999, 1-7.
7. Kasnoantička utvrda na položaju crkvice sv. Jurja iznad Paga. Prilog istraživanju povijesti grada, *Zbornik grada Paga o 500-toj obljetnici grada* (ur. Šime Batović), Zadar 1999, 1-20.
8. Der Untergang der Antike und deren Nachkebesformen in Südpannonien (Nordkroatien), *Slovenija in sosedne dežele med antiko in karolinško doba* (ur. Rajko Bratož), Ljubljana 2000/2001, 255-298.

Prof. dr. sc. Ante Uglešić, redovni profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr

E mail: auglesic@unizd.hr

Životopis

Rođen 18. ožujka 1964. u Velenjem Ratu (Dugi otok). Osnovnu školu pohađao u rodnom mjestu i Solinama, a srednjoškolsko obrazovanje stekao u Zadru. Godine 1983. upisao studij arheologije i povijesti na Filozofskom fakultetu u Zadru i završio ga 1987. U prosincu 1987. zaposlio se kao asistent-pripravnik na Filozofskom fakultetu u Zadru. Iste godine upisuje poslijediplomski studij "Kulturna povijest istočne jadranske obale" na Interuniverzitetском centru za postdiplomske studije Sveučilišta u Zagrebu, sa sjedištem u Dubrovniku, gdje i magistrira 1989. U prosincu 1989. izabran je u zvanje znanstvenog asistenta na Filozofskom fakultetu u Zadru. Tijekom 1995. godine na studijskom je boravku na Odsjeku Njemačkog arheološkog instituta u Rimu. Godine 1997. na Filozofskom fakultetu u Zadru obranio je disertaciju pod naslovom "Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povjesne izvorne građe". Iste godine izabran je u znanstveno-nastavno zvanje docenta, a 2002. za izvanrednog profesora.

Na Filozofskom fakultetu u Zadru i na Sveučilištu u Zadru, na dodiplomskom studiju, predavao je, odnosno predaje, predmet Srednjovjekovna arheologija I (Seoba naroda) te kolegij Uvod u Srednjovjekovnu arheologiju. Također sudjeluje na poslijediplomskom studiju arheologije na Sveučilištu u Zadru ("Arheologija istočnog Jadrana"), gdje predaje kolegije Arheološka ostavština velike seobe naroda na istočnoj jadranskoj obali i njezinu zaleđu i Problemi kontinuiteta iz kasne antike u rani srednji vijek. Na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru predaje predmet Sakralna umjetnost. Na Odsjeku za arheologiju Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Mostaru održava nastavu iz predmeta Uvod u srednjovjekovnu arheologiju i Srednjovjekovna arheologija.

Voditelj je znanstvenog projekta "Arheologija seobe naroda na istočnom Jadranu", u okviru kojega obavlja sustavna istraživanja lokaliteta Glavčine u selu Podvršje, jednog od najznačajnijih dosad otkrivenih ranokršćanskih lokaliteta na području Hrvatske.

Tijekom rada na Filozofskom fakultetu u Zadru sudjelovao je kao suradnik na istraživanjima Nina (na projektu "Arheološka istraživanja Nina" – 1988. i 1989.), te na višegodišnjim sustavnim istraživanjima ranokršćanskog i srednjovjekovnog nalazišta Crkvina u Galovcu kod Zadra (1988.-1991.), u okviru znanstvenog projekta "Razvoj kulture Hrvata na tlu sjeverne Dalmacije od 7. do 12. st." Trenutno, također kao suradnik, sudjeluje na projektima "Razvoj kulture Hrvata na tlu sjeverne Dalmacije od 7. do 12. st." i "Stvaranje bioarheološke baze podataka za Hrvatsku", te na kolaborativnom projektu "Stvaranje arheološke, bioarheološke i paleontološke baze podataka za Hrvatsku".

Opredijelio se za rad na užem razdoblju seobe naroda i prijelazu iz rimskog doba u srednji vijek, i iz te problematike diplomirao, magistrirao, doktorirao i napisao najveći broj svojih znanstvenih radova, jedno poglavje u knjizi i knjigu. Također se bavi pitanjima nacionalne (starohrvatske) arheologije i iz te tematike objavio je više znanstvenih radova.

Radovi objavljeni u posljednjih pet godina:**I. Knjige, monografije:**

1. *Ranokršćanska arhitektura na području današnje Zadarske nadbiskupije*, Filozofski fakultet u Zadru – Zadarska nadbiskupija, Zadar 2002.
2. *Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju*, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju – Arheološki muzej u Zadru, Zadar 2004.
3. *Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju*, Muzej grada Šibenika – Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju – Arheološki muzej u Zadru, Šibenik 2004.

II. Poglavlje (rad) u knjizi:

1. Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, *Hrvati i Goti* (ur. R. Tafra), Split 2003, str. 99-135.

III. Znanstveni rad objavljen u CC časopisu:

1. M. Šlaus – Ž. Tomičić, A. Uglešić – R. Jurić, Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45, Zagreb 2004, str. 434-444.

IV. Znanstveni radovi:

1. O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 38(25), Zadar 2000, str. 93-100, T. I-II.
2. Spangenhelme vom Typ Narona/Baldenheim vom Boden der Römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 39(26), Zadar 2002, str. 61-70, T. I-II.
3. Ranokršćanski nalazi iz Aserije, *Asseria*, 1, Zadar 2003, str. 195-207.
4. O Naroni u istočnogotsko doba na temelju arheoloških nalaza, *Diadora*, 21, Zadar 2005.

V. Sažetak u zborniku skupa:

1. M. Šlaus – N. Pećina-Šlaus – Ž. Tomičić – K. Minichreiter – A. Uglešić, Skeletal evidence for neoplasms in Croatian archaeological series, Sažetak zbornika *18th Meeting of the European Association for Cancer Research*, 2004.

VI. Stručni članci:

1. Tri ranokršćanska nalaza iz okoliša crkve sv. Križa u Ninu, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 38(25), Zadar 2000, str. 85-91.

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Seoba naroda:

1. Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, *Hrvati i Goti* (ur. R. Tafra), Split 1996, str. 135-168.
2. Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, *Hrvati i Goti* (ur. R. Tafra), Split 2003, str. 99-135.
3. Tipološko-stilska analiza istočnogotskog nakita na području rimske provincije Dalmacije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 29(16), Zadar 1990, str. 207-229, T. I-X.
4. Rimski provincija Dalmacija pod vlašću Istočnih Gota, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 30(17), Zadar 1992, str. 65-77.
5. Nalazi seobe naroda iz zbirke Mate Ilkića, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 33(20), Zadar 1994, str. 145-152, T. I-II.
6. Istočnogotski ženski grob iz antičke Narone, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 34(21), Zadar 1995, str. 145-150, T. I-II.
7. O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 38(25), Zadar 2000, str. 93-100, T. I-II.
8. Spangenhelme vom Typ Narona/Baldenheim vom Boden der Römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdrio povijesnih znanosti, sv. 39(26), Zadar 2002, str. 61-70, T. I-II.
9. O Naroni u istočnogotsko doba na temelju arheoloških nalaza, *Diadora*, 21, Zadar 2005.

Nacionalna arheologija:

1. Neobjelodanjeni nalazi preromaničke kamene plastike s područja sjeverne Dalmacije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdio povijesnih znanosti, sv. 31(18), Zadar 1993, str. 143-154, T. I-IV.
2. Tragom ranokršćanskih i predromaničkih spomenika na Dugom otoku, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*. Razdio povijesnih znanosti, sv. 32(19), Zadar 1993, str. 151-175, T. I-X.
3. M. Šlaus – Ž. Tomičić, A. Uglešić – R. Jurić, Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45, Zagreb 2004, str. 434-444.

Dr. sc. Mario Šlaus, izv. prof.

Odsjek za arheologiju HAZU

E mail adresa i adresa osobne web stranice:

Životopis

Rodio se u Zagrebu, 8. rujna 1959. Oženjen i otac dvoje djece. Osnovno i srednje obrazovanje stekao je u Zagrebu i Los Angelesu, SAD. Diplomirao je arheologiju 1989. nakon što je odslušao i položio prve tri godine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (ispiti iz anatomije, fiziologije, patologije, epidemiologije itd.). Magistrirao 1992. s temom "Kraniometrijska i paleopatološka analiza muških populacija iz dva avaro-slavenska lokaliteta: Privlake i Starih Jankovaca". Doktorirao je 1996. obranivši disertaciju "Paleodemografska i paleopatološka analiza srednjovjekovnih lokaliteta iz kontinentalne Hrvatske".

1990. zaposlio se kao znanstveni novak na Odsjeku za arheologiju HAZU u Zagrebu. 1991. radi na Smithsonian Institution: National Museum of Natural History, Washington, D.C. 1999. postaje znanstveni suradnik u Odsjeku za arheologiju HAZU, a 2003. dobiva zvanje višeg znanstvenog suradnika. 2001. zasniva kumulativni radni odnos u znanstvenoj grani antropologija u Katedri za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u statusu znanstvenog suradnika (od 2003. višeg znanstvenog suradnika). Godine 2004. izabran je u znanstveno-nastavno zvanje naslovnog izvanrednog profesora za predmet Arheološka antropologija na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Od 1997. drži poslijediplomski kolegij iz arheološke antropologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a od 1998. poslijediplomski kolegij iz forenzične antropologije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od godine 1999. predaje dodiplomski kolegij iz arheološke antropologije na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru na kojem održava i poslijediplomski kolegij iz bioarheologije. Od 2001. održava dodiplomsku nastavu na kolegiju Sudska medicina i kriminalistika Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Inicijator je i jedan od istraživača na hrvatsko-američkom projektu "Development of a Forensic Data Base at the University of Zagreb" koji se bavi prikupljanjem i analiziranjem osteoloških podataka koji se koriste u osobnoj identifikaciji žrtava Domovinskog rata. Sudjelovao u oko 2000 identifikacija žrtava Domovinskog rata. Voditelj je znanstveno-istraživačkog projekta "Stvaranje bioarheološke baze podataka za Hrvatsku" (br. projekta 0101021). Kordinator je kolaborativnog projekta "Stvaranje arheološke, bioarheološke i paleontološke baze podataka za Hrvatsku" u kojem sudjeluje ukupno šest projekata iz područja arheologije, paleontologije i lingvistike. Hrvatski je koordinator zajedničkog projekta HAZU/Bugarska akademija znanosti: "Development of a bioarchaeological data base for south-east and central Europe (2004.-2007.)".

Bibliografija za posljednjih pet godina:

I. Znanstveni radovi:

1. Šlaus, M. (2000) Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Rača, Croatia, *Am. J. Phys. Anthropol.* 111, 193-209.
2. Šlaus, M., (2000) Craniometric analysis of medieval crania from Central Europe: New evidence for Croat expansion from the 10th to the 13th century, *Opuscula Archaeologica* 23/24, 273-284.
3. Šlaus, M., Orlić, D. and Pećina, M. (2000) Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery, *Croatian Medical Journal* 41(3), 336-340.
4. Pećina-Šlaus, N., Šlaus, M. (2000) Genetic polymorphism in exon 11 of the APC tumor suppressor gene in a Croatian sample, *Homo* 51(2/3), 151-155.
5. Šlaus, M. (2001) Bioarchaeological research of the Štrbinči skeletal series, *Arheološki radovi i rasprave* 13, 205-224.

6. Šlaus, M. (2002) *The Bioarchaeology of Continental Croatia. An analysis of human skeletal remains from the prehistoric to post-medieval periods*, Archaeopress, BAR International Series 1021, Oxford.
7. Šlaus, M., Kollmann, D., Novak S., and Novak, M. (2002) Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal* 43(5), 598-605.
8. Šlaus, M., (2002) Demography and pathology of the medieval population from Stenjevec, *Opuscula Archaeologica* 26, 257-273.
9. Šlaus, M., (2002) Rezultati antropološke analize ljudskog osteološkog materijala s nalazišta Narona-Erešove bare, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 94, 205-215.
10. Šlaus, M., Strinović, D., Škavić, J., and Petrovečki, V., (2003) Discriminant function sexing of fragmentary and complete femora: standards for contemporary Croatia, *Journal Forensic Sciences* 48(3), 509-512.
11. Šlaus, I., Šlaus, M., (2003) Knowledge-based society, *Acque&Terre* 2, 61-63.
12. Jakovljević, G., Šlaus, M. (2003) Rača i župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Novoj Rači u svijetlu povijesnih i arheološko-antropoloških istraživanja, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva* 21, 121-144.
13. Šlaus, M., Novak, M., Krznar, S., (2003) Paleodemografska i paleopatološka analiza ljudskog osteološkog materijala s kasnosrednjovjekovnog nalazišta Torčec-Cirkviče kraj Koprivnice, *Podravina - časopis za multidisciplinarna istraživanja* 2(4), 37-48.
14. Šlaus, M., (2003) Anthropological analysis of human skeletal remains from the Hallstatt period "Vinkovci-Nama" site, *Opuscula Archaeologica* 27, 257-267.
15. Majnarić-Pandžić, N., Šlaus, M., Jurišić, M., (2003) Ein spathallstattzeitliches Gräberfeld in Vinkovci (Nordostkroatien) und das Problem eines neuen Phänomens der Pferdeausstattung in diesem Gebiet, *Germania* 81(2), 481–511.
16. Pećina-Šlaus, N., Gall-Trošelj, K., Šlaus, M., Radić, K., Nikuševa-Martić, T., and Pavelić, K., (2004) Genetic changes of the E-cadherin and APC tumour suppressor genes in clear cell renal carcinoma, *Pathology* 36(2), 145–151.
17. Šlaus, M., Pećina-Šlaus, N., Brkić, H., (2004) Life stress on the Roman limes in continental Croatia, *Homo* 54(3), 240–263.
18. Šlaus, M., Novak, M., Kollmann D., (2004) The Štrbinci skeletal series in context of other Late Antique skeletal series from continental Croatia, *Arheološki radovi i rasprave* 14, 247–292.
19. Šlaus, M., Tomičić, Ž., Uglešić, A., Jurić, R., (2004) Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal* 45(4), 434–444.
20. Šlaus, M., (2004) Anthropological remarks on the graveyard, u (E. Marin i M. Vickers ur.): *The Rise and Fall of an Imperial Shrine*, Arheološki muzej, Split, 265-266.
21. Šlaus, M., (2004) Sudska antropologija, u (D. Zečević ur.): *Sudska medicina i deontologija*, Medicinska naklada, Zagreb, 190–209.
22. Brkić, H., Šlaus, M., Keros, J., Jerolimov, V., Petrovečki, M., (2004) Dental evidence of exhumed human remains from the 1991 War in Croatia, *Collegium Antropologicum* 28 (Supplement 2), 259–266.
23. Šlaus, M., (2004) Bioarheološka analiza ljudskog osteološkog materijala s nalazišta Narona-Augusteum, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 96, 539-561.
24. Šlaus, M., (2004) Comentaris antropologics sobre la necropolis, u (E. Marin i I. Roda urednici): *Divo Augusto, La descoberta d'un temple Roma a Croacia*, Arheološki muzej, Split, 265-266.

II. Kongresna priopćenja, abstracti i extended abstracti u zadnjih pet godina:

1. Petrovečki V., Šlaus M., Brkić H., Kubat M., Strinović D., (2000) Water well burial as a type of discharging war victims. *Incontri* 1: 93-94.

2. Šlaus M., Petrovečki V., Šimac-Kubat G. i Strinović D., (2001) The role of forensic anthropology in the analysis and identification of war victims in Croatia, *Proceedings of the 10th International meeting on forensic medicine Alpe-Adria-Pannonia*, Opatija: Department of Forensic Medicine and Criminology, School of Medicine, University of Zagreb: 68-72.
3. Strinović D., Škavić J., Zečević D., Kubat M., Petrovečki V., Brkić H., Šlaus M., Gusić S. i Čadež J. (2001) Experience-based identification model for mass disasters, *Proceedings of the 10th International meeting on forensic medicine Alpe-Adria-Pannonia*, Opatija: Department of Forensic Medicine and Criminology, School of Medicine, University of Zagreb: 55-62.
4. Brkić H., Strinović D., Petrovečki V., Šlaus M. i Abshere P.M. (2001) Dental identification of exhumed bodies in Croatia, *Jurnal of Dental Research*, 80 Special Issue (IADR Abstracts), page 669, Chiba, Japan.
5. Pećina-Šlaus N., Gall-Trošelj K., Fischer-Žigmund M., i Šlaus M. (2002) Two distinct genetic polymorphisms as potential anthropological/population markers. *13th Congress of the European Anthropological Association, Coll. Anthropol.* Vol. 26, 2002, Supplement, page 152.
6. Novak S.A., Kopp D.V., Kollmann D.D., MacKinnon G. and Šlaus M. (2003) Human skeletal remains from a third century Roman cave necropolis in Croatia. *Am. J. Phys. Anthropol.* Vol. 120, Supplement 36, page 159.
7. Šlaus M., Novak M. (2003) Zvonimirovo-Veliko Polje, nalazište Latenske kulture - analiza spaljenog ljudskog osteološkog materijala. *Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva*, 35(2), page 15.
8. Brkić H., Vodanović M., Šlaus M., I Demo Ž. (2004) Caries prevalence of a medieval population from Croatia. IADR/AADR/CADR 82nd General Session (March 10–13, 2004) Honolulu, HI.
9. Šlaus M., Pećina-Šlaus N., Tomičić Ž., Minichreiter K., Uglešić A. (2004) Skeletal evidence for neoplasms in Croatian archaeological series. *Proceedings of the 18th Meeting of the European Association for Cancer Research* (3–6 July, 2004) Innsbruck, Austria, pages 277–278.

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Arheološka antropologija:

1. Šlaus, M. (2002) *The Bioarchaeology of Continental Croatia. An analysis of human skeletal remains from the prehistoric to post-medieval periods*, Archaeopress, BAR International Series 1021, Oxford.
2. Šlaus, M (2004) Sudska antropologija (u Zečević i suradnici *Sudska medicina i deontologija*), Medicinska naklada, Zagreb, 190-209.

Antropologija slavenskih nekropola:

1. Šlaus M (1994) Osteological evidence for perimortem trauma and occupational stress in two medieval skeletons from Croatia. *Coll. Anthropol.* 18: 165-175.
2. Šlaus M (1996) Antropološka analiza kasnosrednjovjekovne populacije iz Danila Gornjeg kraj Šibenika. *Arheološki radovi i rasprave*, 12: 343-364.
3. Šlaus M, Pecina-Hrncevic A and Jakovljevic G (1997) Dental disease in the late medieval population from Nova Rača, *Croatia. Coll. Anthropol.* 21: 561-572.
4. Šlaus M (1998) Kraniometrijska analiza srednjovjekovnih populacija središnje Europe s posebnim osvrtom na položaj hrvatskih nalazišta. *Starohrvatska prosvjeta*, 25: 81-107.
5. Šlaus M. and Filipec K. (1998) Bioarchaeology of the medieval Đakovo cemetery: Archaeological and anthropological evidence for ethnic affiliation and migration. *Opuscula archaeologica*, 22: 129-139.
6. Šlaus M (2000a) Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Raca, Croatia. *Am. J. Phys. Anthropol.* 111: 193-209.

7. Šlaus M (2000b) Kraniometrijska analiza srednjovjekovnih nalazišta središnje Europe: novi dokazi o ekspanziji hrvatskih populacija tijekom 10. do 13. stoljeća. *Opuscula archaeologica*. 23/24: 273-284.
8. Šlaus M, Orlic D and Pecina M (2000) Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery. *CMJ* 41: 336-340.
9. Šlaus, M., Kollmann, D, Novak S., and Novak, M. (2002) Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal* 43(5), 598-605.

Prof. dr. sc. Sineva Kukoč, izvanredni profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr

E mail:

Životopis

Rođena je 1949. u Šibeniku. Diplomirala je arheologiju i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zadru 1973. Magistrirala na Sveučilištu u Zagrebu, na interdisciplinarnom studiju "Susret kultura na istočnoj jadranskoj obali" u Centru za postdiplomske studije u Dubrovniku. Tema magistarskog rada: "Prikaz ljudskog lika u kulturi željeznog doba na području Jugoslavije", 1979. Zaposlila se 1981. kao znanstveni asistent za predmet Metodologija arheologije na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. Tu je 1990. obranila disertaciju "Pojava likovnog antropomorfizma u jadranskem bazenu u željezno dobu". U zvanje docenta izabrana je 1991. Od tada vodi kolegij "Umjetnost i religija na Jadranu u protopovijesti" u sklopu Prapovijesne arheologije. Od 1997. predaje Prapovijesnu arheologiju, Brončano i Željezno doba. Predstojnik je Odsjeka za arheologiju 1992.-1994. Zadnji izbor u znanstveno-nastavno zvanje bio je reizbor u docenta 1999. Nositelj je kolegija "Duhovni aspekti protopovijesnih kultura na Jadranu" u sklopu Prapovijesne arheologije, na znanstvenom poslijediplomskom studiju "Arheologija istočnog Jadrana" na Sveučilištu u Zadru.

Bila je suradnik na znanstvenim projektima: "Arheološko istraživanje prapovijesnih, antičkih i srednjovjekovnih kultura Hrvatske" (1982.-1989.) i "Razvoj prapovijesnih kultura na našem Primorju" (1997.-2001.).

Voditelj je projekata: "Kult mrtvih na Jadranu" (1991.-1996.) i "Kult mrtvih na Jadranu u željezno doba", 0070057 (2003.-2006.). U više navrata znanstveno se usavršavala u inozemstvu (Rim-šestomjesečna stipendija, Firenca, Padova, Ljubljana i dr.). Aktivno se služi talijanskim i engleskim jezikom.

Sudjelovala je na više međunarodnih znanstvenih skupova. Kontinuirano se bavi znanstvenim istraživanjem kultura brončanog i željeznog doba, u prvom redu problemima duhovnih aspekata (umjetnost, religija) tih kultura na istočnom (ali i zapadnom) Jadranu i zaledu.

Bibliografija za posljednjih pet godina:**I Izvorni znanstveni radovi:**

1. Ikonografska analiza skulpture iz Nezakcija, *Diadora* 20, Zadar 2001 (1-22) (57).
2. Žrtvovanje konja na Jadranu u Iliriku, *Histria Antiqua*, 10/2003, Pula (57-64) (100).
3. Sveti prostor arhaične Histrije, *Glasje* 13/14, Zadar 2003 (52-60) (42).
4. Ptica i konj u solarnoj dinamici svijeta, *Opuscula Archaeologica* 27, Zagreb 2003 (243-250) (8).
5. Štovanje Binda Neptuna, Međunarodno arheološko savjetovanje, *Materijali* 16, Pula 2004 (sažetak priopćenja).
6. *Japodi, Fragmenta symbolica*, Zadar 2004, u tisku (recenziran rukopis znanstvene knjige).

Referentni radovi za pojedine kolegije:**Brončano doba:**

1. Š. Batović-S.Kukoč, Grobni humak iz ranog brončanog doba u Podvršju, *Radovi Filozofskog fakulteta* 27/14, Zadar 1987 (73-112) (132).

Željezno doba:

1. Antropomorfni privjesak tipa Prozor, *Diadora* 16, Zadar 1995 (51-80).

Željezno doba na sjevernom Jadranu:

1. Histarska stela u kontekstu srodnih pojava u jadranskom bazenu, *Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju*, Pula 1982, 1987 (47-68) (88).
2. Ikonografska analiza skulpture iz Nezakcij, *Diadora* 20, Zadar 2001)1-22 (57).
3. Simboli religijskog identiteta u japodskom kultu mrtvih, *Radovi FF* 29/16, 1989-190, Zadar 1990 (143-154) (29).
4. Simboličke strukture u japodskom funerarnom kultu, *Radovi FF* 30/17, 1990-1991, Zadar 1991 (5-20) (52).
5. Kontinuitet solarne simbolike kod Japoda, *Radovi FF* 36/23, Zadar 1998 (21-21) (23).
6. *Japodi, Fragmenta symbolica*, Zadar 2004, (recenziran rukopis znanstvene knjige u tisku).

Istočni Jadran u željezno doba:

1. Prapovijesni antropomorfni kipić s Čikata na otoku Lošinju, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* 11, 1984-1985, Zadar 1985 (5-12) (132).
2. Grčki simboli u ilirskom svijetu, *Opuscula Archaeologica* 22/1998 Zagreb (7-26)(62).
3. Istraživanje humka iz željeznog doba u Nadinu, *Diadora*, Zadar (pripremljeno za tisk).
4. Ptica i konj u solarnoj slici svijeta, *Opuscula Archeologica* 27, Zagreb 2003 (243-250) (8).

Umjetnost i religija jadranskoga protopovijesnog svijeta:

1. M.L.Nava, Stele Daunie I, Studi e materiali di etruscologia e antichità italiche, sv. XVIII, Firenze 1980, *VAHD* 86, Split 1983 (recenzija).
2. Histarska plastika u kontekstu umjetnosti jadranskog područja od 7. do 5. st. p.n.e., *Radovi FF* 26/13, 1986-1987, Zadar 1987 (73-112).
3. Prizori banketa u periadriatičkom svijetu u protopovijesti, *Diadora* 12, Zadar 1990 (85-34) (126).
4. Žrtva u japodskom kultu mrtvih, *Radovi FF* 31/18 1991-1992, Zadar 1993 (1-23) (58).
5. Eros i Tanatos na stelama Daunije, *Radovi FF* 33/20, 1993/1994 , Zadar 1994 (15-32)(106).
6. Sveti prostor arhaične Histrije, *Glasje* 13/14, Zadar 2003 (52-60) (42).
7. Solarni aspekti Meduze Gorgone u helenizmu, *Radovi FF* 35/22, Zadar 1997 (1-20) (121).
8. Žrtvovanje konja na Jadranu u Iliriku, *Histria Antiqua* 10/ 2003.

Dr. sc. Dražen Maršić, docent

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr

E-mail: dmarsic@unizd.hr

Životopis

Dražen Maršić rođen je 14. kolovoza 1966. godine u Splitu, gdje je završio osmogodišnju školu. Srednjoškolsko obrazovanje nastavio je dvije godine u Ekonomskoj srednjoj školi Split, a zadnje dvije u Brodograđevnom školskom centru. Maturirao je 19. lipnja 1985. i stekao zvanje "Suradnik u kulturno-znanstvenim djelatnostima". Iste godine upisuje studij arheologije i povijesti na Filozofskom fakultetu Zadar. Studij završava 22. travnja 1991. godine, obranom diplomske radnje "Narona u prapovijesti, antici i starokršćanskem periodu". Od 1. rujna 1992. godine zaposlen je na Filozofskom fakultetu u Zadru i izabran u zvanje znanstvenog novaka za stjecanje magisterija na znanstvenom projektu prof. dr. N. Cambija "Istraživanje antičkog graditeljstva i umjetnosti na istočnom Jadranu". Iste godine upisuje poslijediplomski studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, koji završava 22. prosinca 1995. godine obranom magistarske radnje "Antički Epetij". Od 1998. godine voditelj je poticajnog projekta u sklopu glavnog projekta/teme prof. dr. N. Cambija. 22. svibnja 2002. godine obranio je doktorsku radnju pod naslovom "Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije". 27. siječnja 2003. izabran je u sadašnje znanstveno-nastavno zvanje docenta.

Na Sveučilištu u Zadru trenutno je angažiran u nastavi na dodiplomskim studijima Odjela za arheologiju (predavanja i seminar iz predmeta Muzeologija i seminar iz predmeta Klasična arheologija) i Odjela za povijest umjetnosti (predavanja i seminar iz predmeta Umjetnost starog vijeka). Na poslijediplomskom studiju arheologije izvodi specijalističke kolegije iz predmeta Klasična arheologija. Vanjski je suradnik Umjetničke Akademije u Splitu gdje predaje predmet Umjetnost starog vijeka.

Bibliografija za posljednjih pet godina:**I. Izvorni znanstveni radovi:**

1. Nekoliko bilješki o steli Svetonija Jonija (*CIL* 3, 6427, 10106), *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38(25)/1999, Zadar 2000, 67-84.
2. Fragment antičkog reljefa iz Baške Vode, *RFFZd*, 39(26)/2000, Zadar 2001, 37-48.
3. Nove aserijatske portretne stele, *Asseria*, 1, Zadar 2003, 157-183.
4. Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, *RFFZd*, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76.
5. Antička naselja Pituntium, Neraste i Oneum, *Histria Antiqua*, 11/2003, Pula 2003, 435-448.
6. Izgubljeni salonitanski spomenici (I) – portretna stela obitelji Pompeius, *Adrias*, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34 (u tisku).

II. Poglavlje u knjizi:

1. Skulptura, u: *Srima – Prižba, Starokršćanske dvojne crkve*, Šibenik 2005 (u tisku).
2. Grobovi, u: *Srima – Prižba, Starokršćanske dvojne crkve*, Šibenik 2005 (u tisku).
3. Freske, u: *Srima – Prižba, Starokršćanske dvojne crkve*, Šibenik 2005 (u tisku).

III. Koautorstvo:

1. Arheološka zbirka Marka Matijevića u Solinu, katalog izložbe, Solin 2000 (zajedno s M. Matijevićem).

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Arheologija antičke Grčke:

1. Ikonografski tip nimfa sa školjkama, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 30-31 (1997-1998), str. 103-124 (*Zusammenfassung: Der Ikonographische Typ der Nymphe mit der Muschel*).

Klasična arheologija istočnog Jadrana I:

1. Reljef Silvana i nimfi i ulomak predromaničkog zabata iz G. Podstrane, *RFFZd*, 33(20), Zadar 1994, 109-120 (*Summary: The relief of Silvanus and Nymphs and the fragment of the pre-romanesque gable from the St. Anthony and Rochus church in Gornja Podstrana near Split*).
2. Novi nadgrobni natpisi s jugoistočne salonitanske nekropole, *RFFZd*, 35(22), Zadar 1997, 101-126.
3. Ikonografski tip nimfa sa školjkama, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 30-31 (1997-1998), str. 103-124 (*Zusammenfassung: Der Ikonographische Typ der Nymphe mit der Muschel*).
4. Nekoliko bilješki o steli Svetonija Jonija (*CIL* 3, 6427, 10106), *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38(25)/1999, Zadar 2000, 67-84 (*Summary: Some remarks on the Stele of Suetonius Ionius (CIL 3, 6427, 10106)*).
5. Fragment antičkog reljefa iz Baške Vode, *RFFZd*, 39(26)/2000, Zadar 2001, 37-48 (*Summary: Fragment of Roman Bas-relief from Baška Voda*).
6. Nove aserijatske portretne stele, *Asseria*, 1, Zadar 2003, 157-183 (*Summary: New Stelae with portraits from Asseria*).
7. Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, *RFFZd*, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76 (*Summary: Re-composing the Two-part Sepulchral Stele from the Archaeological Museum in Split*).
8. Izgubljeni salonitanski spomenici (I) – portretna stela obitelji Pompeius, *Adrias*, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34.

Klasična arheologija istočnog Jadrana II:

1. Reljef Silvana i nimfi i ulomak predromaničkog zabata iz G. Podstrane, *RFFZd*, 33(20), Zadar 1994, 109-120 (*Summary: The relief of Silvanus and Nymphs and the fragment of the pre-romanesque gable from the St. Anthony and Rochus church in Gornja Podstrana near Split*).
2. Novi nadgrobni natpisi s jugoistočne salonitanske nekropole, *RFFZd*, 35(22), Zadar 1997, 101-126.
3. Ikonografski tip nimfa sa školjkama, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 30-31 (1997-1998), str. 103-124 (*Zusammenfassung: Der Ikonographische Typ der Nymphe mit der Muschel*).
4. Nekoliko bilješki o steli Svetonija Jonija (*CIL* 3, 6427, 10106), *RFFZd*, 38(25)/1999, Zadar 2000, 67-84 (*Summary: Some remarks on the Stele of Suetonius Ionius (CIL 3, 6427, 10106)*).
5. Fragment antičkog reljefa iz Baške Vode, *RFFZd*, 39(26)/2000, Zadar 2001, 37-48 (*Summary: Fragment of Roman Bas-relief from Baška Voda*).
6. Nove aserijatske portretne stele, *Asseria*, 1, Zadar 2003, 157-183 (*Summary: New Stelae with portraits from Asseria*).
7. Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, *RFFZd*, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76 (*Summary: Re-composing the Two-part Sepulchral Stele from the Archaeological Museum in Split*).
8. Izgubljeni salonitanski spomenici (I) – portretna stela obitelji Pompeius, *Adrias*, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34.

Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić, izvanredni profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr

E-mail: glavicic@unizd.hr

Životopis

Rođen je 9. veljače 1964. u Senju, gdje je završio osnovnu školu i prva dva razreda srednje škole. Maturirao je u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zadru godine 1982. upisao studij arheologije i latinskog jezika i rimske književnosti, kojega nastavlja sljedeće godine nakon odsluženja vojnog roka. Diplomirao je u lipnju 1989. s temom "Arheološka topografija i pregled prapovijesti na prostoru Velebita". Od 15. srpnja 1989. do 30. kolovoza 1992. radio je na mjestu kustosa u Gradskom muzeju u Senju, a od 1. rujna 1992., kao znanstveni novak na znanstvenom projektu "Istraživanje antičkog graditeljstva i umjetnosti na istočnom Jadranu" (voditelj prof. dr. Nenad Cambi), zaposlen na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. 26. siječnju 1995. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu obranio magistarsku radnju pod naslovom "Antička Senija - spomenici i topografija", te stekao zvanje magistra društvenih, humanističkih i teoloških znanosti iz područja povjesnih znanosti (arheologija). 26. lipnja 1995. izabran je za suradnika u nastavi u zvanju asistenta na Katedri za klasičnu arheologiju Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, gdje predaje predmete Latinski jezik I, Latinski jezik II, Latinska epigrafika i Numizmatika. Na Filozofskom fakultetu u Zadru obranio je 21. ožujka 2002. disertaciju pod naslovom "Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije" i stekao akademski stupanj doktora znanosti, polje arheologija. 11. lipnja 2002. izabran je u suradničko zvanje višeg asistenta, a 19. prosinca 2002. izabran je u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje arheologija, grana antička arheologija, za predmet Latinska epigrafika.

Tijekom rada kao sudjelovao je kao član stručnog tima ili voditelj u više sustavnih i zaštitnih arheoloških istraživanja. Objavio je više znanstvenih i stručnih radova te kao predavač sudjelovao u radu znanstvenih skupova međunarodnoga karaktera. Od godine 1989. je tehnički, a od 2003. glavni urednik znanstvenog časopisa Senjski zbornik. Bio je angažiran u pripremi znanstvenog časopisa Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdrio povjesnih znanosti.

Bibliografija za posljednjih pet godina:**I. Znanstveni radovi:**

1. Fortifikacije na primorskom obronku Velebita između Senja i Karlobaga, *Histria antiqua*, 7, Pula, 2001, str. 203-215.
2. Mithräen *sub divo* in den Dörfern Vratnik und Prozor bei Otočac (*Arupium*), *Archaeologia Poetovionensis*, 2, Akten des internationalen Symposium, Ptuj, 2001, str. 221-231.
3. Kult Libera u antičkoj Seniji, *Senjski zbornik*, 29 Senj, 2002; str. 5-28.
4. Nekropole antičke Senije, *Histria antiqua*, 8 Pula, 2002. str. 313-319.
5. Tri nova nadgrobna natpisa iz Aserije, *Asseria*, 1, Zadar, 2003; str. 71-95.
6. Epografski podaci o korištenju vode u Liburniji, *Histria antiqua*, 10, Pula, 2003, str. 83-89.
7. Stanovništvo Aserije, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 429-434.
8. Nadgrobni spomenik obitelji *Baebius* iz Arbe, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, str. 83-96
9. Naronski magistrati i drugi gradski uglednici, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, str. 221-232.

Referentni radovi za pojedine kolegije:**Osnove latinske epigrafike:**

1. Nekropole antičke Senije, *Histria antiqua*, 8 Pula, 2002. str. 313-319.
2. Tri nova nadgrobna natpisa iz Aserije, *Asseria*, 1, Zadar, 2003; str. 71-95.
3. Epigrafski podaci o korištenju vode u Liburniji, *Histria antiqua*, 10, Pula, 2003, str. 83-89.
4. Stanovništvo Aserije, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 429-434.
5. Nadgrobni spomenik obitelji *Baebius* iz Arbe, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, str. 83-96
6. Naronski magistrati i drugi gradski uglednici, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, str. 221-232.

Antička natpisna grada na istočnoj obali Jadrana:

1. Nekropole antičke Senije, *Histria antiqua*, 8 Pula, 2002. str. 313-319.
2. Tri nova nadgrobna natpisa iz Aserije, *Asseria*, 1, Zadar, 2003; str. 71-95.
3. Epigrafski podaci o korištenju vode u Liburniji, *Histria antiqua*, 10, Pula, 2003, str. 83-89.
4. Stanovništvo Aserije, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 429-434.
5. Nadgrobni spomenik obitelji *Baebius* iz Arbe, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, str. 83-96
6. Naronski magistrati i drugi gradski uglednici, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, str. 221-232.

Dr. sc. Željko Miletić, docent

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru
Adresa osobne web stranice: www.unizd.hr
E-mail adresa: zmiletic@unizd.hr

Životopis

Željko Miletić rodio se 30. siječnja 1962. u Šibeniku. Živi u Zadru. Oženjen je i otac dva djeteta. Osnovno i srednje obrazovanje stekao je u Šibeniku. Studij arheologije i povijesti umjetnosti upisao je 1981. na Filozofskom fakultetu u Zadru, a diplomirao 1986. godine s temom "Starokršćanski kulturni objekti na području šibenske regije". Iste godine primljen je za asistenta pripravnika na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru i upisuje poslijediplomski studij arheologije na Filozofskom fakultetu u Zadru. Magistarsku radnju "Topografija salonitanskih nekropola" obranio je 1989. Tijekom 1990. izabran je u zvanje znanstvenog asistenta i dobio stalno zaposlenje na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. 1997. godine u Zadru doktorira s temom "Mitraizam u rimskoj provinciji Dalmaciji". Znanstveno-nastavni stupanj docenta postigao je 1998. Predaje, održava seminare i ispite iz predmeta Uvod u antičku arheologiju i Provincijalna arheologija, a na poslijediplomskom znanstvenom studiju "Arheologija istočnog Jadrana" predmet Religijski život na istočnom Jadranu u rimsko doba. Bio je član povjerenstva za ocjenu i obranu šest disertacija i nekoliko desetaka diplomskega radnja. Kao honorarni suradnik na Odsjeku za arheologiju i povijest umjetnosti Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Mostaru drži nastavu iz Provincijalne arheologije i Klasične povijesti umjetnosti.

Član je stručnih ekipa i suradnik u sljedećim većim terenskim arheološkim istraživanjima: Salona 1986/87., Nin 1988., 1989. i 1997. Galovac 1988.-1991., Novigrad u Istri 1995., Asseria 1999-2003., Burnum 2003. i 2004. Bio je suradnik i istraživač na projektima "Arheološka istraživanja Nina" i "Istraživanje antičkog graditeljstva i umjetnosti na istočnom Jadranu", a sada vodi projekt "Religijski život na istočnom Jadranu u rimsko doba" (Religious Life in the Eastern Adriatic in Roman Times) [0070052].

U znanstvenom radu bavi se rimsko-provincijalnim temama o kojima je objavio više članaka. U njima piše o nekropolama u Saloni i problemima njene urbanistike, o rimskim cestama, ubikaciji i teritorijalnoj organizaciji naselja, te o doktrini i širenju mitričkog kulta i rimske religije općenito. Aktivno je sudjelovao na dvanaest međunarodnih znanstvenih skupova u Zadru, Puli, Metkoviću, Zagrebu, Ptuju (Slovenija) i Tienenu (Belgia).

Bibliografija za posljednjih pet godina:

I. Znanstveni radovi:

1. (u koautorstvu s G. Lipovac Vrkljan), Reljef Dijane iz Ridera, *Opuscula archaeologica*, 23-24, Zagreb 1999-2000, str. 155-164.
2. Bedemi Salone u odnosu na nekropole" *Histria antiqua*, 7, Pula 2001, str. 107-113.
3. The Nymphus Grade and the Reverse of the Mithraic Cult Icon from Konjic, *Ptuj im Römischen Reich - Mithraskult und seine Zeit*, Pokrajinski muzej Ptuj, Ptuj 2001, str. 283-288.
4. O izgledu grobnih parcela salonitanskih nekropola, *Histria antiqua*, 8, Pula, 2002, str. 377-380.
5. Čežnja duše za vlažnošću tijela, *Histria antiqua*, 10, Pula, 2003, str. 119-124.
6. Religijski život u Naroni, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve [= Izdanja HAD-a 22], Zagreb – Metković – Split 2003., 215-220.
7. Territorium Asseriae, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 409-416.

II. Stručni radovi:

1. Kršćani su priznavali samo jednoga boga. Odnos kršćanstva i mitraizma, *Sveti Mihovil*, IV/11, Šibenik 2000, str. 56-57.

2. Teološki sukob kršćanstva i mitraizma. Odnos kršćanstva i mitraizma (2), *Sveti Mihovil*, IV/12, Šibenik, 2000, str. 68-69.

Referentni radovi za pojedine kolegije:

Gospodarstvo rimske Histrije i provincije Dalmacije:

1. Murazzo zapadne salonitanske nekropole, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* (dalje: *RFFZd*), 28(15), 1988/89, Zadar, 1989, 49-70.
2. Rimska cestovna mreža između Arauzone i Tragurija, *RFFZd*, 31(18), 1991/92, Zadar, 1993, 63-88.
3. Rimske ceste između Jadera, Burnuma i Salone, *RFFZd*, 32(19), 1992/93, Zadar, 1993, 117-150.
4. Rimske ceste na Hilejskom poluotoku, *Povid*, Šibenik - Primošten, 1997, 170-180.
5. Territorium Asseriae, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 409-416.
6. Steklo v arheoloških obdobjih. Bled, 27.-29- listopada 2000., *Obavijesti XXXII/3*, Zagreb 2000, 43-45.

Graditeljstvo i urbanizam antičkog Ilirika:

1. Murazzo zapadne salonitanske nekropole, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* (dalje: *RFFZd*), 28(15), 1988/89, Zadar, 1989, 49-70.
2. Sjeverna salonitanska nekropola, *RFFZd*, 29(16), 1989/90, Zadar, 1990, 163-194.
3. Istočna i jugoistočna nekropola Salone, *RFFZd*, 30(17), 1990/91, Zadar, 1992, 21-50.
4. Rimska cestovna mreža između Arauzone i Tragurija, *RFFZd*, 31(18), 1991/92, Zadar, 1993, 63-88.
5. Rimske ceste između Jadera, Burnuma i Salone, *RFFZd*, 32(19), 1992/93, Zadar, 1993, 117-150.
6. Bedemi Salone u odnosu na nekropole" *Histria antiqua*, 7, Pula 2001, str. 107-113.
7. O izgledu grobnih parcela salonitanskih nekropola, *Histria antiqua*, 8, Pula, 2002, str. 377-380.
8. Rimske ceste na Hilejskom poluotoku, *Povid*, Šibenik - Primošten, 1997, 170-180.

Institucije rimskog svijeta:

1. Rimske ceste između Jadera, Burnuma i Salone, *RFFZd*, 32(19), 1992/93, Zadar, 1993, 117-150.
2. Territorium Asseriae, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 409-416.

Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika:

1. Murazzo zapadne salonitanske nekropole, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* (dalje: *RFFZd*), 28(15), 1988/89, Zadar, 1989, 49-70.
2. Rimske ceste između Jadera, Burnuma i Salone, *RFFZd*, 32(19), 1992/93, Zadar, 1993, 117-150.
3. O izgledu grobnih parcela salonitanskih nekropola, *Histria antiqua*, 8, Pula, 2002, str. 377-380.
4. Religijski život u Naroni, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve [= *Izdanja HAD-a 22*], Zagreb – Metković – Split 2003., 215-220.
5. Territorium Asseriae, *Histria antiqua*, 11, Pula, 2003, str. 409-416.

Antička religija na jadransko-podunavskom prostoru:

1. Astronomski sadržaj na mitičkom motivu ubijanja bikova, *RFFZd*, 33(20), 1993/94, Zadar, 1994, 93-108.
2. Mitičko putovanje duše, *Diadora*, 18-19, Zadar, 1997, 195-220.
3. O darovima s mitičkog natpisa CIMRM 1876 iz Salone, *RFFZd*, 36(23), 1997, Zadar, 1998, str. 69-78.
4. (u koautorstvu s G. Lipovac Vrkljan), Reljef Dijane iz Ridera, *Opuscula archaeologica*, 23-24, Zagreb 1999-2000., str. 155-164.

5. The Nymphus Grade and the Reverse of the Mithraic Cult Icon from Konjic, "*Ptuj im Römischen Reich - Mithraskult und seine Zeit*", Pokrajinski muzej Ptuj, Ptuj 2001, str. 283-288.
6. O izgledu grobnih parcela salonitanskih nekropola, *Histria antiqua*, 8, Pula, 2002, str. 377-380.
7. Čežnja duše za vlažnošću tijela, *Histria antiqua*, 10, Pula, 2003, str. 119-124.
8. Religijski život u Naroni, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve [= *Izdanja HAD-a* 22], Zagreb – Metković – Split 2003., 215-220.
9. Astronomija i astrologija u mitraizmu, *Kučerin zbornik*, /ISBN 953-6163-18-7/, Šibenik: Gradska knjižnica i Astronomsko društvo Faust Vrančić, 1995, 83-102.
10. Kršćani su priznavali samo jednoga boga. Odnos kršćanstva i mitraizma, *Sveti Mihovil*, IV/11, Šibenik 2000, str. 56-57
11. Teološki sukob kršćanstva i mitraizma. Odnos kršćanstva i mitraizma (2), *Sveti Mihovil*, IV/12, Šibenik, 2000, str. 68-69.

Doc. dr. sc. Mato Ilkić

U Vukovaru sam rođen 15. kolovoza 1962. U Sotinu sam završio osnovnu školu, a u Vukovaru srednju školu. Na početku Domovinskog rata sudjelovao sam u obrani istočne Hrvatske. Imam status *hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata – dragovoljac*.

Diplomirao sam 25. travnja 1994. na Odjelu za arheologiju Filozofskom fakultetu u Zadru. Od 1. srpnja 1995. počeo sam raditi kao znanstveni novak. Magistarski rad pod nazivom *Hrvatsko Podunavlje u željeznom razdoblju - posljednje tisućljeće prije Krista* obranio sam 2. veljače 2000. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Disertaciju *Cornacum – sotinski prostor i njegovo mjesto u organizaciji južnog dijela provincije Panonije* obranio sam 28. travnja 2004. na Sveučilištu u Zadru.

Na zadarskom Odjelu za arheologiju držao sam nastavu iz izbornog predmeta *Antika u hrvatskom Podunavlju*. Držao sam predavanja i iz *Starokršćanska arheologija*. Na Odjelu za povijest držao sam izborni kolegij *Antička numizmatika na povijesnom tlu Hrvatske*. Trenutačno kao viši predavač držim nastavu iz kolegija „Numizmatika srednjeg i novog vijeka“. Sudjelovao sam na četiri znanstvena skupa, od kojih su dva bila međunarodna.

Autor sam knjige: Mato Ilkić, *Rimski novac s područja Novalje*, Novalja – Zadar, 2007. Također, autor sam pet izvornih znanstvenih radova: M. Ilkić, Pečati na antičkim opekama i krovnim crepovima iz Sotina (Cornacum), *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. s., XXXVIII (2005.), Zagreb, 2006., str. 19-54; M. Ilkić, Antičke plombe iz Sotina (Cornacum), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 48, Zagreb - Zadar, 2006., str. 57-80; M. Ilkić, Terakote kasnog brončanog i starijeg željeznog razdoblja iz Sotina, *Prilozi Instituta za arheologiju*, 23, Zagreb, 53-66; M. Čelhar, S. Gluščević, M. Ilkić, Numizmatički nalazi iz antičke nekropole na području Trgovinskog centra Relja u Zadru, *Diadora*, 22, Zadar, (u tisku); M. Ilkić, Nalazi seobe naroda i ranog srednjeg vijeka iz Sotina, *Prilozi Instituta za arheologiju*, 24, Zagreb (u tisku).

Sudjelovao sam na mnogobrojnih sustavnim i zaštitnim arheološkim istraživanjima i to kopnenim i podvodnim.

4.4.2. Suradnici:

Dr. sc. Tomislav Fabijanić

Rođen u Zadru dana 7. prosinca 1973. U Zadru pohađao osnovnu školu i srednju školu kemijskog usmjerenja. Maturirao godine 1992. Iste godine upisao studij arheologije i engleskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zadru. Diplomirao je 7. prosinca 1998. obranivši diplomski rad pod naslovom "Starokršćanska arhitektura na zadarskim i šibenskim otocima" (mentor: akademik Nenad Cambi). Tijekom studija sudjelovao na arheološkim istraživanjima lokaliteta Zadar – Forum, Nin – Sv. Asel i Žirje – Gradina.

Godine 2000. upisao je poslijediplomski znanstveni studij arheologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Od 1. lipnja 2000. zaposlen na Filozofskom fakultetu u Zadru, u svojstvu znanstvenog novaka na projektu "Arheologija seobe naroda na istočnom Jadranu" glavnog istraživača prof. dr. sc. Ante Uglešića. U sklopu navedenog znanstvenog projekta aktivno sudjeluje u istraživanju lokaliteta Podvršje – Glavčine kod Zadra (općina Ražanac) kao i u obradi građe s istog lokaliteta. Sudjelovao je i u istraživanjima lokaliteta Nin – Sv. Asel (krstionica), Vis – Terme i Vis – Bandirica.

Od godine 2002. održava seminare iz kolegija Uvod u srednjovjekovnu arheologiju i Srednjovjekovna arheologija I na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Mr. sc. Karla Gusar

Rođena je 3. 8. 1976. u Zadru. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Zadru. 1994. upisala je studij arheologije i povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zadru. Diplomirala je 21. 3. 2001. obranivši temu "Predromanički ciboriji u Dalmaciji". Za vrijeme studija sudjelovala je na arheološkim istraživanjima sljedećih lokaliteta: 1996. Zadar - Forum, Zadar - Sv. Ivan; 1997-98 Nin - Sv. Križ, Nin - Hram, Novigrad - Fortica; 1999 - 2000. Nin - Sv. Križ. 2002. upisala je poslijediplomski studij "Arheologija istočnog Jadrana", a iste godine se zaposlila na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, kao znanstveni novak na projektu prof. dr. sc. Ante Uglešića "Arheologija seobe naroda na istočnom Jadranu". Sudjeluje u nastavi držeći seminar iz kolegija Srednjovjekovna arheologija II. 2003. prijavljuje magistarsku radnju pod naslovom "Gotička i renesansna keramika iz Nina". Nakon završenog studija sudjeluje na slijedećim arheološkim istraživanjima: 2001-02. Nin - vrt Kera, Nin - Hram, Nin - Sv. Asel (sakristija), Nin - Kraljevac, Nin - Sv. Asel (krstionica); 2002-04. Podvršje - Glavčine (istraživanja su još u tijeku). Magistrirala je 2006. na temi „Gotička i renesansna keramika iz Nina“ pod mentorstvom dr. sc. Janka Beloševića, prof. emeritusa. Sudjelovala je na dva međunarodna kongresa: 1. *The Heritage of Serenissima* 2005. održan u Izoli – Veneciji, 2. *EAA Annual Meeting 2007.* održan u Zadru.

Mr. sc. Igor Borzić

Rođen je 24. rujna 1979. godine u Splitu, gdje je završio osnovnu i srednju ekonomsku školu. Godine 1997. upisuje studij geografije i arheologije na Sveučilištu u Zadru, na kojem 2003. godine stječe diplomu profesora geografije i diplomiranog arheologa. Diplomirao je na Odjelu za arheologiju s temom "Plovidba zaljevom Vele Luke od prapovijesti do kasne antike". Za vrijeme trajanja studija i nakon njega sudjeluje na više arheoloških istraživanja, vođenih od raznih znanstvenih institucija u Hrvatskoj i inozemstvu: Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru: Nin – Sv. Križ, Crno vrilo, Svilaja; Odjel za podmorsku arheologiju pri Arheološkom muzeju u Zadru: Antička luka Zaton, Silba – Grebeni; Arheološki muzej u Splitu: Palagruža; Uprava za zaštitu spomenika kulture – Split: Radošići i tvrđava Klis; Centar za kulturu -Vela Luka: Vela šipilja (3 kampanje), Jakasova spilja, otok Sušac i Sv. Križ – Blato; Odjel za zaštitu arheološke baštine pri Ministarstvu kulture: Baška voda; Filozofski fakultet pri Ljubljani – Oddelek za arheologiju: Zagorica.

Uz nabrojena terenska iskustva, radio je i na obradi materijala u Arheološkom muzeju u Zadru. Rekreativno se bavi ronjenjem, gdje je stekao diplomu ronioca druge kategorije po CMAS-u, te govori engleski jezik. Magistrirao je 2007. godine, a 2008. izabran je u zvanje asistenta.

Mr. sc. Dario Vujević

Rođen je 29. studenog 1978. godine u Imotskom, gdje je završio osnovnu i srednju školu (matematičko-prirodoslovna gimnazija). 1997. upisuje arheologiju i povijest na Filozofskom fakultetu u Zadru, gdje 2004. godine stječe zvanje diplomiranog arheologa i profesora povijesti. Diplomirao je s temom "Koštani alat s Crnog vrila". 2004. zapošljava se kao znanstveni novak na projektu prof. dr. sc. Brunislava Marijanovića "Prapovijest našeg primorja". 2005. godine upisuje poslijediplomski studij "Arheologija istočnog Jadrana", kolegij Prapovijesna arheologija, na Sveučilištu u Zadru.

Za vrijeme trajanja studija sudjelovalo na više arheoloških istraživanja vođenih od strane raznih institucija u Hrvatskoj. Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru: Nin - Sv. Križ (2000. god.), Crno vilo (2001., 2004. god.), Drniš - Svilaja (2001. god.), Gudnja (2004. god.); Arheološki muzej u Zadru: Pag - Caska (2004. god.), Asseria (2001., 2002., 2003., 2004. god.), Briševac (2002. god.), Forum - Bazilika u Zadru (2003. god.), Nin - Kraljevac (2002. god.); Međunarodni istraživački centar Medulin: Novigrad (2001. god.), Medulin - Vižula (2002. god.).

Uz nabrojena arheološka istraživanja radio je na obradi materijala u Arheološkom muzeju u Zadru (2001. - 2003.). Magistrirao je 2007. godine.

Mr. sc. Ivana Jadrić

Rođena je 31. 8. 1978. u Rijeci, gdje je završila osnovnu i srednju školu (hotelijersko-turističku). 1997. upisuje studij arheologije i povijesti umjetnosti na FF u Zadru, gdje 2004. stječe zvanje diplomiranog arheologa i diplomiranog povjesničara umjetnosti. Diplomirala je s temom "Tarsatica". Za vrijeme trajanja studija sudjelovala je na više arheoloških istraživanja u Hrvatskoj i Sloveniji: Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru: Nin – Sv. Križ, Crno Vrilo; Arheološki muzej u Zadru: Zaton (hidroarheološko istraživanje), Asseria, Burnum; Odjel za arheologiju Sveučilišta u Ljubljani: Zagorica, Veliki dol pri Velikoj vasi. Radila je i na obradi materijala u Arheološkom muzeju u Zadru (2001. – 2003.).

Od 1. 1. 2005. zaposlena kao znanstveni novak na projektu "Religijski život na istočnom Jadranu u rimske doba" glavnog istraživača doc. dr. sc. Željka Miletića. Magistrirala je 2007. godine, a 2008. je izabrana u zvanje asistenta.

Martina Čelhar, prof.

Martina Čelhar rođena je 12. 11. 1978. godine u Rijeci. Završila je Prvu Riječku Hrvatsku gimnaziju u Rijeci i 1997. godine upisuje studij arheologije i povijesti na Filozofskom fakultetu u Zadru (današnjem Sveučilištu u Zadru). Diplomirala je 2005. godine s temom «Rimski carski novaci s antičke nekropole na području današnjeg Trgovinskog centra Relja». Riječ je o obradi dosad neobjavljenog numizmatičkog materijala s ove velike zadarske nekropole.

Tijekom studiranja sudjelovala je na više rekognosciranja i terenskih istraživanja: **Nin - Sv. Križ** (2000. god. Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru), **Crno vilo** (2001. god., Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru), **Drniš - Svilaja** (2001. god., Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru), **Asseria** (2001., 2002. god., Arheološki muzej u Zadru), **Zagorica** (2002. god., Odjel za arheologiju, Sveučilište u Ljubljani), **Veliki Dol pri Velikoj Vasi** (2003. god., Odjel za arheologiju, Sveučilište u Ljubljani),

Pag-Caska (2004. god., Arheološki muzej u Zadru), **Nadin** (2005. god., Sveučilište u Zadru), **Jazine-Lignum** (2006./2007. god., Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru), te na podmorskim istraživanjima: **Zaton** (2002., 2003. god., Arheološki muzej u Zadru), **Pag - Vlaška Mala** (2004. god., Odjel za podvodnu arheologiju, Hrvatski restauratorski zavod), **Resnik** (2005. god., Muzej grada Kaštela), **Pag - Caska** (2005. god., 2006. god., 2007. god., Sveučilište u Zadru, Hrvatski restauratorski zavod), **Pakoštane** (2005. god., 2007. god. Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru, Hrvatski restauratorski zavod), **Kaštel Sućurac** (2006. god., Odjel za podvodnu arheologiju, Hrvatski restauratorski zavod), **Split - Spinut** (2006. god., Odjel za podvodnu arheologiju, Hrvatski restauratorski zavod), **Trogir - Koplice** (2006. god., Odjel za podvodnu arheologiju, Hrvatski restauratorski zavod), **Vranjic** (2006. god., Odjel za podvodnu arheologiju, Hrvatski restauratorski zavod).

Od 1999. do 2002. godine radila je honorarno na obradi materijala sa zadarske nekropole na području današnjeg Trgovinskog centra Relje, te ulica Polačišće i Petar Svačić, kao i materijala s raznih podmorskih istraživanja, koji se čuva u Arheološkom muzeju u Zadru. Tijekom 2006. godine

radi na obradi materijala iz Nadina. Od 2006. god. radi kao znanstveni novak na projektu dr. sc. Sineve Kukoč i sudjeluje u nastavi: drži seminare iz predmeta „Brončano doba“ i „Željezno doba“ u sklopu istoimenih kolegija voditeljice prof. dr. Sineve Kukoč.

Na godišnjem skupu EAA održanom u Zadru 2007. održala je predavanja: Underwater Interdisciplinary project in Caska Bay at the island of Pag, te zajedno s M. Ilkićem : Some rare types of Roman Imperial Coins from the Northern part of the Croatian Adriatic.

Aktivno govori engleski, te pasivno njemački i francuski jezik. Poznaje rad na računalima (Word, Access, Excel, Photoshop...).

Mr. sc. Josipa Baraka

Josipa Baraka rođena je 15.04. 1976. godine u Zadru. Završila je Jezičnu gimnaziju Vladimira Nazora 1994. i iste godine upisala studij arheologije i talijanskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zadru (danasa Sveučilište u Zadru). Diplomirala je 2001. s temom „Starokršćanska monumentalna i sitna plastika na zadarskom području“. 2003. godine dobila je stipendiju za strance *Saint Roch* „Papinskog instituta za kršćansku arheologiju“ gdje je iste godine upisala trogodišnji postdiplomski specijalistički studij starokršćanske arheologije. Na istom institutu 2005. godine magistrirala je s temom „Starokršćanska topografija kolonije Iader, od prvih kršćanskih tragova do pape Grgura Velikog“. Nakon završene treće godine studija na istom je institutu prijavila temu doktorskog rada „Kult mučenika i relikvija u rimskoj provinciji Dalmaciji“. Od srpnja 2006. godine zaposlena je na Sveučilištu u Zadru kao asistent na Odjelu za arheologiju, polje srednjovjekovna arheologija. Sudjeluje u pripremi nastave (seminara) kolegija: „Postanak i razvoj kršćanstva“, „Starokršćanska arheologija“ i „Starokršćanska ikonografija“. Do sada je sudjelovala na dva međunarodna kongresa i na jednom nacionalnom kongresu. Sudjelovala je na brojnim arheološkim istraživanjima.

Mate Parica, prof.

Mate Parica rođen je u Zadru 27. ožujka 1980. godine. Osnovno i srednje obrazovanje završio je u Zadru. 2006. godine diplomirao je arheologiju i povijest na Sveučilištu u Zadru sa temom "Grubo brodsko posuđe iz antičke luke u Pakoštanima". Još za vrijeme studija sudjelovao je na različitim arheološkim istraživanjima.

Od hidroarheoloških lokaliteta na kojima je radio valja istaknuti: Pakoštane-luka, kasnoantički brod, Pakoštane-solana, Resnik-helenistička luka, Resnik-zaštitna istraživanja, Jablanac-pristaniste, Vranjic, Trogir-Kopilice, Kaštel-Sućurac-trstenik, Caska, Novalja-Luka. Od lokaliteta na kopnu valja istaknuti: Podvršje-Glavčine, Starigrad, Dračevac -Crno vrilo, Nadintumul, Sv. Nikola, Cvijina gradina, Rodaljice, Jazine-Lignum, Crkvina-Pakoštane, i dr.

Godine 2005. sudjelovao je u realizaciji izložbe "Tragovi prošlosti pakoštanskog kraja".

Na godišnjem skupu EAA održanom u Zadru 2007. održao je predavanje "Ancient port complex in Pakoštane near Zadar". Govori engleski, te se služi i talijanskim jezikom.

Od listopada 2007. zapošljava se kao znanstveni novak na projektu prof. dr. sc. Zdenka Brusića „Istraživanje liburnskih i rimske luka na području srednje Dalmacije“.

Jure Šućur, prof.

Rođen u Splitu 27. lipnja 1979. godine, gdje je završio osnovnu školu, te srednju školu, IV. Gimnaziju "Marko Marulić", opći smjer. Maturirao je 1998. godine. Na Filozofskom fakultetu u Zadru upisao je 1998. godine studij geografije i arheologije. Diplomirao je 10. svibnja 2006. godine, na Odjelu za geografiju.

Tijekom studija sudjelovao je na nizu arheoloških istraživanja i rekognosciranja koje su vodile razne institucije: Gradski muzej Šibenik (Bribir-Krivače), Muzej hrvatskih arheoloških

spomenika (Donji Dolac, Klapavice), Rochester Institute of Technology i Gradski muzej Šibenik (Danilo, Pokrovnik), Arheološki muzej Zadar (Zadar-Hypo, Zadar-Kerum, Zadar-Konzum, Zadar-T.C. Relja, Zadar - Zrinsko-Frankopanska ulica, Zadar-Gaženica, Kruševo-Cvijina gradina, Preko-Ulica don Ive Prodana, Zadar-Sv. Nikola, Zadar-Papina poljana, Zadar-Ulica Ruđera Boškovića). Sudjelovao je i u drugim djelatnostima Arheološkog muzeja u Zadru – unošenje podataka u muzejsku bazu podataka (M++), međunarodna razmjena časopisa muzejske knjižnice (pozdrav Marini), priprema tekstova i fotografija za izdavanje, te obrada arheološkog materijala.

Od veljače do travnja 2007. godine, radio je za privatnu arheološku tvrtku *Kaukal d.o.o.* iz Splita na lokalitetu Osijek-Silos, sudjelujući na terenskom istraživanju i obradi arheološkog materijala (pozdrav Vedranu, Ani, Jeri, Idi, Borni, Ruži...).

Od 10. travnja 2007. do 31. ožujka 2009. godine bio je zaposlen u privatnoj arheološkoj tvrtki *Arheo Plan d.o.o.* iz Dubravke. Radio je na nizu terenskih arheoloških istraživanja (sedamnaest prapovijesnih gomila, Dvije pećine, Gradina Matkovići, Bunar Bristovača...), izradi geodetske dokumentacije (Zagvozd-Bikića gradina, Bekteinci-Bentež, Grabovac-Baletina gradina, Gospić-Kula age Senkovića), arheološkim rekognosciranjima (A1 – dionica Ravča-Vrgorac, A1 – dionica Neretva kod Opuzena, A1 – dionica Otrić-Seoci – Mali Prolog). Uz terenski rad sudjelovao je i u obradi i dokumentiranju materijala.

Od 1. travnja 2009. zaposlen je kao asistent na katedri srednjovjekovne arheologije Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Mr. sc. Irena Radić Rossi

Irena Radić Rossi rođena je u Zagrebu, 7. listopada 1964. godine, gdje je stekla osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Godine 1983. upisala je studij arheologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom studija stekla je veliko terensko iskustvo na arheološkim nalazištima širom Hrvatske, a nakon stjecanja ronilačke kategorije, od 1986. godine aktivno je sudjelovala i u podmorskim arheološkim istraživanjima. Godine 1988. zaposlila se u Odjelu za arheologiju Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture, na poslovima podvodne arheologije. Spomenuti Odjel od 1990. godine bio je sastavnim dijelom Ministarstva prosvjete i kulture RH; od 1994. nalazio se u Državnoj upravi za zaštitu kulturne i prirodne baštine; od 1997. bio je sastavnim dijelom Ministarstva kulture RH, a od 2004. Hrvatskog restauratorskog zavoda. Od 1. rujna 2009. zaposlena je u zvanju asistenta na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Godine 1993. obranila je magistarski rad na temu „Amfore tipa Lamboglia 2 i Dressel 6a na istočnoj obali Jadrana u svjetlu podmorskih nalaza“, a godine 2002. upisala je poslijediplomski studij Arheologija istočnog Jadrana; Podvodna arheologija na Sveučilištu u Zadru s temom „Podmorska arheološka nalazišta na području Hrvatske od prapovijesti do kasne antike“. Baveći se istraživanjem i zaštitom podvodne arheološke baštine sudjelovala je u brojnim podvodnim rekognosciranjima i zaštitnim istraživanjima u hrvatskom podmorju i unutrašnjim vodama, uz kraće prekide 1991., 1994., 1996. i 1999. godine uzrokovane korištenjem porodiljskog dopusta. Tijekom posljednjih godina samostalno je vodila zaštitna podmorska istraživanja na nekoliko lokacija u Dubrovniku, u Kaštelanskome zaljevu (Split - Spinut, Vranjic, Kaštel Sućurcu i Kopilice kod Trogira), te na otocima Pagu i Visu. Godine 2004. vodila je akciju dokumentiranja i *in situ* zaštite antičkih brodoloma na otoku Rabu i u Velebitskom kanalu.

Kao pridruženi istraživač (*associated researcher*) francuske institucije CNRS – Centre Camille Jullian (Aix-en-Provence), godine 2007. pokrenula je međunarodni istraživački projekt u području nautičke arheologije na temu istraživanja antičkih brodkih konstrukcija, u koji su aktivno uključeni stručnjaci iz Hrvatske, Francuske, Italije, Grčke, Slovenije i Makedonije. Dvogodišnje projektne aktivnosti odvijale su se na nalazištu kasnoantičkog brodoloma u podmorju Pakoštana, a

godine 2009. međunarodna suradnja nastavila se na nalazištu šivanog antičkog broda u uvali Caski na otoku Pagu. Godine 2008. u suradnji sa Sveučilištem Ca' Foscari u Veneciji pokrenula je međunarodni projekt pod nazivom *Ars Nautica - Educational Programme in Nautical Archaeology and History of Navigation; sixteenth and seventeenth centuries*, koji je finansijski podržao UNESCO Participation Programme 2008-2009.

Putem predavanja i postera aktivno sudjeluje na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu i u promociji hrvatske pomorske arheološke baštine. Godine 2009. boravila je na stručnom usavršavanju na Texas A&M University – Nautical Archaeology Programme i CNRS-CCJ – Archéologie Maritime/Archéologie Navale.

Bibliografija za posljednjih pet godina

1. Uređene knjige

Radić Rossi, I. (Ed.). 2004. *Skriveno blago Novalje, Podvodna baština 1*. Zagreb: Grad Novalja & Hrvatski ronilački savez.

Radić Rossi, I. (Ed.). 2006. *Archeologia subacquea in Croazia. Studi e ricerche*. Venezia: Marsilio.

Radić Rossi, I. A. Gaspari & A. Pydyn (Eds.). 2008. *Proceedings of the 13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (Zadar, Croatia, 18-23 September 2007). Session: Underwater Archaeology*. Zagreb: Croatian Archaeological Society.

2. Znanstveni radovi:

Radić Rossi, I. I. Senjanović I. S. Rudan & J. Indof. 2004. Podrijetlo i funkcija šiljatog dna amfora. *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 21: 91-108.

Radić Rossi, I. 2005. Sjećanje na vrijeme Tritona i Nereida; O vjeri i obredima na antičkim brodovima. *Histria Antiqua* 13: 143-155.

Radić Rossi, I. 2005. Hidroarheologija ili podvodna arheologija; O nekim problemima arheološke terminologije. U M. Šegvić & I. Mirnik (Eds.), *Illyrica Antiqua, ob honorem Duje Rendić-Miočevići, Radovi s međunarodnoga skupa o problemima antičke arheologije 6.-8. XI. 2003*: 411-414. Zagreb: Odjel za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu & Arheološki muzej Zagreb.

Radić Rossi, I. 2005. O podrijetlu toponima Prirovo u Viškoj luci; Prilog toponimiji otoka Visa. *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 97: 401-410.

Radić Rossi, I. 2006. Eastern Adriatic maritime trading route according to underwater finds. U A. Hafner, U. Niffeler & U. Ruoff (Eds.), *Die neue Sicht - Unterwasserarchäologie und Geschichtsbild. Akten des 2. Internationalen Kongresses für Unterwasserarchäologie, Rüschlikon bei Zürich, 21.-24. Oktober 2004. Antiqua* 40: 198-204. Basel: Swiss Archaeology.

Radić Rossi, I. 2006. Prošupljeni doliji – osebujni nalazi iz hrvatskog podmorja. *Histria Antiqua* 14: 83-94.

Radić Rossi, I. 2006. The Amphora's Toe. Its Origin and Function. *Skyllis. Zeitschrift für Unterwasserarchäologie* 7/1-2: 160-170.

Radić Rossi, I. 2008. I doli forati; Nuove testimonianze dell'economia marinara in Dalmazia. U F. Lugli & A. A. Stoppiello, *Atti del III Convegno Nazionale di Etnoarcheologia, Mondaino*, 17-19 marzo 2004: 214-221. Oxford: BAR International Series 1841.

Radić Rossi, I. 2008. Podmorsko arheološko nalazište u predjelu Spinut u Splitu. *Kulturna baština* 34: 351-372.

Radić Rossi, I. u tisku, Dugouts of Croatia, *Proceedings of the 11th International Symposium on Boat and Ship Archaeology, Mainz, Germany, 25-29 October 2006*.

Radić Rossi, I. u tisku, Il fenomeno dei *dolia* forati lungo il litorale croato, *Atti del seminario Olio e pesce in epoca romana: produzione e commercio dell'Alto Adriatico, Padova, 16 febbraio 2006*.

Radić Rossi, I., F. Antonioli & M. Meštrov, u tisku. Preliminary results of the archaeological and geomorphological research in the port of Pakoštane, May 2008. *Histria antiqua* 17.

3. Stručni i pregledni radovi:

Radić Rossi, I. 2004. Zaštitno podmorsko istraživanje stare dubrovačke gradske luke (travanj – lipanj 2003.). *Obavijesti HAD-a* 1/XXXVI: 109-117.

Radić Rossi, I. 2004. Naufragio a Melita; Una nave romana sulla costa Dalmata. *Archeologia Viva* 107/XXIII: 36-47.

Radić Rossi, I. 2004. Roman Shipwreck off the Island of Pag, Croatia. *Minerva* vol. 15, no. 5: 5-6.

Radić Rossi, I. 2004. I ricordi dei subacquei – un bene prezioso da raccogliere, *Mediterraneum. Tutela e valorizzazione dei beni culturali ed ambientali, Vol. 4 - Tutela e conservazione del patrimonio culturale sommerso*. Napoli.

Radić Rossi, I. 2005. Nastavak podmorskog istraživanja na položaju Trstenik u Kaštel Sućurcu. *Obavijesti HAD-a* 1/XXXVII: 109-113.

Radić Rossi, I. 2005. The Mljet shipwreck, Croatia: Roman glass from the sea. *Minerva* vol. 16, no. 3: 33-35.

Radić Rossi, I. 2005. Dosadašnji rezultati podmorskih arheoloških istraživanja u zapadnom dijelu otoka Korčule, *Blato do kraja 18. stoljeća*, sv. 3., *Zbornik radova znanstvenog skupa održanog u blatu u kolovozu 2005*: 33-48. Blato: Općina Blato.

Radić Rossi, I. 2005. Otok Rab – rt Sorinj; Otok Pag – uvala Triljara; Otok Pag – uvala Vlaška mala; Kaštel Sućurac – Trstenik. *Hrvatski arheološki godišnjak* 1/2004.: 168-169; 181-183; 228-230. Zagreb: Ministarstvo kulture RH.

Radić Rossi, I. 2006. Il relitto di una nave mercantile presso l'isola di Koločep. U M. Guštin, S. Gelichi & K. Spindler (Eds.), *The heritage of the Serenissima : the presentation of the architectural and archaeological remains of the Venetian Republic : proceedings of the international conference, Izola - Venezia, 4.-9. 11. 2005*: 85-98. Piran & Koper: Založba Annales.

Radić Rossi, I. 2006. Il relitto di Vlaška Mala, Isola di Pag (Croazia). *L'Archeologo Subacqueo* 1-2/XII: 10-12.

Radić Rossi, I. 2006. Il bronzo di Lussino; Ricordo di una scoperta eccezionale. *L'Archeologo Subacqueo* 3-4/XII.

Radić Rossi, I. 2006. Podvodni lokaliteti. U A. Durman (Ed.), *Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta*: 82-85. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža.

Radić Rossi, I. 2006. Glavat na Mljetu; Vela Svitnja na Visu; Vlaška mala na Pagu. U A. Durman (Ed.), *Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta / One hundred Croatian archaeological sites*: 126-127; 282-283; 298-299. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža.

Radić Rossi, I. 2006. Luka Jablanac; Caska – podmorje; Kaštel Štafilić – Resnik; Luka Vis; Maslinica; Vranjic – južna i zapadna obala. *Hrvatski arheološki godišnjak* 2/2005: 285-289; 355-356; 365-366; 368-370; 417-419.

Radić Rossi, I. 2007. Podmorska arheološka istraživanja u Kaštelskom zaljevu tijekom 2006. *Obavijesti HAD-a* 2/XXXIX: 70-83.

Radić Rossi, I. 2007. Caska – podmorje; K. Sućurac – Trstenik; Luka Vis; Split – Spinut; Vranjic – zapadna i južna obala. *Hrvatski arheološki godišnjak* 3/2006: 319-320; 402-403; 407-409; 440-442; 450-453.

Radić Rossi, I. 2008. Pakoštane 2007.-2008. Istraživanje kasnoantičkog brodoloma i stručno usavršavanje u području nautičke arheologije. *Obavijesti HAD-a* XL/3: 60-71.

Radić Rossi, I. 2008. Stručni očevid na podmorskим arheološkim nalazištima dubrovačkog podmorja. *Obavijesti HAD-a* XL/3: 72-81.

Radić Rossi, I. 2008, Zaštitno arheološko istraživanje u vranjičkome podmorju 2005./2006. *Tusculum – Časopis za solinske teme* 1: 17-34.

Radić Rossi, I. & J. Mesić. 2008. *La tradición marítima en el Adriático croata. Catalogue of the exhibition Zaragoza 2008*. Zagreb: Ministry of culture of the Republic of Croatia.

Radić Rossi, I. 2008. Hrvatska podmorska arheološka baština / Croatian underwater cultural heritage. *Proceedings of the Adriatic Diving Conference, October 2008*. Šibenik: Akademija Libar.

Radić Rossi, I., u tisku. Caska – podmorje; Novalja – luka; Novalja – antički vodovod; Pakoštane; Kopilice kod Trogira; K. Sućurac – luka; K. Sućurac – Trstenik; Luka Vis; Split - Spinut. *Hrvatski arheološki godišnjak* 4/2007.

Radić Rossi, I., u tisku. Razvitak i postignuća podvodne arheologije u Hrvatskoj. *Hrvatska arheologija u XX. stoljeću*. Zagreb: Matica hrvatska.

Radić Rossi, I., u tisku. Postmediaeval shipwrecks with guns in Croatia. *Proceedings of the International Symposium 'Ships and guns. The sea ordnance in Venice and in Europe between 15th and 17th century, Venice 11-12 December 2008*.

Radić Rossi, I., u tisku. Maritime archaeology in Croatia; An overview. *EAA Special Issue on Underwater Archaeology*.

4. Poglavlja u knjigama:

Radić Rossi, I. 2006. Monoksili; Emporij; Amfore. *Trgovina i razmjena u prapovijesti*: 92-93, 139, 146-147. Zagreb: Arheološki muzej Zagreb.

Radić Rossi, I. 2009. Antički vodovod u Novalji – Talijanova buža / Roman aqueduct in Novalja – The Italian's hole. *Arheologija i turizam u Hrvatskoj / Archaeology & tourism in Croatia*: 158-167. Zagreb: Arheološki muzej Zagreb.

Radić Rossi, I. 2009. Podvodna arheologija i turizam / Underwater archaeology and tourism. *Arheologija i turizam u Hrvatskoj / Archaeology & tourism in Croatia*: 456-499. Zagreb: Arheološki muzej Zagreb.

Radić Rossi, I. & V. Zmaić. 2009. Case study: Novalja. *Arheologija i turizam u Hrvatskoj / Archaeology & tourism in Croatia*: 542-563. Zagreb: Arheološki muzej Zagreb.

5. Multimedijski radovi:

Interaktivni CD ROM *Skriveno blago Novalje*, Zagreb, 2004. – autorski rad

DVD *Viški brodolomi*, Zagreb, 2005. - suradnja

DVD *Tajne Podmorja*, Šibenik - Zagreb, 2007. - suradnja

4.5. Praktična nastava odvija se i na preddiplomskom i na diplomskom studiju arheologije. Tijekom prva četiri semestra preddiplomskog studija izvodi se u obliku terenskih vježbi, a tijekom 5. i 6. semestra kao praktični dio kolegija Osnove terenskog istraživanja (I-II). Na diplomskom studiju jedini obvezni kolegij vezan je upravo uz praktičnu nastavu i zove se Metodologija arheoloških iskopavanja (I-II). Odabir lokaliteta na kojima će se provoditi svi oblici praktične nastave ovisi u prvom redu o trenutnom angažmanu nastavnika Odjela za arheologiju i vanjskih suradnika-nositelja kolegija. U trenutku pisanja ovog prijedloga to su lokaliteti Crno vrilo, Podvršje, Asseria, Burnum itd., a sutra to mogu biti i neki drugi. Trenutno je u planu otvaranje i opremanje međunarodne arheološke škole u Burnumu kod Kistanja, gdje bi se u tom slučaju obavljao značajan dio praktične nastave. Praktičnu nastavu moguće je provoditi i u suradnji s Arheološkim muzejem u Zadru ili drugim arheološkim muzejima u RH. Jedan vid praktične nastave je i obrada materijala s arheoloških iskapanja Odjela u arheološkom praktikumu ili arheoloških muzeja u njihovim prostorima. Sve navedene institucije raspolažu dovoljnim prostorom i opremom za njezino izvođenje.

Odjel za arheologiju će organizirati i ljetne arheološke škole koje će se odvijati na arheološkim nalazištima čija istraživanja vodi Odjel za arheologiju, a i na drugim nalazištima u suradnji s drugim

institucijama iz područja arheologije. Osim studenata arheologije na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, ljetne škole bit će otvorene i za studente arheologije s drugih sveučilišta u zemlji i inozemstvu.

4.6. S obzirom na raspoloživi prostor Odjela za arheologiju, dostupnu opremu i broj nastavnika, na preddiplomski studij arheologije bilo bi optimalno upisati 40 studenata, 20 na jednopredmetni i 20 na dvopredmetni studij.

4.7. Trošak studija po studentu iskazat će se naknadno.

4.8. Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe studijskog programa odvija se na dvije razine. Funkcioniranje studija na općoj razini, kao i rješavanje svih problema u domeni je Vijeća Odjela za arheologiju. Ono raspravlja o nastavi, kvaliteti izvođenja, kadrovskim problemima, nabavi opreme i slično. U Vijeće ulaze svi nositelji obveznih i izbornih kolegija. Vijeće se mora sastajati barem jedanput prije početka nastave u svakom semestru i načiniti analizu izvedbe i uspješnosti nastave u prethodnom semestru, razmotriti potrebu nabave nove literature, studijskih materijala, opreme, organiziranja jednodnevnih i stručnih ekskurzija, terenskog rada i sl. Pojedina pitanja u vezi s nastavnim procesom moguće je rješavati uz sudjelovanje studenata. Na kraju svake godine studenti se mogu anketirati o kvaliteti nastave, uvođenju novih sadržaja u postojeće predmete i načinima poboljšanja studija.

Drugu razinu predstavlja praćenje studija svakoga pojedinačnog polaznika, posebice na diplomskom studiju, stupanj uspješnosti njihove specijalizacije, ovladavanja metodologijom i tehnologijom znanstvenog rada te sposobnosti za izradu diplomske radnje. Ono se izvodi kroz konzultacije, mentorski rad i terenski rad u kojima je student obvezan sudjelovati, a posebice kroz izradu specijalističkih seminarских radova. Tijekom izrade diplomske radnje napredak studenta prati mentor, a pomoći mu pružaju nastavnici sa studija čiji su predmeti vezani s njezinim sadržajem.